

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

IDUNS ROMANBIBLIOTEK. XI.

SKATTEPENNINGEN

ROMAN

AF

WILMA LINDHÉ

STOCKHOLM
IDUNS REDAKTION

Idun's Romanbild
SKATTENNINGEN
ROMAN
VILMA LINDBLAD

FÖRSTA DELEN.

»Mähända är lida ingenting annat
än lefva innerligare.»

ALEXANDER VINET.

Bakom blå- och hvitrandiga rullgardiner surrade en svärm flugor, under fåfänga försök att återvinna friheten. Modstulna och förundrade öfver att ej kunna genombryta den osynliga mur, som reste sig i deras väg, slogo de sig emellanåt ned på glasrutorna, med korsade framben, för att begrunda och samla nya krafter — och så »surr, surr, surr», i oändlighet vid hvarje nytt försök.

Det var räknetimmen samt kväfvande varmt i skolrummet, där brutna solreflexer spelade öfver ett tjugotal nedböjda barnahufvuden, medan griffarne gnisslade mot suddiga skiffertaflor och outvecklade små hjärnor ansträngde sig att lösa de svåra talen.

Uppe på fönsterpallen satt fru Holm, i sin slitna

korgstol med stickstrumpan bredvid sig och glasögonen på näsan, förmanande och tillrättavisande.

»Nå hur går det, Tea lilla? Skynda dig, Hugo! Har du glömt näsduken, Signe? Fingrarna ur munnen, Otto! Knyt kängremmarna, innan du kommer fram, Ester! Sitt inte där och fuska! hvar och en hjälper sig själf! har jag inte sagt det?»

Barn efter barn kom fram med sin tafla. De få, som räknat rätt, för att återvända glada och ej så litet själfbelåtna till sina platser, medan de andra stannade kvar kring lärarinnan för att i tur och ordning mottaga nya förmaningar, hjälpas till rätta eller åter-sändas och börja på nytt.

»Det går trögare än vanligt,» klagade lärarinnan. Det gick liksom ett pustande genom rummet.

»Det är så varmt, så,» sade en liten flicka modigt, i det hon lyfte sitt genomglödgade ansikte från räknetaflan och strök det fuktiga håret ur pannan.

»Få vi öppna ett fönster — bara lite på glänt?» bad en af gossarne, medan ifriga barnaögon rundt om gjorde samma fråga.

»Det är snart rast,» svarade fru Holm lugnt, »till dess få ni finna er. Hvad den ena tål, tål inte den andra, och bli ni sjuka, skall det åtminstone inte vara mitt fel.»

Så hade fru Holm suttit i tolf år nu, och hur än eleverna vexlat och utbytts mot andra, hade deras antal aldrig minskats.

Hon gick ej längre än hennes förmåga sträckte sig. Från *abcd*, stafning och renläsning, till de första grunderna i vanliga skolämnen; men det som lärdes lärdes väl, och de barn, som gått i hennes skola, fingo aldrig underbetyg, när de sökte sig in i allmänna läroverk.

Skolan och hon hade också mer och mer blifvit till ett.

Hennes man hade varit en framstående pedagog, och när han dog, lämnande henne fullkomligt medellös, visste hon ingen annan utväg att försörja sig och barnet än att slå in på samma väg som han, fast i anspråkslösare skala.

Den lilla var just i den ålder, att hon skulle börja läsa, och till att hålla henne i skola hade hon ej råd. När hon då fick sin tid upptagen genom hennes undervisning, föll det nästan af sig själf att, för inkomsteus skull, taga ett par betalande elever.

Ur denna lilla början var det skolan sprungit fram.

Hon visste själf, att hennes kunskaper ej voro stora; men hvad som brast däruti ersattes af lefvande intresse, oändligt tålmod och aldrig svikande uthållighet.

En lycklig tid var det också, då hon hade sin flicka med på skolbänken — men det var flere år sedan dess nu.

Klockan elfva var rast, och längtansfulla barnaögon sågo allt emellanåt upp mot det gamla vägguret med den nötta förgyllningen, hvilket tjänstgjort i skolrummet lika länge och troget som fru Holm själf.

Skolmaterialet var för öfrigt så enkelt som möjligt — en liten stol med bord till hvarje barn. För tolf år sedan voro dessa möbler vackert gulmålade, men nu fanns intet spår af färg kvar.

På rummets ena kortvägg stod ett brunbetsadt bokskåp, på den andra ett slagbord med vattenkarafin och tennmuggar.

Ena långväggen täcktes af den svarta tafian samt några kartor, och den midt emot utgjordes till stor

del af de båda fönstren, mellan hvilka slaguret tickade.

»Två gånger åtta är fjorton. Fem från nio står tre kvar. Sju gånger åtta femtiosex. Tjugufyra i ett-hundrasjuttio...» mumlades halfhögt medan fingrar och hartassar hjälptes åt att sudda, griffjar gnisslande skuro in skiffret, flugor surrade allt ursinnigare och värmen kom tankekraften att domna af.

»Om klockan bara ville slå!» men det felades ännu en kvart.

Då rycktes dörren till rummet bredvid häftigt upp, och ett burrigt, rödblondt hufvud visade sig för barnaskaran, hvilken, liksom på kommando, släppte griffeltaflorna för att stirra på den, som förorsakat det välkomna afbrottet.

»Hvad är det nu igen, Sara?» frågade fru Holm, med ett försök att se riktigt strängt ut.

»Ett bref, mamma!»

»Du vet, att jag inte vill bli störd.»

»Det är från morbror!»

Fru Holm ryckte till och rodnade märkbart.

»Än sedan?» sade hon med ansträngning.

»Helena har själf kommit hit med det.»

»Hon kan ju lämna det eller sitta ned och vänta.»

»Vänta? När hon aldrig varit här förr, och...?»

»Du vet mer än väl, att jag inte låter hindra mig af något under lektionstimmarna.»

Dottern knyckte otåligt på hufvudet, kastade en frågande blick på vägguret och stängde dörren med ett ryck.

»Nå barn, hvad ta ni er till?» frågade fru Holm, med ovanlig skärpa; och i samma sekund böjdes tjugu små nackar öfver de suddiga taflorna — men med räkningen gick det skralare än någonsin. Den stora,

vackra flickan, hvilken de sett en skymt af, »tant Holms Sara», som de kallade henne, och hvilken de alla beundrade, upptog helt och hållet deras tankar.

Klockan slog elfva; men många tal voro oräkade; och nu inträffade det oerhörda, att ännu tio minuter förgingo, innan ringklockan svängdes till tecken att rasten börjat.

Fru Holm hade velat pina sig själf också — men det visste ingen.

Stolarna skötes undan i en fart, bordslådorna öppnades bullersamt för taffla, griffel och hartass, och det blef med ens surr och lif som i en jättebikupa.

»Ut på gården med er,» kommenderade fru Holm, »men kom ihåg, att jag ser er från sängkamarfönstret.»

»Tag på dig ordentligt, Tea — du hostar ju ännu — och se efter, att Axel inte springer sig rent fördärfvad. Släss inte, och kom ihåg att kasta bollarna mot muren och inte mot fönsterrutorna,» fortsatte hon ute i tamburen, där hon hjälpte de minsta på med hattar och ytterplagg.

När hela svärmen väl var ute, drog hon ett djupt andetag och öppnade fönstren på vid gafvel, så att flugorna med ens — utan att veta, huru det tillgätt — hufvudstupa surrade om hvarandra ut i det fria.

Det var i början af juni och sommaren, som låtit vänta på sig, hade i ifvern att godtgöra liksom med ett trollslag tömt sina skatter af värme och ljus öfver stad och land.

Det hus, hvars öfvervåning fru Holm hyrde, var gammalt och beläget i en af Stockholms utkanter, helt nära en nybyggd fashionabel stadsdel.

För ej många år sedan var det en landtgård, omgifven af lummiga träd; men allt som staden växt ut

i storlek, hade de gamla byggnaderna i dess närhet strukit med eller ryckts in bland stenmassorna för att under en längre eller kortare nådetid kvarstå som gengångare från svunna tider — i mångt och mycket olika sina moderna grannar.

Från skolsalens fönster syntes ett oredigt virrvarr af hustak och kyrkspiror samt där bortom en tilltrampad ängsvall, skiftande löfdungar och svartgrön furuskog.

Den billiga hyran, ett par lönnar, som fått stå kvar på den rymliga gården, utsikten och framför allt vanan kommo henne att nöja sig med den i mycket bristfälliga bostaden, öfver hvilken dock låg en prägel af hemtrefnad, som ej står att finna i de nutida hyreskasernerna, där hvarje tumsbredd är beräknad att gifva högsta möjliga ränta. •

Fru Holm stod kvar vid fönstret och stirrade ut, medan ett bekymradt uttryck lade sig öfver de i förtid åldrade dragen. Allt emellanåt knep hon ihop ögonen och strök med handen öfver pannan, som det blifvit henne en vana.

Att hon varit vacker, syntes ännu på ansiktets form; men hon såg flere år äldre ut än hon var, med djupa rynkor, håliga kinder och tunt, gråstripigt hår under en illa medfaren spetsmössa.

Den långa, smärta, en gång spänstiga, välbildade gestalten hade krympt ihop och böjts under tidens och arbetets tryck och doldes föröfrigt numera af en vid, trådsliten kofta.

Hade hon en gång varit behagsjuk, var det så länge sedan, att intet spår däraf fanns kvar, och Sara brukade i tysthet undra öfver, om modern verkligen en gång varit ung, hon också, samt i något lik henne själf eller unga flickor i allmänhet, och kommit till den slutsatsen att det var en omöjlighet.

Anletsdragen voro markerade och ögonens uttryck doldes under ett par glasögon, som allt emellanåt måste utbytas mot ett par skarpare.

»Så att du gör oss den äran, Helena,» voro hennes hälsningsord, då hon trädde in i det lilla förmaket, där Sara satt i lifligt samspråk med kusinen, hvars bekantskap hon först nu gjort.

»Pappa skref och bad mig gå upp.»

»Du har inte gjort dig för brådt, det var i oktober du kom till Stockholm, hör jag.»

Helena rodnade ända upp till härfästet.

»Det är inte mitt fel, och ännu mindre pappas,» svarade hon stolt.

»Och hvarför kommer du *nu*? Jag skulle helst sett, att du inte gjort det.»

Harmens och förödmjukelsens tårar stego den unga flickan i ögonen, och först nu gaf fru Holm akt på hennes utseende.

En sådan vacker flicka, och så lik sin far! Samma djupa ögon, mörklockiga hår och uttrycksfulla mun.

»Du är välkommen i alla fall, men . . .» hon hade ej hjärta säga rent ut, att hon ej väntade något godt af besöket.

Sara hade af nödtvång och grundsats uppfostrats så enkelt och allvarligt som möjligt, och hvad godt kunde hon väl hafva af umgänget med en flicka, som, likt Helena, uppvuxit i lyx och öfverflöd.

Med mönstrande fiendtliga blickar öfverfor fru Holm hennes dräkt, viss att däruti finna något skrytsamt, simpelt, hvars ursprung ej var svårt att utröna.

Nej! Enklare var Sara ej ens klädd, och ändock var skillnaden så stor.

Fru Holm strök sig mekaniskt öfver pannan och blundade.

Heléna betraktade henne i smyg.

»Hur är det, har faster ondt i ögonen?»

»Nej, visst inte; hvarför frågar du det? Jag är bara lite trött — det är tillfälligt.»

Heléna teg, men stärktes ytterligare i sin förutfattade mening, att fastern var ett obehagligt, envist gammalt fruntimmer, som på ett eller annat sätt handlat illa mot hennes föräldrar.

Sara satt och såg på Helenas dräkt, hon också, och hade gjort det hela tiden.

Färgerna mörka och dämpade, men stil, snitt, dyrbara stoffer och öfverensstämmelse i smådetaljer.

Alldeles så hade de damer ur stora världen sett ut, som hon iakttagit ute på gatorna eller från fjärde radens sida på operan med en suck att ej kunna efterlikna dem.

Det var inte många som visste, att fru Holm hade en rik bror; men de som kände till det, undrade öfver, att han lät sin enda syster arbeta och lefva i fattigdom, som hon gjorde.

»Jag reser hem till Högsjö om ett par dagar och tänkte... Ja, faster måste läsa brevet först,» sade Heléna och räckte henne det.

»Det skall jag göra i eftermiddag.»

»Jag hoppades få svar med detsamma.»

»Svar? Jaså!»

Fru Holm suckade ofrivilligt i förkänslan af, att gamla sår skulle rifvas upp och nya bekymmer kanske växa ut genom detta bref, som det, trots allt, dock var en glädje att hålla i handen.

»Nu hinner jag inte. Adjö! Barnen borde redan varit i arbete, och jag har inte ens tänkt på dem.»

Hon gick in i sängkammaren, öppnade fönstret,

såg ut öfver gården och önskade att hon kunnat låta de små leka ännu en stund.

Hur de skreko och skrattade öfver hvarandra, brottades, lekte »*ta fatt*» eller kastade boll, med hattarna på nacken och håret kring öronen!

Att stå eller gå som stadigt folk var omöjligt, ty för dem tycktes det vara en naturnödvändighet att hoppa på ett eller två ben, springa, sparka, svänga med lemmarna och på allt sätt gifva utlopp för det öfversvallande lefnadsmodet inombords. Ingen tanke på, om kläderna voro enkla eller dyrbara, och ingen tanke på att skona dem heller! Intet förstånd om skilnad på lefnadsställning och framtidsutsikter, ty för dem låg hela lifvet som en solig lekplats, där de alla skulle få nog rum, ljus och glädje.

Där satt den längsta flickan i hela skolan raklång i sanden och lät skrattande mörbulta sig af en sjuklig liten pys, som inbillade sig ha krafter för sju; och där hoppades hage af fjunlätta, graciösa flickungar med långa välformade ben i åtsittande strumpor samt flätor eller hela kaskader af krusigt hår uttefter ryggen.

Fru Holm stod kvar med ringklockan i handen. Det hade kommit ett varmt och vackert, men på samma gång vemodigt uttryck i hennes ansikte.

Det gjorde henne ondt att nödgas afbryta den glada leken; men smärtsammare var vissheten, att lifvet själft skulle obönhörligt dämpa ved lefnadsmod och lefnadslust, förhoppningar, själsfriskhet och tillförsikt, utan att gifva något motsvarigt som ersättning därför.

Ännu ett ögonblicks tvekan, därefter skar ringklockans klang genom rymden, framlockande en final af skrik och skratt, under täflan att vara först

uppe i skolsalen, där fönstren voro stängda och fru Holm satt på sin plats, sträng och allvarlig som alltid.

Öfver barnens upplifvade ansikten dröjde däremott reflexen af gemensamt nöje långt in i lektionstimmen, hjälpande dem igenom dess svårigheter.

Fru Holm satt med broderns bref framför sig. Sara var på sin franska lektion, och trotjänarinnan, gamla Netten, stod vid strykbrädet, så att hon kunde vara säker om att ej blifva störd.

Det fanns ingen dag, knappast någon timme, så långt hon mindes tillbaka, som ej denne broder varit i hennes tankar, och ändock var det snart tjugufem år sedan hon träffat honom eller mottagit ett bref från hans hand.

Det var hon själf, som velat det så; men när hon såg den kära stilen, var det som hade de många årens missförstånd och bistra tankar utplånats för minnet af den tid, som föregått dem, då bror och syster varit allt för hvarandra.

Och nu skref han i trots af hennes förbud, och hennes pinade hjärta kunde ej motstå längtan att höra, hvad han hade att säga — helst hon så godt som anade det.

»Älskade syster!

Så, och aldrig annorlunda, har jag kallat dig i mina tankar, och så skall jag alltid kalla dig, äfven om ditt hjärta oåterkalleligen vändt sig ifrån mig — hvilket jag ej tror.

Hvartill tjänar det att tala om det framfarna? Det som skett, är skedt! Ni kvinnor veta så lite om oss män — kanske veta vi ej heller mycket om er

— men jag förstår dock, att du med ditt stolta, redbara sinne måste döma strängt samt ha svårt att förlåta att jag svek, ej allenast de åsikter du trodde vi hade gemensamt, utan också min ungdomskärlek och mitt tilltänkta kall i lifvet.

Dina förhoppningar om mig gingo med ett ord om intet — och jag var ditt allt i världen! Kanske skulle dock mer än en syster vara stolt öfver att ha en bror med det anseende jag nu åtnjuter.

Vårt föräldrahem var ej hvad det borde, och ehuru endast ett par år äldre än jag, var du mig så vidt möjligt i moders ställe — hvilket jag aldrig glömmmer. Men hade du varit en moder — en sådan moder, som jag ej ägt, men drömt mig — då hade du ej endast hoppats, trott och fordrat, utan äfven förlåtit.

Det var fegt måhända att bäfva tillbaka för det arbete och de försakelser, som skulle kommit på min lott, om jag fortsatt på ämbetsmannabanan, och uselt — om du så vill — att köpa mig fri därifrån genom ett rikt parti, men som jag hade det ställt för mig, var ej mycket att välja på.

Jag säger det ej som en ursäkt — i dina ögon finns ju ingen — men så egendomligt har det gått, att jag kommit mera på min plats och gjort större nytta i världen som husbonde för många underhållande än på hvilken ärepost som helst. Och hvem vet, om jag nått någon; ty min begåfning var nog till ii din inbillning och ditt kärleksfulla hjärta mer än ii verkligheten. En man som det är något med, väljer inga genvägar, därom kan du vara viss.

Mitt värsta straff har varit förlusten af din aktning och tillgifvenhet, eljes har det gått mig bättre i än jag förtjänat.

Jag har tre snälla barn, en son, som studerar till läkare, och en, som ännu läser för sin informator, samt en dotter, hvilken ligger mig synnerligen om hjärtat.

För min hustru har jag den djupaste aktning. Jag vet sannerligen intet fruntimmer jag sätter så högt. Ingen är fullkomlig, jag allra minst, och är det någon jag felat mot, så är det mot henne. Jag tror dock ej hon velat byta lott med någon.

Att jag ej fått hjälpa dig i dina bekymmer, har varit mig bittrare än allt annat i världen och en grym påminnelse om att det varit min hustrus pengar — af hvilka du en gång för alla sagt dig ej vilja mottaga ett öre — och ej själfkörfvad egendom, jag haft att förvalta.

Så länge hon och du stå på samma fot som nu, kan jag ej inbjuda dig till mitt hem, hur kärt det än vore att se dig där; men du har en dotter, och min varma bön — som du ej får afslå — är att låta henne besöka oss under sommarmånaderna.

Hon är sjutton år nu och bör komma ut i världen, och hvad jag kan och får göra för henne, det skall jag.

Säkerligen blir hon ock — så fostrad som hon troligen är — det bästa sällskap för Helena, som är sällsynt begåfvad, men på samma gång nyckfull, oberäknelig, ostadig och osäker på sig själf.»

Det drog ett småleende, men ett bittert, öfver den läsandes skälfvande läppar, medan hon hviskade: »Beräkning, egoism, äfven nu!»

»Jag längtar också att se ditt barn, som jag känner skall blifva mig lika kärt som mina egna,» läste hon vidare, »samt att genom det återknyta föreningslänken oss emellan.»

Hon satt med brevet i handen långt efter sedan det var läst och omläst igen.

Mycket däruti hade gripit, upprört och gladt henne, men allt hade sjunkit undan för den frågan: »Skall jag låta henne resa eller ej?»

Som hon nu satt, vägande för och emot, hade hon suttit mer än en gång i ensamma stunder, ty hon hade väntat en sådan inbjudning och sökt förhärda sig däremot.

Det afslag hon i tankarna så ofta gifvit var dock nu ej så lätt att hålla fast vid, ty hur mycket hennes stolthet och skuggrädda moderskärlek än röstade för ett oåterkalleligt nej, visste hon att detta för alltid skulle stänga vägen mellan henne och brodern, och det vore dock allt för bittert.

Hon reste sig upp och stod länge i tyst begrundan, så gick hon beslutsamt ut i köket, där gamla Netten stod röd och varm, med uppkafade klädningsärmar, och lät det heta strykjärnet ångande fara fram öfver Saras ljusblå muslinskjortel.

»Har du slutat snart?» frågade hon tankspriddt.

»Det ser frun väl, att jag inte har!»

Netten var alltid vresig, då hon hade brådt, och brådt hade hon ständigt; men matmodern var van vid hennes sätt och fästade sig ej det ringaste därvid.

»Att hålla Sara hel och ren är mer än *en* människa kan gå i land med,» återtog hon buttert.

»Du vet jag hvarken hinner eller kan...»

»Det begär jag väl inte heller, frun har nog ändå, tycker jag!»

»Det rättaste vore, att hon hjälpte sig själf.»

Det kom ett godmodigt uttryck i den gamla tjänarinnans mattblå ögon, medan den tandlösa munnen drog sig till ett leende. »Det vore just något för

henne! Då arbetar jag väl hellre natt och dag — men lite aktsammare kunde hon vara.»

Den blå kjorteln var färdig, och det var med synbart välbehag hon hängde upp den bredvid några nystrukna, spetskantade underklädningar.

På bordet vid fönstret lågo i prydliga högar de hvita linneplaggen, spridande kring sig den behagliga doften af friskhet och kärnsåpa, som följer med rentvättade kläder.

Fönstren stodo öppna, och lönnarnas lummiga kronor nådde nästan dit upp.

»Jag har fått ett bref angående henne,» sade fru Holm allvarligt.

Netten slängde undan det ljusblå bluslifvet, hon var färdig att ta itu med, och lät de magra, senfulla armarna sjunka ned overksamma.

»Så! Det kom till sist! Det var då inte för tidigt.»

»Hvem har sagt, att det skulle komma?»

»Jag har väl mina tankar, jag också. Var det pengar?»

»Du borde känna mig bättre. Då hade svaret varit lätt nog; hon är bjuden dit öfver sommaren.»

»Det är då väl, att tvätten inte hindrar,» inföll Netten, i det hon förde den våta fingerspetsen pröfvande mot järnet och grep sig an med det blå lifvet, som skulle det begagnats med detsamma.

»Det är inte afgjordt, att hon skall fara.»

Netten såg upp, oviss om hon hört rätt.

»Frun har kommit för att höra hvad jag tycker, kan jag förstå,» sade hon med ett illparigt leende.

Fru Holm satte sig till rätta på den stol tjänarinnan skjutit fram åt henne.

»Jag har ingen att rådgöra med, som du vet —

åtminstone inte i den här saken — och jag tänker, att du håller af barnet nästan lika mycket som jag själf.»

»Låt henne resa, det är ingenting att betänka!»

»Jag kan inte! Hon har inte varit ifrån mig en dag ännu.»

»Så mycket mera skäl då! Här kan hon inte sitta i evighet, och skall hon kunna bli gift, måste hon väl visas fram för folk.»

»Gift? Det är för tidigt att tänka på sådant, lyckligtvis, men jag är rädd för lyxen och öfverflödet i min brors hus, hon kunde få smak därför?»

»Det får hon nog, men hon skall väl se lite af hvart.»

»Min uppgift har varit att fostra henne så, att hon kan försörja sig själf och nöja sig med lite.»

Netten klatschade till med vispen, som hon fuktade kläderna med, så att vattenpärlorna yrde rundt om.

»Det vet jag visst! Men om hon kunde få det bättre, skadade det väl inte. Försaker, hederlig fattigdom, förnöjsamhet och allt sådant, det låter så bra, men inte är det roligt inte! Eller hvad tycker frun själf?»

»Det finns det som är värre!»

Fru Holm satt tyst en stund.

»Jag vet, att jag inte *kan* neka,» återtog hon tungt, »och ändå känner jag, att det vore bäst.»

»Men hvad har frun då att bjuda henne på?»

»Det är just det, som tvingar mig. Om jag bara visste, att det vore till hennes bästa?»

»Det vet en ju aldrig, men frun tar då allt så tungt och glömmer att vår Herre finns till.»

»Jag gör det nog ibland, fruktar jag.»

»*Han* gör nog sitt, men hvad hjälper det, när

människan står honom emot. Jag tycker frun borde förstå, att det är han som skickar det här. Han har väl räknat ut, han också, att om frun dör eller inte orkar längre eller . . .»

Deras ögon möttes och det kom ett ängsligt, spändt uttryck i fru Holms ansikte.

»Gläd sig nu bara, frun, åt att ha en så vacker dotter att visa fram,» återtog Netten uppmuntrande.

»Vacker är hon väl inte? Det är nog bara vi, som tycka så,» sade fru Holm lamt, liksom väntande på en motsägelse.

Netten blef också ond på fullt allvar.

»Frun pratar då ibland hvad hon inte tänker. Hvem är vackrare, kanske? Inte har jag sett någon?»

»Min brorsdotter.»

»Hvar och en har sin smak. Jag kan då inte med sådana där bleka ansikten och hemskt mörka ögon, och så högfärdig som hon ser ut.»

»Det ligger bara i sättet, hon har hållning och världsvana, det är alltsammans.»

»Jag tycker mera om naturlighet vid den åldern.»

Fru Holm smålog och lade halft tvekan, halft smeksamt sin hand på Nettens arm. »Vi få det ensamt, vi två,» sade hon sakt.

»Det går väl öfver,» svarade Netten barskt, i det hon vände sig bort för att hänga upp det färdigstrukna blusliffvet.

Skolsalen var prydd med blommor och grönt, barnen iklädda sina helgdagsdräkter och ett par dusin stolar uppradade kring väggarna för föräldrar och målsmän.

Det var en både fruktad och efterlängtdad stund, denna, då fru Holm höll examen med sina elever före sommarferiernas ingång.

På det uppfällda slagbordet lågo ritningar och skrifböcker till allmänt beskådande, och framme vid fönstret satt hon själf i svart sidenklädning och hvit mössa, lika glad som någon af barnen öfver en lyckligt besvarad fråga eller ett absolveradt ämne.

Det gick på det hela bra — som det alltid gjorde — men när afslutningstalet hållits, välsignelsen lästs och de sista tonerna af psalmversen förklungit, erforo alla en befriande känsla — både lärarinna, åhörare och lärjungar.

Examina äro alltid tvifvelaktiga nöjen.

Tacksägelser och afsked togo en rundlig tid. Sara, som funnit det roligt nog att taga på sin bästa klädning och vara med om förberedelserna, var innerligt trött på det hela, och Netten, som lagat en extra rätt i glädjen öfver att hennes fru skulle få sig en hvilotid, förargade sig öfver att den försämrades genom dröjsmålet.

När de sista barnen voro utom dörren, strålade fru Holm af belåtenhet, ty det fanns ingen stund på hela året så ljuflig som denna, tyckte hon, då hon såg bakom sig ett väl förrättadt arbete och framför sig två hela månader af frihet och hvila.

Morgonen därpå skulle Sara resa, och det var väl ej för mycket begärdt, att den som måste ägna det mesta af sin tid åt andras barn, fick några timmar att ostördt ägna åt sitt eget.

Kofferten stod redan packad, men det hade varit mer än en strid angående dess innehåll.

Fåfångans frö har så lätt att grö och växa sig stort i ett människohjärta, att det hade ej behöfts

mer än åsynen af Helenas stilfulla dräkt för att hos Sara väcka begäret att likna henne.

Netten hade hon på sin sida, men modern stod emot, envisare än någonsin.

Det hade varit henne kamp nog att gifva med sig i hufvudsaken — själfva resan — och det var liksom en tröst att taga igen skadan, när det gällde detaljerna.

Ett par nya klädningar hade Sara fått, ehuru af enklaste slag; men hufvuddrabbningen hade stått angående en hatt med uppvikta brätten och skära band, som hon förgapat sig uti och ansåg outhärlig, därför att ett par väninnor, som skulle till landet, skaffat sig liknande.

»Jag har gifvit dig en hatt redan,» var moderns svar på hennes begäran.

»Alla mina bekanta ha *små* hattar, och min är som ett halmtak.»

»Den är gjord för att skydda mot solen.»

»Jag blir så ful i den!»

Modern såg på sin dotter, där hon stod framför henne, barnsligt trotsig, smärt och finlemmad, med det krusiga, blonda håret nedfallande öfver panna och nacke. Netten hade blott allt för rätt: hon *var* vacker!

»Nöjer du dig ej med hvad du fått, kan du stanna hemma!» svarade hon afklippande. »Det är dig själf och inte dina kläder, man vill se.»

Solen hade gömt sig bakom hustaken, men ännu gnistrade bjärtröda och guldgula reflexer därifrån på en och annan fönsterruta.

Fru Holm satt vid sybordet inne i sängkamma-

ren och försökte träda på en nål för att sy fast en af knapparna i Saras kappa, som hon upptäckt satt lösare än de andra.

»Kom hit, barn, och hjälp mig,» ropade hon åt dottern, som var inne i förmaket, där hon hade sin byrå, i hvilken hon höll slutrevidering.

»Mamma ser sämre och sämre,» sade hon och räckte fram den påträdda nålen.

»Det följer med åren.»

Netten hade bedt att få gå ut, för egen räkning. Mor och dotter voro ensamma.

»Sätt dig här. Jag har något att säga,» började fru Holm tveksamt.

Sara hade väntat sig en hel del förmaningar och blef ej öfverraskad. Ju förr det var öfver, desto bättre.

Hon hade haft ett lyckligt barndomshem; ty hur sträng modern än varit, hade hennes kärlek lyst igenom de kärftva orden och gifvit rättvisans prägel åt lydnadens fordringar — men gladt hade det ej varit.

Hvad hemmet ej gaf, hade skolan gifvit, och det var ute bland jämnåriga och kamrater Saras glädtighet och naturliga friskhet hämtat näring.

Modern ville minst af allt dämpa hennes lefnadsmod, men kände med pinsam tydlighet, att hennes eget ansikte — hvars uttryck hon ej förmådde ondana — var liksom ett skrämnskott för alla glädjetrytningar.

Hur många gånger, till exempel, hade hon ej afundsjukt lyssnat till Saras klingande skratt och barnliga prat i köket hos Netten och grämt sig vid tanken på, att hennes egen närvaro skulle ha gjort ett tvärt slut därpå.

Det var Sara omöjligt att fatta moderns synbara ängslan öfver att lämna henne ifrån sig på ett par

korta månader, och ej förrän det blef tal därom och friheten hägrade i bakgrunden, förstod hon att ett tryck — som först nu kändes plågsamt — legat öfver henne under de framfarna åren.

Hon, som föga tänkt på annat än sina studier och dagens små händelser, greps med ens af en brinnande åtrå att komma ut, bort, se något af världen och liksom få rådrum för egen vilja, egna tankar, intryck och känslor.

»Du har väl undrat öfver, att jag talat så lite med dig om min bror och svägerska?» frågade fru Holm nervöst.

»Det har jag; men jag förstod, att jag ej borde fråga,» svarade Sara, som satt med armbågarna på bordet och ögonen fästade vid den rödgula strimma solen lämnat efter sig borta vid horisonten.

»Innan du träffar dem, vill jag du skall veta ett och annat från det förflutna.»

»Netten har berättat . . .»

Fru Holm såg upp med rynkade ögonbryn.

»Det skulle hon öfverlåtitt åt mig. Händelserna betyda i alla fall så lite i ett människolif, allt beror på hur man tar dem, och hvilken inverkan de utöfva på själ och sinne. Jag är stolt och sträng, barn,» fortsatte hon med vekare röst än Sara någonsin hört, »och det har jag blifvit genom att missräkna mig på en enda människa, som jag hållit af mer än alla andra.»

»Var det pappa?»

Fru Holm sänkte sina ögon för dotterns forskande blick.

»Han var mig mycket kär,» återtog hon med ett vemodigt leende, »men honom trodde jag aldrig om mer än han var. Det var min bror, jag menade.»

Sara satt framåtböjd, med ett spändt uttryck i sitt ansikte liksom i barnaåren, då hon lyssnade till de sagor, som berättades henne.

»Du är gammal nog att få historien sådan den är,» fortsatte fru Holm, »och jag vill, att du skall få den af mig, eljes får du den från annat håll och kan lätt döma endera af oss orättvist.»

»Du skulle sett Edvard som barn, yngling och uppväxande man! Det var omöjligt att ej hålla af och skämma bort honom! Det kan hända, att en annans blinda, kritiklösa kärlek och tilltro bli en sporre att locka fram goda egenskaper; men det händer ock, att därur kan växa fram begäret att hyckla en förträfflighet, som ej finnes.

Jag dömde strängt öfver unga mäns lif — strängare än jag hade rätt till. Han höll af mig och ville minst af allt blotta sig inför mina ögon. Därigenom blef han en hycklare. När jag trodde honom på väg att göra en carrière, gjorde han i stället skulder. Jag har alltid haft starka känslor. Om jag hållit af någon, har det varit af hela min själ, och om jag fattat motvilja för någon, har det också varit på fullaste allvar.

Jag hade en skolkamrat och väninna, som var mig kärare än alla andra — kanske därför att hon var bättre än andra — och med henne var min bror hemligen trolofvad. Det fanns också en annan flicka, för hvilken jag från första stunden fattat en instinktlik motvilja, och öfver hvilken Edvard och jag mer än en gång gjort oss lustiga. Hon var inte ful, men osympatisk och tafatt. Inte dum, men obetydlig. Inte okunnig, men obildad, och jag hade all anledning tro, att han fann henne lika obehaglig som jag.

Hon var mycket rik, och en vacker dag hade han

brutit den gamla förbindelsen för att ingå en ny — med henne.

Jag vet, att jag borde mottagit underrättelsen därom på annat sätt. Jag erkänner, att de ord jag sade dem båda aldrig kunna glömmas — knappast för-låtas — men ännu när jag tänker på denna stund, skälfter mitt hjärta af vrede och smärta.

Hennes far betalade skulderna, gjorde bosättningen, bestod bröllopsresan och gaf årligt underhåll.»

Sara såg med häpnad moderns stränga, orörliga ansikte lyfta sin mask och blotta ett djup af lidelsefull känsla, som hon aldrig tilltrott henne.

»Sådant händer ju alla dar och betraktas ej som något föraktligt! Det finns mödrar och systrar, som äro stolta öfver ett sådant köpslut, det vet jag mer än väl,» fortsatte hon med ett djupt andetag, »men jag kunde ej se det så. I mina ögon är det lumpet och ovärdigt en man att låta en kvinna med sin hand och sina pengar betala skulder, som åsamkats genom ett lefnadssätt, henne så främmande och smutsigt, att blotta aningen därom skulle väcka förakt och fasa. Också är min tanke den, att hvilka fel en kvinna än må hafva, hon dock oftast är bättre än den man hon får.»

En blick på dotterns frågande, förskrämda ansikte kom henne att tystna.

»Han har lefvat ett nyttigt, hederligt lif sedan, tror jag,» återtog hon stilla. »Människan kan komma till förädling på underliga vägar, till och med på sådana, som tyckas bära åt rakt motsatt håll, och det finns säkerligen intet felsteg, som ej kan godtgöras. Hvad hans hustru angår, var orätten ensamt på min sida. Hon älskade honom, och det ursäktar allt.»

»Och ni ha inte träffats på alla dessa år?» frågade Sara andlöst.

»Hvartill skulle det tjänat? De flyttade dessutom till sin egendom nere i Skåne, så snart arvet efter hennes far utfallit.»

»Jag kan inte förstå, hur han kunde svika den hade kär?» återtog Sara drömmande.

»Det finns ingen synd, som ej drar en annan med sig i släptåg.»

Sara hörde ej moderns ord, där hon satt lyssnande till sina egna tankar.

Att gifva sin tro, utan att hålla den för lifvet, var något, som hennes hederskänsla och rena sinne ej kunde fatta.

»Och hur gick det med henne, som han bedrog? Dog hon af sorg?» frågade hon ifrigt.

Fru Holm kunde ej återhålla ett leende.

»Nej, men hon lefver ogift, fast hon haft många anbud.»

Sara sken upp, som om något särskildt lyckligt händt henne. »Det är vackert, tycker inte mamma det?»

»Det är alltid vackert att vara sann och trofast, och det önskar jag till Gud att du måtte blifva och inte låta världsliga förmåner locka dig att svika, hvad samvete och känsla bjuda såsom rätt.»

Det var inte lång tid till afsked och resonnementer morgonen därpå; ty ehuru allt var inpackadt och ordnadt, tillkom som vanligt ett och annat i sista stunden.

»Drick sitt kaffe och försök att äta, vägen blir

lång,» trugade Netten, som sträfvade att spänna igen bärremmen.

Fru Holm gick fram och åter för att dölja, hur nervös och upprörd hon var. »Har du koffertnyckeln?» frågade hon för fjärde gången.

»Ja, i plånboken, som mamma bad mig.»

»Tänk, om stadsbudet inte kommer,» återtog hon ögonblicket därefter. »Du sade väl ifrån ordentligt, Netten?»

»Det har jag bedyrat tre gånger nu, men det är inte så dags ännu.»

Spännremmen ställdes ofvanpå kofferten, och nu var allt färdigt. Sara satt för säkerhets skull i hatt och kapp vid frukostbordet, och fru Holm stod framme vid fönstret för att uppfånga första skymten af den, som skulle hämta sakerna.

»Nu kommer han!»

Sara satte ifrån sig smörgås och kaffekopp.

»Ät hon bara,» ifrades Netten. »Det här sköter jag själf.»

Men Sara kunde ej, det var henne omöjligt att få ner en bit mera.

»Är mamma färdig?» frågade hon, medan hon knäppte sina handskar.

»Strax!»

Fru Holm slängde på sig kappan. Hatten hade hon tagit på för en kvart sedan.

Sakerna voro redan i väg, då Netten kom in i ytterkoffta och svart sidenduk.

»Tänker du dig också med?» frågade fru Holm med ett stänk af missnöje.

»Det tänker jag! För att bära ner den här,» svarade Netten ödmjukt. »Frun får inte bli ond, men jag kunde inte låta bli.»

Fru Holm märkte nu först en ask hon bar i handen.

»Jag tyckte ärdä,» fortsatte hon, »att när Sara så gärna ville ha en sådan där hatt, så kunde jag få ge henne den. Att frun inte gaf henne den var rätt — men att jag ger henne den är inte orätt — eller hur? Det var för den skull jag var ute i går afton.»

Fru Holm såg missnöjd ut för ett ögonblick, så smålog hon.

»Och nu kommer du med den i sista stunden, då du vet att jag inte kan neka.»

Netten nickade småslugt.

»Tacka Netten du, Sara, både för hatten och allt annat,» sade fru Holm med fuktiga ögon, »men skynda dig, så vi inte komma för sent.»

Sara stod på platformen utanför en tredjeklassens kupé. Säkerhetskedjorna voro fasthakade, och tåget färdigt till afgang.

Netten hade stufvat in reseffekterna, sagt farväl och dragit sig undan för att låta modern i sista ögonblicket ensam rå om sitt barn.

Sara räckte fram handen ännu en sista gång, då järnvägstjänstemannen satte signalpipan till munnen.

»Adjö, mamma lilla, var inte ledsen, jag skrifver snart!»

Själ var hon i sitt innersta jublande glad öfver det lockande obekanta hon gick till mötes; men det gjorde henne ondt att se, huru svårt modern hade att bibehålla sin själfbehärskning.

Ångan släpptes på, det ryckte till i kopplen, och maskinen började arbeta.

»Hälsa, hälsa honom,» hviskade fru Holm bråd-

skande, »och säg, att jag lånar honom det bästa jag har, och att han ännu är mig lika kär.»

Den långa raden af vagnar ilade bort med det frustande lokomotivet i spetsen, och Sara viftade allt ifrigare, ju större afståndet blef.

Fru Holm stannade kvar efter alla andra på perongen, och när hon gick därifrån, var det med tunga steg.

Hennes barn skulle för första gången pröfva sina krafter i beröringen med nya människor och nya förhållanden, och om det också riktade hennes lifserfarenhet och utvecklade hennes själsgefvor — densamma som förut skulle hon aldrig blifva.

Vädret var strålande vackert, och morgonens friskhet låg ännu kvar öfver staden, där det rörliga lifvet för hvarje ögonblick tillväxte.

Spårvagnar och ångslupar hade börjat sin verksamhet, och fru Holm, som suttit så mycket inne, att hon glömt de brokiga bilderna utanför, rycktes ovillkorligen med af hvad hon såg och tog en omväg för att få se ännu mera.

Mälarens vatten glindrade i solskenet, och under Norrbro brusade strömmen i skummande vågor. Hon stannade och såg bort till de palatslika, i solsken badande byggnaderna på andra stranden samt Kungsträdgårdens löfvalf och Strömparterrens träd och buskar.

Det hade blifvit sommar, utan att hon gifvit akt därpå. Hvarje vår hade hon föresatt sig, att *det* året skulle hon särskildt följa med naturens växande lif och utveckling och glädja sig däråt, men det hade gått som alltid — hon hade ej gifvit sig tid därtill.

»Hur många gånger skall jag få vara med och

bevittna det stora undret, och hur länge skall det för-
unnas mig att se, hvad jag nu ser?» frågade hon sig.

Det var som ville hon uppfånga, ej allenast total-
bilden, utan hvarje detalj af den vackra taflan, och
bevara den inom sig.

Hon tog vägen genom Humlegården, i hvars när-
het hon bodde, och som hon föresatte sig skulle blifva
hennes sommarställe — som så många andras.

Lönnarna och häggen hade blommat ut, och hon
tänkte med saknad på hvad hon försummat, och på
hvad människan i allmänhet försummar af det bästa
och ljufvaste i lifvet för omsorgen om dess nödtorft.

Kring Linnéstoden hade brokiga tulpaner och
doftande hyacinter ersatts af nyplanterade sommar-
växter, och de dubbelblommiga körbärsträden, som bru-
kade likna hvita jätteplymer, hade mistat sin jung-
fruliga färging.

Äfven den härligheten hade hon låtit gå sig förbi!

Syrenerna hade sett sina bästa dagar; men guld-
regnet hängde ned i långa klasar, kastanjeblommorna
sköto upp som ljusen i julgranen, och hagtornen var
så öfversållad af blommor, att bladverket skymdes
undan.

Blodbokar, rödbladig lönn, lindar, granar, björ-
kar, hängaskar och andra träd stodo i grupper, ka-
stande mjuka skuggor öfver de saftiga gräsmattorna.
På sandgångarna, tätt vid gräsranden, lågo drifvor
af hvita blomblad. Luften var mättad af doft och
fylld af fjun från blommor, som släppt sitt fäste, och
rundt om de öfverflödigt dukade borden surrade ho-
nungsmättade insekter, njutande sin korta sommar-
fröjd.

Fru Holm satte sig på en af sofforna. Var det
ej i sådana stunder af överksamhet och hvilade männi-

skan lefde sitt egentliga, verkliga lif? Eller voro sådana stunder att likna vid hvilopunkter, under hvilka själen hämtar kraft och mod att på nytt kasta sig in i kampen — tillvarons allt behärskande, allt uppslukande, förtärande kamp — där vinsten syntes så stor och *är* så försvinnande liten, när evighetskrafven ställas upp däremot?

Aldrig som nu tyckte hon sig ha förstått att Herrans ursprungliga mening med sin afbild ej var att göra honom till en begärens, behofvens och mördornas träl.

Aldrig som nu blef det henne klart, att han ej låtit henne födas i ett paradiset eller gjort den värld, i hvilken hon skulle lefva, så skön, om det ej varit hans mening att skönheten skulle gå i jämnbredd med eller före nyttan.

Hon själf, hur hade hon ej grävt ner sig i små tankar och små omsorger, hela lifvet igenom, tills äfven den andliga synen mattats och själens fönster stängts för ljus- och glädjekällan ofvanifrån.

»Det skall blifva annorlunda,» tänkte hon, men suckade i detsamma, ty bakom henne lågo många sådana stunder af föresatser, löften och förhoppningar, och öfver dem alla hade hvardagsomsorgerna gått fram som en slaggig, allt uppslukande flod.

Medan hon suttit fördjupad i sina tankar, hade det blifvit lifligt omkring henne, och när hon såg det, kom en varm stråle i hennes ögon; ty hur rik och växlande naturen än är, för människan blir dock människan det förnämsta.

Sandgångarna voro fulla af barn i olika åldrar, rödkindade eller bleka, fula och vackra; men allesammans näpna, mjuka i rörelser, omedvetna och med detta outgrundliga i blicken, som är lika myc-

ket hägringar från ett förflutet som aningen om det som komma skall.

Uppe i en af de stora, för deras skull ditförda sandhögarna sutto de, så många som kunde få rum, och fyllde med träskedar, skyfflar och spadar de små hinkarna och bleckspannen.

Ingen barnunge var så liten, att den ej försökte likna de andra och ösa med sin lilla sked, och voro benen för veka att stå på och handen för svag och osäker, kommo kamraterna till — viktiga och själfbelåtna i känslan af öfverlägsenhet.

Där byggde en gosse fästningsverk och vallar af sand. Där anlade några flickor en trädgård och planterade däruti stickor, grässtrån och maskrosstjälkar.

Alla hade de lika roligt, ingen tänkte på sitt arbetes ovaraktighet, och för dem alla voro dessa verksamhetsbegärets första yttringar en lika tvingande nödvändighet.

Soffplatserna voro upptagna af mödrar och sköterskor eller af människor, som hvilade ut och njöto af landtlif inne i själfva staden.

Där kommo åldringar stapplande, stödda på krycka och staf, eller sjuklingar, som ej varit ute på hela vintern, och hvilkas ihåliga kinder talade om genomgångna lidanden. Och öfver dem alla strömmade solljuset, det lifgifvande solljuset, som ej kan återskänka ungdom, kanske ej ens hälsa, men som alltid väcker mod och kraft att bära bördan.

Fru Holm satt kvar. Hon hade intet att sköta nu, intet arbete, intet intresse ens! Det var i sanning ferier — sommarferier!

Det enda som stod Edvard Brag åter sedan hans tjänstemannatid var kammarjunkartiteln, på hvilken han satte stort värde.

För den som vill intaga en position i samhället är det fatalt att kallas för blott *herre*, eller ännu värre för *patron*, och han var glad öfver att redan genom sin benämning skilja sig från landtbrukarne rundt om.

Högsjö var det största godset på flere mils omkrets, och det anseende dess ägare i alla tider åtnjutit hade i viss mån betingats af tunnland och areal, hvartill sedan hvarje särskild innehafvare kunde lägga ett plus af begåfning och förmåga att göra sig gällande.

På Sara gjorde morbroderns utseende och sätt ett djupt intryck.

Under hela den långa järnvägsresan hade hans historia sysselsatt hennes tankar, och ju mera hon tänkte, desto strängare dömde hon, ty opröfvad som hon var, syntes henne lifvet som en rak väg, på hvilken det föll af sig själft att ej gå vilse.

»Jag kommer att tycka illa om honom,» tänkte hon, »och det svåraste blir att inte visa det.»

Redan innan tåget stannat vid H... by station, där hon skulle stiga af, hade hon emellertid gissat sig till, att den ståtliga, något satte mannen i pipskäg, helgrå kläder och ryttarstöflar, som hon såg borta på perrongen, var han och ingen annan.

Hans ögon öfverforo pröfvande hela raden af vagnar, och när han så fick syn på henne, log han med hela ansiktet och gjorde en sirlig honnör med ridpiskan, som dref blodet till hennes kinder.

Betjänten tog hand om resgodset, medan hon gick efter vid morbroderns arm, och när hon såg, med

hvilken aktning han hälsades af alla, som kommo i hans väg, var det som hade något däraf kommit äfven på hennes del.

»Du är inte det ringaste lik din mor,» sade han, när han hjälpte henne upp i det eleganta ekipaget, och så oerfaren hon än var, förstod hon att det legat en artighet under hans ord.

Dagen hade varit tryckande varm, men efter solnedgången hade en behaglig svalka inträdt.

Kammarjunker Brag, hvilken satte sin ära i att ha allt bättre än andra, var omtalad för sitt präktiga stall, och Sara, som aldrig åkt så fort eller i ett så vackert åkdon, var både häpen och förtjust.

Daggen hade bundit landsvägsdammet. Doften från de blommande rågfälten, löfdungarna och klöfvervallarna blef allt starkare, ju närmare natten det led; och när så månen steg upp, stor och röd, och rymden liksom dallrade af ett mystiskt, dämpadt skimmer, greps hon af en känsla, som i sig gömde lika mycken smärta som glädje.

»Gråter du?» frågade han.

Hon skakade på hufvudet.

»Du längtar väl ej hem, redan?»

»Det är ju nu det skall börja,» svarade hon, och i hennes ögon låg något drömmande förväntningsfullt, som rörde honom.

»Har du aldrig varit utom Stockholm?»

»Jo, i Södertelje.»

Han skrattade till. »Vidtberest, som jag kan finna! Det skulle vara roligt att ta dig med på en utrikesresa. Jag tror, att du är en flicka, som förstår att se och uppfatta, och så är det så obegripligt roligt att ha sådana där små noviser med sig, som in-

genting begripa, och öppna deras ögon — lite på glänt bara.»

Hon såg på honom, till hälften nyfiket, till hälften misstänksamt. »Morbror må tro, att jag inte är så okunnig.»

»Det ser jag väl,» svarade han skälmaktigt, »du har nog upplefvat en hel del, du.»

»Det har jag väl inte, men man kan veta ändå och ana...»

»En rolig sommar skall du få, det svarar jag för, och sedan...! Du kommer att tycka om Högsjö, antar jag, och utan skryt sagdt är det också en egen- dom, som söker sin like — åtminstone sedan den kommit i mina händer. Håll ett ögonblick, Simson!» fortsatte han, vänd till kusken.

Hästarna höllos inne, med ett omärkligt ryck, samt stodo stilla, kråmande sig och tuggande på betslen.

»Tillåter du?» frågade han artigt, i det han tog fram ett cigarretui af ryssläder och strök eld på en tändsticka.

Synbarligen väntade han ej på svar, men det smickrade henne i alla fall, att han frågat.

»Kör!» sade han, med cigarren mellan läpparna, och åkdonet ilade på nytt fram öfver den hårda, jämna landsvägen, mot hvilken hästhofvarna liksom återstudsade.

Himlen stod rödskimrande, där solen gått ned, och månen simmade fritt på det hvitådrade, mattblå eter- hvalfvet.

Hastig som farten var, såg det ut som hade land- skapet ilat förbi likt glidande skuggor af konturer och otydliga kompakta massor, från hvilka detaljerna ej kunde lösryckas. Kornknarren tröttnade ej att låta höra sin enformiga skorrande sång, eljes var det så

tyst och stilla, som lyddes naturen till sitt eget hjärtas slag, eller som hade den — rusig af sin egen doft — slumrat in i midsommarnattsdrömmens korta lyckalighet.

Kammarjunkaren satt tillbakalutad mot de mjuka vagnsdynorna, njutande af sin cigarr.

Att den var fin, förstod Sara af doften och af det synbara välbehag, hvarmed han drog sina bloss och allt emellanåt tog den ur munnen, liksom för att äfven glädja sig åt dess åsyn.

»Luta dig tillbaka i vagnen,» sade han och bredde en filt kring hennes knän och fötter. »Det är min religion, att man skall göra sig det så bra här i världen, som man kan.»

»Jag fryser ej,» svarade hon och gjorde ett försök att värja sig för det varma plagget, hvilket han lade öfver henne trots alla protester.

Det återstående af vägen sutto de alldeles tysta, han halfsofvande och hon med en otydlig känsla af att den lätta silkesfilten liksom tryckte henne.

Fru Holm hade väntat bref redan ett par dagar — nu var det kommet, och Sara skref:

»Älskade mamma!

Nog lofvade jag att skrifva genast efter min hitkomst, men utom brefkortet, som jag hoppas kommit fram, har det varit mig omöjligt få tid till något annat än att se och beundra.

Det är morbror själf, som visat mig ikring öfverallt, och jag trodde aldrig det kunde finnas något så präktigt. En sådan man han är! Högsjö var ju rakt

ingenting före hans tid, det kan jag se och höra af allt.

Parken har han utvidgat, och trädgården har han lagt om. Orangerierna, ladugården och stallet äro de bästa i hela länet, och jordbruket skötes på helt annat sätt än på någon annan gård.

»Slottet» — folket kallar det så — är också tillbygdt, repareradt och alldeles nyinredt. En lång allé af lindar leder dit upp, så är det två terrasser, blommor af alla slag och en vattenkonst.

Har han fått pengar, så vet han åtminstone att använda dem, och det är visst ingen, som tänker på att han ej själf förvärfvat dem — inte han själf ens.

Jag har sett torpen också, och man kan få riktig lust att bo i en sådan där liten stuga, fast man inte kan låta bli tycka att rikedom är en stormakt — »om den brukas rätt» — som morbror säger. Det är i alla fall omöjligt tänka på fattigdom och försakelse här.

Mamma vill veta, hur morbror ser ut nu för tiden. Jag förstod ju förut, att han var vacker; men det är inte bara det, utan han ser så förnäm och stolt ut, och så har jag aldrig sett någon herre kläda sig med sådan smak. Hans hår är alldeles grått, men man kan inte tycka, att det gör honom äldre, utan snarare tvärt om. Han har en sådan frisk, rödbrun ansiktsfärg, och mot den tänker man sig hufvudet pudradt, som på de gamla familjeporträtten.

Det finns en sal full med sådana — »mycket aflägsna förfäder, men framstående människor allsammans» — sade morbror senast i går.

Helena bara skrattade. Vördnad är visst en känsla, som ej finnes till hos henne.

Jag tycker för öfrigt om henne, men hon är så

underlig. Ibland riktigt vild af glädje och så emellanåt förtviflad för rakt ingenting; hvad skulle hon väl ha att vara ledsen öfver.

Jag tror, att morbror tycker mest om henne af alla barnen, men det är som skämdes han att visa det. Hon är vådligt kokett, och det märks mest på hennes sätt mot informatorn, herr Stolpe. Ena stunden är hon så vänlig och den andra stolt och högdragen, och det är bra fult. Hon föddes i Italien, då morbror och tant voro utrikes ett år.

När jag kom hit var det natt, men sådan natt! Jag ville bara gråta. Jag undrar just, om morbror såg, hur vackert det var? Kanske är det bara i ungdomen man tänker på sådant, men jag vet att mamma skulle njutit.

Tant var uppe, hon, fast det var så sent, men det var för morbrors skull, förstås. Hon sitter visst alltid uppe och väntar på honom, då han är borta.

Hon tog emot mig mycket vänligt, men sade just ingenting. Hon är i allmänhet mycket tyst af sig. Morbror är så artig emot henne, så jag ibland tycker det är för mycket, men det är han ju mot alla fruntimmer.

Hon är verkligen ful och otreflig, och fast hon har dyrbara kläder, ta de sig ingenting ut på henne. Jag har gifvit akt på att, när morbror är borta, bryr hon sig inte alls om hur hon ser ut. Hon har alltid mycket att göra, ty här är oftast främmande och hon sköter själf sitt hus. Mamma kan tro det gärdordentligt till, men snål lär hon vara.

Jag gör rakt ingenting annat än spelar krocket och lawntennies med herr Stolpe och Harry, som är den muntraste gosse man kan träffa på.

Helena sjunger och spelar, och när jag hör henne,

tycker jag det är ledsamt inte ha den ringaste talang i den vägen. Hon läser också mycket, och det lustigaste är, att hon helst läser högt. Hvad det är för böcker vet jag inte.

Kusin Hugo är inte hemma i sommar. Morbror anser det nyttigast för honom att se sig om i världen och har bjudit på en utrikesresa. »Ungdom tar sig nästan alltid något dumt för under ferier och lediggång,» påstår han — men det skall mamma inte vara rädd för, att *jag* gör åtminstone.

Morbror behandlar mig inte alls som ett barn, utan som en dam och tänkande människa, och det tror jag man har nytta af. Jag tycker jag blifvit förständigare bara för att förtjäna hans goda tankar. Han tycker om mig, säger han, för att jag är så klok och sansad, och önskar att Helena kunde likna mig; men jag vet, att han är stolt öfver hennes utseende och sätt att föra sig, och nog ser hon snarast ut som Stockholmsdamen och jag som landtrollan.

Hur präktigt allt är inomhus, kan jag inte beskrifva. Jag vill bara berätta, att det är blå siden-damast i en salong och mörkrödt i en annan och taflo på alla väggar. Tre rätter hvarenda dag och minst fyra om söndagarna eller då det är främmande. Morbror är mycket noga med maten och tycker aldrig att det är riktigt bra. Vin ha vi alla dar och en betjänt som passar upp.

Det talas om en bal längre fram, men ännu är ingenting bestämdt. Tänk! Det skulle vara för min skull — är inte morbror bra snäll?

Jag kunde skrifva böcker, tror jag, om allt märkvärdigt här. Mamma kan inte tro, hur underligt det är, när jag tänker på våra små rum och lönnarna på gården, där vi voro så lyckliga öfver att kunna sitta

och dricka vårt eftermiddagskaffe. Jag tänker i alla fall mycket på både mamma och Netten och önskar ni kunde se, hur jag har det.

Det är godt veta, det mamma får hvila upp sig, och om ett par år kan jag öfvertaga skolan, om inte . . .» här voro några ord omsorgsfullt öfverkorsade, men fru Holm gissade sig till meningen i alla fall.

»Helsa Netten förfärande, rysligt mycket! Hatten begagnar jag alltid, när jag skall vara fin, och jag såg på morbror första gången jag hade den på, att han tyckte den klädde. Han har så god smak! Han har bedt mig säga mamma — det är hans egna ord — det jag är *mer*, än han väntade.

Jag har rysligt roligt, men är och blir ändå alltid
 mammas lydiga flicka
 Sara Holm.»

Fru Holm läste om brevet och gjorde blyertskråkor i marginalen vid de ställen hon tyckte sig kunna läsa upp för Netten. Det mesta behöll hon för sig själf, och det gaf henne nog att tänka på.

Parken skars af en trögt framflytande å, öfver hvilken trädens kronor här och där bildade ett sammanhängande hvalf, under hvilket vattnet antog olika skiftningar af ljusare och mörkare brunt, grönt, blått och gult, allt efter som dagrarna spelade in. På sina ställen doppade trädgrenarna sig i vattnet, medan man invid deras stammar och knöliga rötter kunde ligga i sin båt, undangömd för hela världen.

Det var på eftermiddagen. Solen kastade gni-strande strålknippen genom löfhvalfvet, och vattendropparna, som stänkte kring årbladen, skimrade som

diamanter, men inne vid strandbrädden lågo skuggorna djupa.

Knut Stolpe och Sara skötte hvarsin åra i en smäcker, hvitmålad båt, som ställts till hennes förfogande.

Då och då plumsade hon till med åran djupt ned i vattnet för att vid nästa försök göra ett blindhugg uppe i luften.

»Det är svårare, än jag trodde,» sade hon skratande.

»Alla barn i början, fröken har ju inte försökt sig förrän i dag.»

»Jag skulle vilja lära rida också!»

»Säg bara ett ord till kammarjunkaren, jag har ännu aldrig hört honom säga nej till ett fruntimmer — åtminstone om hon är vacker.»

Han hade just suttit och tänkt på, hur bra hon såg ut i det hvita blusliffvet och den blå jockeymössan, under hvilken håret stack fram, burrigt och ordigt. Anletsdragen voro ej regelbundna, och om skönhet kunde ej blifva tal, men det var en friskhet, kraft och oskuld öfver hennes väsen, som fängslade en hvar.

»Jag är rädd att be om för mycket,» svarade hon rodnande.

»Beröm bara en af ridhästarna eller hans hållning och sätt att sköta tyglarna, och ni blir genast erbjuden att ta ridlektioner, det slår jag vad om.»

»Herr Stolpe tycker inte om morbror, det har jag märkt mer än en gång.»

Han tog några kraftiga årtag, så att båten snodde rundt och svängde af inåt stranden. »Det är mycket hos honom, jag beundrar och önskade kunna efterlikna. Han har energi! Hvad han vill, det för han igenom, och så är han — räknekarl.»

Hon såg spörjande in i hans mörkhyade, uttrycksfulla och på samma gång barnsligt utvecklade ansikte, kring hvilket det svartglänsande håret bildade en vacker ram.

Linierna voro kantiga, kinderna ihåliga, pannan låg, skäggbotten mörk, och de fintecknade läpparna hårdt skurna, men hvad som lyste upp detta nästan dystra ansikte var de mörka lidelsefulla och på samma gång varma ögonen, det sparsamma leendet och de bländhvita tänderna.

»Jag menar,» svarade han på hennes frågande blick, »att han alltid på förhand beräknar en sak. Hans *hvarför* och *därför* stämma alltid med hvarandra, och hur ofta tror ni det är fallet?»

»Men det är ju bra?»

»Visst är det bra! För min del vill jag *ett* i dag och *ett* i morgon, och därför blir det heller aldrig något resultat.»

Det hade kommit ett så sorgset uttryck i hans ansikte, att det gjorde henne ondt.

»Herr Stolpe skall ju bli präst?»

»Det är så sagdt!»

»Ett vackrare kall kan väl inte finnas.»

»Det beror på?» svarade han skarpt. »För mig gäller det att fortast möjligt få ett lefvebröd, och det kan fås på ett bekvämare sätt — exemplet smittar!»

Först förstod hon ej, så rodnade hon till och svarade vredgad: »Jag vet inte, att han skadat någon därmed?»

»Jo, det har han — mig bland andra.»

»*Er?!*»

»En hemlig tanke hos den ena människan kan skada den andra, så mycket mer då en ful handling, som lockar till efterföljd.»

»Herr Stolpe skulle inte kunna handla så, det är jag säker om,» sade hon och såg på honom så oskyldigt och tillitsfullt, att han blef varm om hjärtat.

»Nej,» svarade han tveksamt — »det skulle jag inte — inte om jag höll af en annan.»

Det blef tyst en stund, och båten fick glida som den ville.

»Det prästerliga kallet lockar mig inte,» återtog han lifligt, »det ställer för stora kraf — allt eller intet — men det vore ett sätt att få sjunga ut med hvad som ligger på hjärtat. Det är så mycket inom mig jag ville ge luft, så mycket jag önskade säga! Att tala till en menighet så, att den kände sig som *en* själ, tvinga den att i andlös spänning lyssna till *mina* ord, *min* röst — framkalla leenden, tårar, ånger och hänförelse — det vore något...!»

Han tystnade tvärt. Det bleka ansiktet hade fått färg och ögonen eld.

Hon hade endast sett honom en gång förut, under en dispyt med Helena, med det uttrycket öfver sig och undrade nu som då på, att en människa kunde bli så vacker endast genom sin egen känslas glöd.

Det förtröt honom, att han blottat sitt hjärtas innersta, men när han såg, med hvilket intresse hon följde hans ord, fortsatte han:

»Ni tror på mig, ni fröken Sara, men det skall ni inte göra. Jag tror inte på mig själf. Gjorde jag bara det, så! Ansatser och försök — något annat blir det aldrig — och hvad jag än tar mig till, har jag en förkänsla af, att det inte lyckas.»

Det låg sorg såväl i tonfallet som de skälfvande ansiktslinierna, och hennes hjärta greps af en oemotståndlig längtan att hjälpa, stödja och trösta.

»Så får ni inte tänka,» sade hon gråtfärdig, »det ensamt kan förstöra allt.»

»Liksom jag inte visste det! Men *tro* står nu inte att köpa, ser ni. Det finns ögonblick, då jag vet med mig, att jag duger till något, men det är som blixten — man kan inte gripa den.»

»Min tro är, att man kan allt, bara man riktigt vill.»

»Om er kusin, Hugo Brag, vore hemma, skulle jag säga, att ni hört det där af honom. Det är en karl det!»

»Men att döma efter porträttet tycker jag att han liknar sin mor.»

»Och det skulle vara ett fel kanske?»

»Tant är mycket snäll, men nog förefaller hon bra obetydlig — åtminstone bredvid morbror.»

Han smålog på ett sätt, som förbryllade henne.
»Det finns vatten, som äro grunda och slammiga, som den här ån till exempel, och andra man inte kan pejla djupet på.»

»Jag skulle önska, Hugo vore hemma,» sade hon för att byta samtalsämne.

»Det skulle jag också, och hvad mera är, han önskade det själf.»

»Jag tycker inte han kan tacka sin far nog, som lät honom fara! Skulle herr Stolpe säga nej till en utrikesresa?» frågade hon retad.

»Ja, om man tvingade mig att fara på en tidpunkt, som vore olämplig, och ändrade mina planer och önskingar samt fördröjde min examen — förutsatt att jag hade energi nog att taga någon.»

»Jag vet då, att morbror är riktigt äregirig för hans skull,» svarade hon med stigande hetta.

»Äregirig är han nog, men om han kan bli det för

någon annans räkning, det lämnar jag därhän. Att det finns något *därför* under den här saken också, det kan jag gå i god för.»

»Det vore bättre att vi rodde hem än smågrälade som alltid,» inföll hon och plumsade till med åran.

»Om fröken vill sätta sig på aktertoften, så skall jag ro ensam — vi tyckas inte passa till ett par.»

Hon satt vänd ifrån honom, doppande händerna i det svala vattnet eller lutande sig öfver båtkanten för att se efter forellerna, som morbrodern odlade för sitt bord, och när hon fick se någon, jublade hon till i barnslig glädje.

»Ack näckrosor!» ropade hon plötsligt och visade på en vasskantad bukt inne vid stranden.

Inom ett ögonblick hade han svängt båten och bundit den vid en utskjutande trädgren, medan han böjde sig framåt för att få fatt i de hala, sega stjälkarna, som gledo undan, när han ville gripa dem.

Ändtligen fick han ett par blommor i sin hand och räckte henne dem. »De påminna mig om någon,» sade han, halft för sig själf.

»Om hvem då?»

»Fröken Helena.»

»Kanske? Hon är ju blek och vacker.»

»Det är inte bara det. Hon lofvar mer än hon håller — men det finns möjligheter. Hon simmar på ytan — men det finns djup under.»

Stranden var kantad af låga buskar, öfver hvilka man kunde se in i parkens slingrande gångar.

»Jag hör någon tala,» sade Sara lyssnande, »är det inte? ...»

En hand lade sig befallande på hennes skuldra och tryckte henne djupt ned.

»Ligg stilla, rör er inte!» hviskade en röst i hennes öra, och hon lydde, utan att fråga hvarför.

Hur länge hon suttit så, visste hon ej, men när hon reste sig upp, var det sådan fart i båten, att skummet yrde kring bogen.

»Var det inte...?» frågade hon förvirrad.

»Det var ett fågelpar — såg ni inte deras bo i alen? Jag var rädd ni skulle skrämma de små.»

Hon svarade ej.

»Fröken skall inte gå här neråt ensam,» sade han varmt — »lofva mig det — ni är också en liten fågel, som nyss flugit ur boet.»

»Det skall jag inte,» svarade hon fogligt.

»Det är också sista gången jag rör på den här ån,» återtog han hårdt. »Det sägs, att en kvinna velat dränka sig här och blef räddad i sista stunden — det är hemskt att tänka på.»

»Ja — helst sedan solen gått ned,» sade Sara rysande.

Borta på båthusbryggan stod fru Brag och väntade.

»Har ni sett till min man?» frågade hon.

»Nej! Jag tror att kammarjunkaren ridit till en af utgårdarna. Jag hörde honom tala därom, och Leonora stod sadlad när jag gick förbi stallet,» svarade Knut Stolpe trovärdigt.

Hennes ansikte ljusnade märkbart.

»Och du har haft roligt liten?»

Sara såg upp, och när hon mötte de vänliga spörjande ögonen rodnade hon som den, hvilken blygs för sina egna tankar.

»Mycket!» svarade hon och bjöd fram sina näckrosor.

»Tack! Jag såge gärna, att Harry vore med er

hädanefter. Det skulle vara honom nyttigt. Tror inte herr Stolpe det?»

Denne bugade sig, med hatten i hand. »Fru Brag har rätt som alltid, det blir bäst han följer med.»

Rosor af alla slag och färger, från djupt svart-rödt till blekrödt, gult och hvitt, fyllde rymden med en nästan bedöfvande doft, som trängde från terrassen genom de öppna fönstren in i rummet, där Sara satt och skref till sin mor.

»Älskade lilla mamma!

»Det *skall* bli bal, och jag skrifver för att fråga, om jag får ta emot en klädning, morbror vill gifva mig. Det är hvit silkescrêpe med små gröna punkter, och jag har aldrig sett något så vackert! Det skulle vara bra otacksamt att säga nej — inte sant? Och så vill jag så gärna ha den! Jag har inte drömt om en sådan klädning ens. Mätte mamma säga *ja!!!*

Kammarjungfrun skall sy den. Tjänstflickorna här äro ovanligt fula, men hon ser bra ut. Det är något fint och distingueradt öfver henne. Tant tycker inte om henne, tror jag, ty jag har flere gånger märkt, att hon betraktar henne på ett så underligt, forskande sätt och är så noga med att hon alltid är till hands. För morbror är hon visst rädd, ty hon rodnar så och darrar, när han är i närheten.

Här väntas en hel hóp främmande, mest släktingar till tant. Däribland en fru Ehlers, hennes kusin, som skall vara mycket vacker och frad.

Bjudningsbrefven äro redan utfärdade. Det blir regementsmusik!

Mätte jag bara få dansa?! Jag känner ju ingen. Herr Stolpe har bjudit upp mig till första valsen och kotiljongen, så för dem är jag lugn.

Jag tycker mycket mera om tant Eva nu än förut. Hon är god, och det ligger något i hennes ögon, som gör att man nästan får tårar i sina egna.

Hon står bra ensam, tycker jag. Det vill säga, hon har ju morbror, men de äro så olika. Mellan henne och Helena är ett underligt förhållande. Man kan se, att det är ingen som tant tänker så för eller vill så väl; men ändå har hon ingen riktig kärlek för henne, inte som den mamma har för mig, det känner jag så väl, och det känner Helena också — det har hon till och med sagt.

Nu vet jag, hvad hon läser. Teaterpjäser och ingenting annat. Hon är alldeles vild i teatern, och när vi kommo in på det kapitlet, kan mamma tro det aldrig blef slut med vårt prat. Hon talade om hvad *hon* sett, och jag hvad *jag* sett; men hon kan långa stycken utantill, som hon deklamerade, så jag blef alldeles utom mig. Lady Macbeth är hennes älsklingsroll — sömngångarscenen i synnerhet — och det passade så bra, ty den kunde hon utföra i nattdräkt, och det var alltid om kvällarna, när vi skulle kläda af oss, som vi kommo in på det ämnet.

Nu är det slut med härligheten! Morbror frågade mig så fint, hvad Helena läste och hvad vi brukade tala om om aftnarna, och nu har han fått mitt löfte att på allt sätt motverka hennes intresse för allt hvad teater heter.

Helena tyckte, att jag burit mig så klumpigt och dumt åt, och att jag kunnat svara undvikande, men det vet mamma att jag inte kan — och det vill jag inte kunna heller. Hon har varit önd på mig allt

sedan dess och säger, att motstånd bara eggas henne, och det hon vill det vill hon.

Hon har en ovanlig makt öfver människor och kan få dem nästan till hvad som helst, tror jag.

Herr Stolpe jämförde en afton hennes och mina händer och påstod, att våra karaktärer lågo i dem. Hon har så ovanligt små, riktigt som barnhänder, och så hvita; men det är som lefde de ett lif för sig, så rörliga och uttrycksfulla äro de.

»Fröken Sara har en god hand,» sade han, »en sådan, som kan arbeta och skapa ett hem, men fröken Helenas kan leda en människa jorden rundt med ett hårstrå.»

Nej nu måste det vara slut för i dag. Jag har börjat taga ridlektioner. De första gångerna undervisade morbror mig, men nu är det stallmästaren. Harry får undervisning på samma gång. Det var tant som ville det. Han skall visst vara mitt förkläde.

Tant är mycket noga i etikettssaker. Herr Stolpe är för resten alltid med.

Snälla, kära, älskade, säg inte nej till klädningen!! Det är bäst mamma rådgör med Netten. Hälsa henne rysligt mycket! Det gläder mig höra, att mamma sitter så mycket ute, men att det är möjligt längta efter skolan och barnen, det förstår jag inte.

Morbror har så mycket med arrangemangerna för balen att göra, att han nästan aldrig syns till, och alltid är det någon han skall visa sitt Högsjö för, från och med utgårdarna till salen med förfäderna — alldeles som han gjorde, då jag kom hit. Han har bedt mig hälsa en gång för alla, då jag skriver.

Lef väl, önskar

mammas egen
Sara.

P. S. Klädningen blir mycket enkelt sydd och kommer inte att se grann ut, så mamma kan vara lugn, och jag skall inte ha något annat än några bleka rosor i håret — det har morbror bestämdt. »Du har stark färg själf och måste därför begagna de tendraste nyanser,» sade han. Ja, han är snäll, och man kan inte annat än hålla af honom! D. S.»

Fru Holms svar var kort, som alltid.

»Kära barn!

»När jag en gång låtit dig resa, måste jag finna mig i mycket annat, och ehuru jag bedt dig ej taga emot presenter, vill och kan jag ej neka denna gång.

Jag litar på dig, och ehuru du är mycket oerfaren, tror jag att min flicka skall bevara sitt hjärtas renhet och oskuld i hvilken dräkt hon än bär.

Hvarje människa måste förr eller senare lära känna den värld, i hvilken hon skall lefva, och det hade varit orätt af mig att hålla dig inklämd i våra små förhållanden. Vapen i händerna att motstå frestelserna kunna föräldrar gifva sina barn, men skydda dem därför står ej i deras förmåga.

Dina bref gifva mig mycket att tänka på, ty jag läser mer emellan raderna, än du kan ana.

Får du en gång ett kall att fylla — och det hoppas jag — skall du förstå, att det kan blifva lika mycket en del af dig själf som ditt öga eller din hand. Den som fått smaka arbetets glädje, barn, kan ej lefva den förutan.

Det är tomt här må du tro, som aldrig förr, och därför är det väl också jag mer än vanligt längtar efter att ha mina småttingar omkring mig.

Människan är nu en gång för alla en underlig sammansättning. När skolan upplöses om våren, är jag så trött och uppledsen, som ville jag aldrig ta

igen den, och så förgår knappast en månad, innan jag börjar längta efter min verksamhet.

Netten gör allt för att bekämpa sitt dåliga lynne och vara mig ett tröstande sällskap; men det är ej utan, att jag saknar hennes snäsiga svar också, som jag vant mig vid.

Hon och jag gå ut tillsammans hvarje dag nu, antingen i Humlegården eller skogsdungarna här i närheten. Jag har ingen bättre vän än hon, det vet jag, och hvarför min tjänarinna inte också kan vara min väninna, förstår jag ej.

Hon har börjat läsa högt för mig, medan jag sticker på min strumpa. Det gick trögt i början, men hon har godt förstånd och god vilja. Jag har i hemlighet roligt åt hennes misstag och galna uttal af främmande ord, så spar det mina ögon och är ett nytt intresse samt uppfostrande för henne.

Hälsa morbror och visa dig mycket tacksam mot tant Eva för all hennes godhet.

Netten hälsar dig! Hon behöfde inte vara din advokat i klädningsfrågan, som du så listigt föreslog.

Hon gläder sig emedlertid lika mycket åt din vackra dräkt som du själf. När du bär den, så tänk på

Din moder.»

Rågen stod mogen. Öfver slätten låg värmen som en ånga, och borta vid horisonten hade några guldkantade ovädersskyar upptornat sig på den eljes molnfria aftonhimlen.

I festvåningen på Högsjö utestängde luckor och persienner det flyende dagsljuset, hvilket i riklig mån

ersattes af elektriska glödlampor och fladdrande ljuslågor.

Redan i vestibul och trappgångar smektes ögat af växtgrupper och nybundna eklöfskransar. I rummen stodo blomsterfyllda vaser och skålar, och på musikläktaren i balsalen --- hvilken sträckte sig genom tvänne våningar — prunkade en sköld af grönt med ett sammanslingradt E. B. af gladiolus, astrar och dahlier.

Sara kunde ej längre smickra sig med att balen gafs för hennes skull, ty den hade uppskjutits till fru Brags födelsedag, som hennes man velat fira med glans, ehuru hon undanbedt sig denna ära.

Som festarrangör hade han ej sin like — och det visste han.

Det var också med stolthet han hälsade den lysande skaran af gäster, som började fylla de praktfulla gemaken. Damerna i stor toalett och herrarne med ordensprydda frackar eller i uniform. Lägerplatsen, där en fältmanöver pågick, låg helt nära, och alla officerare voro inbjudna.

Närhelst det var en rimlig anledning, uppträdde kammarjunkaren i sin uniform, han också; men nu måste han nöja sig med den svarta högtidsdräkten, hvilken — förhöjd af ett par ordnar, dem han erhållit för befrämjandet af förädlad hästafvel -- klädde honom så väl, att han gjorde sig mera gällande än någon annan.

Värdinnan såg däremot aldeles bortkommen ut, där hon stod i svart sammet och juveler, mottagande komplimanger och lyckönskningar, som hon visste ej voro menade.

För henne var det en lisa, när dansen började.

Värden öppnade själf balen med sin dotter. Det

låg något respektabelt i detta, tyckte lite hvar, och bevisade att han ansåg sig som en gammal man nu mera.

Någon vackrare dam hade han ej kunnat välja, och de dansade så väl tillsammans, att de öfriga parren dröjde med att valsa ut för att betrakta dem.

Helena skulle ses i stor toalett, och i dag var hon vackrare än någonsin, i halmgult mjukt siden och djupröda rosor i det svarta håret.

Fru Brag stod och betraktade dem, hon också, men allt som hon såg, fylldes hennes hjärta med bitterhet.

Hur främmande voro de ej henne, dessa båda, för hvilka hon lidit mer än hon trodde någon människa kunde lida!

Hennes blickar föllo på prakten och lyxen rundt om, och hon tänkte, att för alla pengar i världen skulle hon ej kunna köpa det enda hon åträdde, ett enkelt hem och en make, som lefde endast för henne.

Sara dansade i det samma förbi med Knut Stolpe. Han dansade i otakt och förde illa, men så lycklig hon såg ut och så älsklig!

Det blef henne varmt om hjärtat. Den flickan tyckte hon om och skulle velat kalla sin! Hon hade längtat så mycket att äga en dotter som . . .

»Mamma! Tror mamma, Sara vill dansa med mig, om jag bjuder upp?» frågade Harry ifrigt och ryckte modern i klädningsärmen.

»Det tror jag visst, gossen min!»

»Ja, för hon är ju ingen dam ännu, utan bara en tös.»

»Och du ingen kavaljer, menar du,» svarade hon och tryckte en kyss på hans panna.

Han var på sitt fjortonde år, frimodig och vac-

ker, men fåfång, njutningslysten, viljesvag och varmhjärtad samt föremål för hennes ständiga oro.

»Jag tycker så mycket om Sara, bättre än om Helena,» fortsatte han, »men säg inte det åt pappa.»

»Jag önskar du hölle mera af Helena, än du gör.»

»Hon är så morsk, men rasande stilig.»

»Hvad är det för uttryck?»

»Bara jag blir stor, skall jag svära som pappa och alla andra, för *då* passar det,» svarade han och for i väg efter Sara, som försvunnit inne i smårummen med sin kavaljer.

Ju längre aftonen led, dess högre blef stämningen! Helenas ögon lyste som stjärnor, och kavaljererna trängdes omkring henne för att få en dans, ett hvarf, ett ord eller en blick — om ej mera.

Knut Stolpe hade med klappande hjärta anhållit om en française, men fått till svar, att ingen var ledig, och strax därefter hört henne lofva bort samma dans till en annan.

Från det ögonblicket drog han sig tillbaka och blef en skarp, obarmhärtig iakttagare.

Han såg kammarjunkarens intresse koncentreras kring fru Ehlers, en yppig blondin med spelande ögon, bländande hals, skuldror och armar samt godt hufvud och talande tunga. En af dem, som göra eröfringar till en sport och aldrig släppa sitt byte.

Han såg fru Brag följa dem med ögonen, medan ett, till hälften smärtsamt, till hälften föraktfullt leende krusade hennes läppar, och han såg Helena pröfva sin makt att fångsla och draga männen till sig för att stöta dem bort, så snart de på minsta sätt öfverskredo den gräns hon själf uppdragit omkring sig. Han såg elden i hennes ögon, som skulle dölja att glädjen ej fanns där, och greps af medlidande.

Han ensam ägde hennes förtroende, det visste han, men också, att det var enda bandet dem emellan. Aldrig hade hon frågat efter hans lefnadsställning, framtidsplaner och tankar, aldrig sökt honom för annat än att afhandla sina egna intressen.

Mot denna egoism ställde han ofrivilligt upp Saras varma medkänsla för allt, som rörde hans person. Dem emellan var det ett motsatt förhållande, där han var egoisten, som endast talade om sitt, och hon den trofasta, tålige åhörarinnan, på hvars deltagande han kunde vara säker.

Hans blickar följde dock Helena, där hon rörde sig som en drottning bland sina vasaller. Fruntimren funnos synbarligen ej till för henne, ty åt dem såg hon ej ens.

Han visste, att hon haft många friare, och att fadern ej hade någon högre önskan än att få henne snart gift. Han såg honom också göra upprepade försök att föra henne i armarna på regementschefen, en förmögen man med högadlig börd, dekorerad bringa, slappt rödbrusigt ansikte och en lång rad år på nacken.

Från denna mörka tafra var det en hugsvalelse att vända blickarna till Sara, som dansade för danssens skull endast och var så strålande glad, att det liksom lystes af henne.

Matsalen i undervåningen företedde en glänsande anblick med sitt af läckerheter, silfver, vinkaraffer, ljus och blommor dignande bord.

Sorlet var bedöfvande; men det var också summan af lekande skämt, fjäderlätta ord, skratt och gläd-

tighet, som gjorde måltiden till något mer än en gastronomisk njutning.

Kammarjunkaren knackade på sitt glas, äskande tystnad. Hans ansiktsfärg var hög, stämman osäker och handen darrande.

»Mina damer och herrar!

Enligt min öfvertygelse äger hvarje människa någon, som hon sätter framför och öfver alla andra, och hvilken hon mer än andra har att tacka för sitt lufs lycka. Behöfver jag väl säga, att hvad mig angår denna någon är min egen hustru, hvilkens hedersdag det är mig ljuft och ärofullt att kunna fira i ett så lysande lag.

Hvar och en som sett henne i sin ädla pliktuppfyllelse, som maka, moder och husfru, skall förstå mig utan många ord, hvilka jag ej heller är mäktig.»

Här öfvermannades han af rörelse och gjorde ett uppehåll.

»Ord behöfvas ej heller, där hjärtat talar. Mätte min djupa aktning, min hela lefnad, min tacksamhet, min — min känsla för henne blifva min tolk, och må hon lefva ännu många år som en prydnad för sitt kön och en välsignelse för de sina.

Mitt herrskap! värdinnans skål!»

Ett trefaldigt hurrah, åtföljdt af fanfarer, genljöd genom salen.

Kammarjunkaren gick först af alla fram med sitt glas, men hon klingade med honom, utan att se upp, och när hon mottog gästernas hyllning, låg det ett trött och på samma gång hårdt uttryck öfver hennes ansikte.

När Knut Stolpe fattade Saras arm för kotiljongen, glömde han allt annat för att vara lycklig.

»Jag behöfver inte fråga, om ni haft roligt?» sade han varmt, »och inte om ni tänkt på er mor heller, som ni sade ni skulle göra.»

»Bara en gång,» svarade hon rodnande. »Tänk, att jag inte suttit en enda dans!»

»Det finner jag helt naturligt!»

»Uppriktigt sagdt,» hviskade hon förtroligt, »tycker inte herr Stolpe bra illa om fru Ehlers, som morbror dansar med nu igen?»

»Hon är kusin till hans fru, och ni hörde nyss af andemeningen i hans tal, att han vill göra allt för hennes skull.»

»Om han vore *min* man, skulle jag inte vilja, att han sysselsatte sig så mycket med andra. Hans tal var i alla fall vackert!»

»Och inte stort mera officiel lögn än sådana skåltal bruka vara.»

Orkestern spelade en melankolisk, trånande vals. Ögon och kinder brunno, och människohjärtan klapade af sällhet, missräkning, förhoppningar eller tillfredsställd fåfänga.

Det var en tur i kotiljongen, där hvar och en hade att välja sig en dam eller kavaljer efter eget tycke. En liten bukett var utmärkelsetecknet.

Morbrodern bugade sig för Sara, som kände sig smickrad och stolt öfver att han kommit ihåg henne.

I samma ögonblick föllo Helenas ögon på Knut Stolpe, där han stod lutad mot väggen med ögonen fästade på Sara, hvilken rörde sig mjuk och lätt i dansen.

Ett egendomligt leende krusade hennes läppar. »Herr Stolpe! Vill ni?» Hon fästade buketten vid hans bröst, medan blodet for honom upp i ansiktet.

De dansade endast ett hvarf; men när Sara kom

igen, var hennes kavaljer tyst och allvarlig, och hon kände, att glädjen flydde henne, utan att veta hvarför.

Sista valsen dansades med frenetisk yra.

Kammarjunkaren hade, åtföljd af fru Ehlers, dragit sig undan till ett halfdunkelt kabinett, och hans hustru, som sett dem tillsammans, skyndade åt motsatt håll liksom för att undfly sin egen smärta.

Hon hade sett detsamma otaliga gånger, och dock blef det ständigt nytt. Det stod ej i hennes makt att bekämpa svartsjukan, som förnedrade henne i hennes egna ögon.

Hon hade endast en tanke, att komma undan, ut i friska luften — om också blott för ett ögonblick — men just i dörren till entréen omslingrades hon af tvänne starka armar.

»Mamma! Älskade mamma!»

»Hugo!»

Det ljud som ett glädjens och förtvilans skri, detta enda ord.

»Hur är det?» sade han, i det han lyfte upp hennes hufvud, som sjunkit ned mot hans axel, och betraktade henne på en gång forskande och sorgset.

»Som alltid!»

»Det skall bli bättre nu.»

»Jag vet det. Du kan tro jag saknat dig — du är ju mitt enda. Men hur kunde du komma?»

»På *din* födelsedag? Så länge du lefver, mor, skall jag med Guds hjälp vara hos dig den dagen. Jag kunde ej komma förr, och jag ville det ej heller. Det anade mig att här var fest.»

Sara dansade ej — hon hade fått nog. Människorna voro rusiga af nöje och njutning, och hon kände

sig med ens så främmande ibland dem och så underligt beklämd.

Genom de halföppna balkongdörrarna hade hon sett att det regnade och ville njuta af svalkan.

Mor och son märkte henne ej, där de stodo slutna i hvarandras armar, men då hon ville smyga sig tillbaka samma väg hon kommit, såg Hugo upp och rodnade som ertappad i något ondt.

Modern besvarade den frågande blicken i hans ögon.

»Det är din egen kusin, Sara Holm.»

Det sköt en glädjeblixt ur hans ögon.

»Kärare syn kunde jag aldrig få,» sade han och tryckte hennes hand. »Jag har tänkt på dig redan som gosse och önskat, att vi skulle bli bekanta. Det är också mycket för din skull det har gjort mig ondt vara härifrån i sommar.»

Han var lik sin mor. Intet spår af faderns tilldragande väsen och elegans — endast ett godt förtroendeväckande ansikte, kloka ögon och kraftig figur.

Gästerna hade rest, och i festvåningen, som bar en allt annat än festlig prägel, voro ljus och lampor släckta.

Kammarjunkaren hade blifvit så godt som nykter, då han fått se sin äldste son, och fortast möjligt dragit sig tillbaka till sina enskilda rum.

Helena stod ute på balkongen med en svart sidenkappa öfver sig och bart hufvud.

Regnet rasslade mot löfverket rundt om, blixt på blixt klöf molnen, men åskdundret hördes endast som ett aflägsset mullrande.

Marken, träden, blommorna, gräset, allt drack föryngring, svalka och pånyttfödelse, medan doften steg uppåt som ett tackoffer.

»Fröken Helena får inte stå här, så varm som ni är,» sade Knut Stolpe bönfällande. Han hade sett henne gå ut och följt henne.

Hon lade hufvudet tillbaka, sträckte ut de nakna armarna och lät regnet öfverskölja sig.

»Det är som att tvätta sig ren,» sade hon lidelsefullt. »Hvad det är ömkligt alltsammans!»

»Mer än så,» svarade han hårdt. Han hade nyss fört Harry till sängs i redlöst tillstånd och med yttersta nöd besparat modern sorgen att se honom sådan.

»Pappa kan vara belåten,» återtog Helena passionerad. »Sådan vill han ha mig, och sådan blir jag, om inte... Jag kan ju också gifta mig med öfversten och bli styfmor. Tycker ni inte, det skulle passa mig?»

Det pinade honom att höra hennes skärande skratt.

»Kom in!» bad han, men hon svarade med att rycka af sig kappan.

»Jag föraktar hela världen och mig själf allra mest,» sade hon och brast i gråt.

För fru Brag hade hela festen, liksom förberedelserna därtill, varit en pina, men när den var slut, var hon den enda, som kände sig oblandadt lycklig, ty allt annat var glömdt för vissheten att hennes förstfödde sof under samma tak som hon.

Det brådskade med att få in rågen, ty kornet stod färdigt att tagas af, och kammarjunkaren, som var ur humör och glad öfver att så mycket som möj-

ligt kunna vistas utom hus, sprängde fram öfver fälten på sin Leonora och dref på arbetet, som hade det gällt räddning från hungersnöd.

Fru Ehlers hade rest dagen efter balen, i stället för att, som ämnadt, stanna ett par veckor, huset var tomt på gäster, och husfadern hade god tid att tänka på, hur han skulle kunna undfly det ovädersmoln, som allt mera höjde sig öfver hemmets horisont.

Var det något i världen han fruktade, så var det sin äldste sons skarpa, iakttagande blickar, och aldrig hade denne kunnat komma hem mera olägligt.

Hugo Brag kom och gick, utan att göra mycket väsen af sig, och dock var det ingen, som ej mer eller mindre drogs under hans inflytande, ty han var en af dem, i hvilkas närvaro enhvar känner sig som en bättre människa eller längtar att blifva det.

Modern skötte sitt stora hushåll som förut, och det var mer än vanligt att bestyra under andtiden; men hon gick ej längre ensam med sina tunga tankar och nyväckta misstankar, och Sara började tycka, att tant Eva var den raraste, vänligaste gamla fru, som kunde finnas.

För morbrodern kände hon sig däremot allt mera främmande, ty sedan han en gång visat henne allt märkvärdigt Högsjö hade att bjuda på samt därtill sina egna förtjänster, brydde han sig ej vidare om henne.

Harry beundrade sin far och tänkte endast på att likna honom, och det blef Hugos första uppgift att få brodern till Lund under informatorns ledning.

Det blef ett hastigt slut på ferierna och med det samma på ridlektioner, croquet och lawntennis, och

Sara skulle känt sig mycket ensam, om ej Hugo från första stunden behandlat henne som en kär syster.

På henne, som ej ägde någon broder och sammanträffat med så få manliga individer, gjorde hans allvarliga, öppenhjärtiga, flädfria väsen ett starkt intryck.

Genom hans ögon lärde hon sig förstå och älska naturen. Det som förut varit endast färg och form fick lif och betydelse, och Gud — som för honom var själen i allt — trädde henne närmare.

Tiden för hennes afresa var bestämd till den sista augusti, och hon kände sig allt mera beklämd, allt efter som dagen närmade sig.

»Jag är glad, att herr Stolpe också reser härifrån,» sade hon en afton, då hon gick med honom fram och åter på nedre terrassen.

Månen kastade ett kallt, blåhvitt skimmer öfver slottets fasad, sandgången, buskgrupperna, fälten och den aflägsna skogsranden borta vid horisonten. Det var nästan lika ljust som om dagen, och öfver ån spände sig en silfverbros från strand till strand.

»Jag vill också hellre tänka mig er, fröken Sara, på en annan plats; men jag vet inte, hur ni skall kunna trösta er öfver att inte dagligen få vara tillsammans med er kusin.»

»Med Helena?»

»Ni förstår mycket väl, hvem jag menar. Något så ombytligt som en kvinna finns inte på jorden. Innan han kom, vet jag, att ni intresserade er för mig, att ni höll af mig till och med, och nu...»

Hon rodnade och stannade tvärt.

»Han är ju min bror!»

»Och en rik mans son!»

»Fy! Bättre trodde jag ni kände mig — eller oss båda.»

»Förlåt mig, Sara; men jag har gifvit akt på hans sätt emot dig — och hvad är väl jag mot honom?»

»Han är bättre än alla andra, tror jag,» svarade hon sakta, »men ändå...?»

Hennes ögon mötte hans, och hastigt som blixten böjde han sig ned och tryckte en kyss på hennes läppar.

»Såg Hugo det?» frågade hon sig sedan oupphörligt.

Han hade kommit i detsamma och lämnade dem ej, men det låg något frånvarande, tankspriddt öfver hans väsen och ett synbart bemödande i hans försök att tala otvunget som alltid.

Han följde henne ända upp till hennes dörr, och när han stod med hennes hand i sin, klappade hennes hjärta af fruktan, att han skulle anklaga eller varna henne.

Hans »god natt» var lika vänligt som alltid, men hon stod kvar med en känsla af att ha gjort något ondt, som ej kunde botas.

Kammarjungfrun bodde i rummet bredvid hennes eget, och när hon höll på att kläda af sig, tyckte hon sig höra någon gråta därinne.

Snyftningarna blefvo allt häftigare och begäret att trösta och hjälpa — som hos henne var mäktigare än allt annat — tvang henne att öppna dörren och gå in.

Ännu aldrig hade hon sett en sådan förtviffan.

Där låg Malin halfklädd med hufvudet i sängdynorna och kroppen skakande af konvulsivisk gråt.

Hvad var att säga eller göra?

»Malin! Malin lilla!» hviskade hon och smekte hennes hår.

»Hvem är det?» skrek denna och for upp med ett ansikte så förgråtet och förvildadt, att Sara ryggade tillbaka.

»Jaså, är det fröken?» återtog hon lugnad.

»Gråt inte så!»

En ny gråtparoxysm var enda svaret.

Sara började på nytt stryka hennes hår, rådlös öfver hvad hon skulle taga sig till.

»Jag skall bedja tant komma hit.»

Malin sprang upp ur sängen, och det låg vanvett i blicken, då hon ropade: »Kommer hon, så kastar jag mig ut genom fönstret!»

»Gå in till sig, fröken,» fortsatte hon med tillkämpad fattning. »Det blir bättre, om jag får vara ensam.»

»Jag kan inte. Jag ville så gärna hjälpa. Det gör mig så ondt.»

Det låg något i Saras röst och ansiktsuttryck, som lugnade mer än själfva orden.

»Fröken är god! Måtte herren bevara henne från olycka! Jag var god och oskyldig, jag också, innan jag kom hit — och hvem kunde tänka...?»

»Börja inte gråta nu igen. Berätta i stället hvad som hänt — det lättar kanske.»

»Berätta?! Det blir nog bekant ändå. Jag skall flytta — redan i morgon.»

»Tant är lite sträng, men hon är god också, och hvem vet, om det inte kan ändras? Låt mig tala vid henne!»

Malin satt upprätt i sängen med hufvudet i händerna. Det vackra, svarta håret hängde långt neråt ryggen, och de smala, fina figurerna arbetade rastlöst.

»Det som skett är skedt, om man än gråter blod öfver det,» sade hon tonlöst. »Jag kunde ju vetat det förut, men om det också gått så med tusende andra, låter man inte rätta sig, förrän det öfvergått en själf.»

»Hvad är det? Jag förstår inte?» sade Sara ängsligt.

»Det är ingenting! Lofva mig! Lofva mig, inför Gud, att inte tala med någon människa om det här!»

»Malin, som är så skicklig med sömnad och mycket annat, får väl snart en ny plats.»

»Kanske.»

»Tant kan väl rekommendera.»

»Tala inte om henne!»

»Malin är orättvis, jag är säker om, att hon gjort hvad hon anser rätt.»

»Hvem vet inte det! Stackars hennes nåd! Jag önskar jag aldrig kommit hit — och hvad skall mamma säga? Det är det allra värsta.»

»Var glad, att hon lefver! Hvad som än hände mig, skulle jag alltid kunna gå till min mor med det.»

Kammarjunkaren satt vid sitt skrifbord, då Helena trädde in.

»Har pappa tid?»

»Alltid för dig, min älskling,» svarade han artigt och gick henne till mötes.

»Har pappa tänkt något på hvad vi talade om i våras?» frågade hon och satte sig på den låga, bekväma stol han erbjöd henne.

»Jag minns inte, att vi talade om annat än min önskan, att du skulle bli bra och hederligt gift.»

»Öfversten fick sin korg med morgonposten.»

»Du tar ringa hänsyn till dina föräldrars önskingar.»

»Det är ju också mig ensam den här saken egentligen rör. Ser jag ut, som om jag behöfde sälja mig?»

Det finformade hufvudet med det kortklippta krusiga håret och den yfviga luggen hvilade mot stolsryggen. Ansiktet var blekt, och de stora, mörka ögonen gjorde det ännu blekare.

Det var uttryck, lif och färg detta ansikte behöfde för att blifva skönt, och liksom för att erinra därom steg en fin rodnad uppåt kinderna.

»Utan att älska, säljer jag aldrig min frihet,» sade hon drömmande, »och hvem skulle jag kunna älska?»

»Vänta! Vänta! Din tid kommer väl!»

»Är det pappas mening kanske, att den skulle kommit *efter* mitt giftermål med öfversten?»

»Du har inte mycken vördnad för dina föräldrar?»

»Jo — för mamma!»

Han rodnade häftigt.

»Men jag älskar dig mera,» tillade hon försonande.

»Du vet också, att du är mig kärare än allt annat. Det finns egentligen ingen man jag unnar dig åt, men är du bara gift, bortfalla alla griller, och därför . . .»

»Jag har sett ett olyckligt äktenskap på allt för nära håll.»

Han gaf henne en frågande blick, och hon böjde bekräftande sitt hufvud.

»Du tar miste, jag har aldrig haft orsak att klaga.»

»Tror du mamma kan säga detsamma? Men låt oss inte tala om er. Det är bara en sak i världen

jag duger till, och det är skådespelerska. Det skall jag också blifva trots allt.»

»Och låta mig läsa mitt eget namn på affischer eller i tidningsnotiser — nej tack!»

Han var van att behärska sig själf, för att ej förlora herraväldet öfver andra, men hon såg vredens rodnad färga hans kinder.

»Du är högmodig, pappa — och fåfäng,» svarade hon och reste sig upp, liksom för att mäta sina krafter med hans, — »men det är jag också. Egentligen har jag för mycket af din natur för att inte gå min själfvalda väg genom lifvet, antingen den nu blir ärofull eller krokig och smutsig.»

»Helena!»

»Jag kom hit,» sade hon lidelsefullt, »för att säga att jag inte kan stanna i hemmet längre, att jag vill ut för att studera och rymmer eller ställer till hvilken skandal som helst, om det nekas mig.»

Han stirrade på henne, där hon stod framför honom med flammande kinder och glänsande ögon, de små händerna krampaktigt knutna och hufvudet tillbaka lutadt, och medan han såg, drog en liknande syn förbi hans inre öga.

»Hur gamla synder gå igen,» hviskade han och strök sig öfver pannan.

»Jag vet inte, huru jag blifvit sådan jag är?» återtog hon bittert, »hvarför liknar jag inte min mor? Hvarför har jag inte blifvit snäll, tålig, obetydlig och enfaldig som hon?»

»Säg ingenting om henne. Hon har gjort mera för dig än...»

»Jag är inte af dem man trampar på,» fortsatte hon häftigt, »och jag önskar jag inte vore så skarp-synt. Kanske är det konstnärskännetecknet — det

är min enda tröst. Det är som kunde jag läsa tvärt igenom människor och se allt, förstå allt, äfven de hemligaste tankar och bevekelsegrunder. Det är inte mycket vackert jag ser, pappa, och därför blir jag själf ful och stygg. Kommer jag bland främlingar och i andra förhållanden, skall jag kanske döma de mina mildare. Låt mig resa!»

»Jag kan inte.»

»Låt det ske *med* ditt samtycke! Det sker annars *utan* det.»

»Och pengar?»

»Det blir min ensak att skaffa dem.»

»När önskar du fara?»

Stämman skälfde, och det vackra ansiktet såg på en gång gammalt och förfallet ut.

»Så fort som möjligt! Det gör mig ondt, pappa, men det kan inte ändras. Antingen blir du stolt öfver att läsa ditt namn på affischerna — eller också tar jag ett annat, som ingen mer än jag själf behöfver skämmas för.»

Hugo gick fram och åter på terrassen med nedböjdt hufvud.

Han hade nyss sett Sara gå inåt parken och Knut Stolpe smyga efter genom trädgården.

Fru Brag kom utför den breda med blomsterurnor smyckade trappan, och då hennes ögon mötte sonens, nickade hon förstående.

»Jag kom för sent,» sade han bittert. »Det var så meningen — det förstår jag nu. Pappa gör ingenting planlöst eller till hälften. Informatorn kunde bli farlig för Helena, och därför importerades ett nytt

lockbete och jag, som också kunde fastna därpå, skulle bort. Om jag bara trodde, att hon kunde bli lycklig?!»

»Gud gifve hon aldrig kommit hit!»

»Hvem vet hvad som är bäst. Jag tror hon kommer att kunna bära hvad som pålægges henne.»

»Kanske?» svarade fru Brag sakt, »men lärpengarna äro så dryga.»

Sara var förgråten, då hon gick in i sitt rum för att se efter, att intet var glömdt.

På bordet stod en bukett — den präktigaste hon någonsin sett — och tårarna torkade vid åsynen däraf.

Kunde det vara? Hade Knut tänkt därpå?

»Kammarjunkar Brag.»

Hon kastade kortet, och det var som hade blomorna mistat sin skönhet.

Med dem i handen gick hon in till Malin för att säga henne ett sista farväl, men blef så förvånad, att hon ej kunde röra sig ur stället, då hon fick se morbrodern stå böjd öfver en stor plånbok, ur hvilken han räknade upp sedel efter sedel, som Malin tog emot under krampaktig gråt.

»Jag kan inte, jag skäms så,» snyftade hon.

»Tyst bara och skynda dig, någon kan komma! Du skall aldrig behöfva lida nöd, och för barnet...»

Sara stängde dörren lika tyst, som hon öppnat den, och skyndade utför trappan.

Buketten låg kvar på golvet, och hon tänkte med förskräckelse på, att den skulle röja henne.

Resvagnen stod för dörren, och hon sprang upp däruti, som kunde hon ej komma fort nog åstad.

Ännu några handtryckningar och afskedsord, en klatsch med piskan, och det bar af.

När kammarjunkaren kom ut på trappan, var åkdonet långt nere i allén.

»Hvar är Hugo?» frågade han.

»Han följde med.»

»Det hade jag ämnat göra själf.»

»Den här gången var det *du*, som kom för sent,» svarade hans hustru betydelsefullt.

Sädesfälten stodo afmejade, björkarna hade fått en skiftning i gult, och landskapet hade en helt annan karaktär, än då Sara såg det första gången, men själf var hon ännu mera förändrad.

»Jag vill blott säga dig,» sade Hugo, då de skildes åt utanför järnvägsvagnen, »att du kan räkna på mig, som vore jag din verkliga bror. Kommer du i någon sorts nöd, så tveka aldrig att vända dig till mig, ty du har ingen bättre vän.»

»Så att jag har dig här igen,» sade fru Holm, i det hon tog dotterns ansikte mellan sina händer och såg henne djupt in i ögonen.

Sara rodnade som blod.

De hade nyss kommit från stationen, tebordet var prydt med blommor och alla ljus tända.

»Det är något du döljer för mig, barn.»

»Jag — jag är förlofvad.»

Hur hade Sara ej ängslat sig öfver att behöfva säga dessa ord, som hennes ömtåliga samvete ej tillät henne att behålla för sig själf.

»Så fort går det väl inte! När du kommer i arbete, tösen min, blåsa sådana där griller bort. De tillhöra din ålder — som andra barnsjukdomar.»

Sara svarade ej.

Netten serverade te och var den enda, som såg riktigt glad ut.

Fru Holm kastade emellanåt en pröfvande blick på dottern, och denna, som märkte det, pratade och försökte se obesvärad ut.

Mor och dotter lågo i hvarsin säng bredvid hvarandra. Sara hade haft den mindre, men nu hade de måst byta.

Hon hade vuxit och utvecklats under sin bortvaro, och modern följde henne med beundrande blickar, medan hon kammade och borstade det rika rödbruna håret, som passade så väl mot den hvita mjälla hyn.

De späda, kantiga linierna hade blifvit fastare och mera rundade, och i ansiktsuttrycket hade kommit ett nytt drag — någonting af egna tankar och egen vilja.

Lampan var släckt.

»God natt, barnet mitt, Gud vare lofvad, att du kommit igen!»

Sara låg tyst.

Fru Holm var färdig att somna.

»Mamma!»

»Nå?»

»Det var sant, det jag sade.»

»Hvilket?»

»Att jag är förlofvad.»

»Med hvem då?» rösten var lugn och likgiltig, medan hjärtat klappade af ångest.

»Med Knut Stolpe.»

»Jag känner honom inte.»

»Han kommer hit under julloftet.»

»Har han något att föda en hustru med?»

O, hvad det var pinsamt, detta. Sara ångrade nästan, att hon sagt något.

»Det vet jag inte — inte ännu — men han får väl.»

»Hvad skall han bli då?»

»Präst, tror jag.»

»Jaså, du *tror* det. Låt oss inte tala om det, du är ju bara barnet! Tänkte du aldrig på mig?»

»Det hjälpte inte.»

Hvad skulle modern svara, då hennes egen lifs-
erfarenhet sade henne, att dottern hade rätt.

De lågo tysta en stund.

»Jag glömmmer honom aldrig,» sade Sara lågt och
passionerad.

»Sof nu och var min lydiga flicka som förut.»

Fru Holm låg och tänkte på det bittra uti, att
en främling — om hvilken hon ej visste det ringaste
— tagit första platsen i hennes barns hjärta. Det
var så för alla mödrar, men lika hårdt ändå.

En snyftning från sängen bredvid afbröt hennes
tankegång.

Hon låtsades ej höra och låg stilla, medan hen-
nes hjärta sammansnördes af smärta och medkänsla.
Då snyftningarna blefvo allt högljuddare, smekte hon
åter och åter dotterns tårdränkta kind — ord fann
hon inga.

Sara somnade med moderns hand i sin, men
denna låg länge vaken.

Fru Holm skötte sin skola som vanligt; men
tankarna voro ofta långt borta hos en människa hon
aldrig sett.

»Hurudan är han?» frågade hon sig. »Menar

han allvar, han också, ty att Sara gör det, därom är intet tvifvel!»

Hon var uppfostrad till lärarinnekallet och skulle använda vintern att taga lektioner i olika ämnen för att därefter, enligt löfte, få plats i en skola. Att skicka ut henne som guvernant skulle modern aldrig velat eller vågat.

Af egen erfarenhet visste denna, att kärleken ligger som en tändgnista i luften, och att det unga hjärtats behof att älska är så starkt, att det första sammanträffandet mellan individer af olika kön kan blifva afgörande för hela lifvet, och att ett sådant sammanträffande aldrig kan hindras.

»Allt beror på hurudan han är — eller *blir*,» tänkte hon, med stigande ångest.

Sara arbetade; men mera för att fylla en plikt än af kärlek till vetande, ty hennes tankar kretsade endast kring Högsjö samt hvad hon där upplefvat, och något annat mål i lifvet än att blifva en lycklig hustru tänkte hon sig ej.

Nu som förr hade hon tagit Netten till sin förtroga. Att dölja något väsentligt för modern skulle ej fallit henne in; men ej heller att delgifva henne några af de smådetaljer, till hvilka Netten lyssnade med aldrig svikande intresse.

Med allt hvad morbrodern angick teg hon fullständigt för sin mor och denna frågade ej heller, ty hon tyckte sig genom dotterns bref ha fått veta mer än hon behöfde eller ville.

Hösten var lång och tung, och fru Holm skulle velat gifva mycket för att se sin flicka glad och lätt till sinnes som förr.

»Någon brevväxling er emellan vill jag inte höra talas om,» svarade hon på Saras ifriga begäran, att

hon och Knut skulle få skrifva till hvarandra. »Är eder kärlek äkta, behöfs inga påminnelser, och är den det ej...»

Till Högsjö hade Sara skrivit och tackat för den tid hon tillbringat där. Brevet var adresserat till fru Brag, och Hugo hade svarat därpå.

»Käraste Sara!

Utan att smickra är det Högsjö och dess innevånare, som tacka dig, och ej tvärtom. Mamma säger, att ditt enkla, sanna väsen värmdes hennes hjärta.

Måtte de minnen du fört med dig härifrån blifva dig till välsignelse, och måtte du alltid — så vidt möjligt — förblifva den du är!

Här är tomt nu.

Harry och Knut äro redan i Lund och jag hälsar dig från dem. Det är meningen, att Knut skall sköta sina egna studier på samma gång han leder Harrys, och får han godt om tid därtill. Han har en stor fond af kunskaper redan, och kan han blott koncentrera dessa på ett gifvet mål, tror jag att han har en framtid för sig, hvilket kanske gläder dig att höra.

Helena reser till Paris, och pappa följer henne. Jag råder hvarken till eller ifrån, hvad henne angår; ty det är just knuten att hvarje människa kommer på sin rätta plats, antingen den är af större eller mindre betydelse. Begåfning har hon, men det är ej nog därmed. Karaktär och konstnärsgröy äro skilda saker, som dock måste öfverensstämma, om individen skall nå fulländning och harmoni.

Mamma och jag sällskapa ännu med hvarandra, men snart blir hon ensam. Blir det som jag vill, följer hon mig till Lund, dit jag också reser. Harry behöfver hennes omvårdnad, och min öfvertygelse är,

att när pappa väl kommit till Paris, stannar han där vintern öfver.

Jag ämnar pluggläsa för att bli färdig så fort som möjligt och tackar Gud för det arbete, som ligger framför mig. Måtte han gifva mig kraft att fylla mitt kall, som sig bör. »Att gå omkring görande väl och hjälpande alla» — kan man tänka sig en lyckligare lott? Förmågan kan brista — det vet jag — men viljan skall ej fattas.

Träden stå gula, röda och brunskiftande, och gångarna i parken äro betäckta af löf, som rassla under fötterna, och som det ej stort hjälper att sopa bort, ty andra komma strax i stället.

I natt hade vi den första starka frosten, och du kan tro det var vackert i morse. Solen stod bakom en gulröd, förtätad dis, och man förstod att dagen skulle bli strålande samt göra förödelsen ännu värre. På gräsmattorna låg ett hvitt puder, som redan började förvandlas till klara vattendroppar; och några sena rosor voro omspunna af de finaste kristaller samt styfva, så att man kunde bryta dem. Den svaga doften syntes mig som en döendes sista hälsning till lifvet.

Mitt bref har blifvit längre än jag ämnade; men det finns människor, till hvilka man känner sig så dragen, att det är en glädje, nästan ett behof, att för dem öppna sitt hjärta — det är som blefve man själf rikare därigenom.

Som kusin anser jag mig också ha vissa rättigheter öfver dig, hvilka jag dock aldrig skall sträcka längre än du själf önskar.

Antagligen kommer jag att som praktiserande läkare slå mig ned i hufvudstaden och då, om ej förr, träffas vi, hoppas jag. Lef väl, önskar din kusin

Hugo Brag.»

Det var efter jul!

Sara väntade hvarje stund, att Knut Stolpe skulle låta höra af sig, och hvilken tid på dygnet det än ringde på tamburklockan, hoppades hon, att det var han.

Äfven fru Holm undrade samt gick omkring med en viss oro, och Netten släppte allt hon hade i händerna för att vara den första att öppna och få se honom.

En dag frampå nyåret kom han. Fru Holm öppnade själf, och Sara, som anade hvem det var, stod darrande, gråtfärdig och på samma gång lycklig inne i förmaket.

»Mitt namn är Stolpe,» presenterade han sig. »Jag kommer för att... fröken Sara har kanske nämnt.»

»Var god och sitt ner.»

Fru Holms sätt var stelt och tillbakavisande, och hennes forskande blickar tycktes vilja läsa ända till djupet af hans själ. Aldrig hade han känt sig så tafatt och nedtryckt.

Sara och han utbytte en hastig blick.

»Du kan gå in till dig så länge, barn,» sade fru Holm, »du har ju din öfersättning.»

Knut kunde ej låta bli att småle.

Äfven fru Holm drog på munnen. »Det är kanske inte värdt du tar ihop med den just nu. Jag ropar dig om ett ögonblick.»

»Jag kommer för att...» återtog han, sedan Sara gått. »Er dotter har väl sagt att... att vi älska hvarandra.»

Det var honom svårt att få fram orden, ty de forskande ögonen hängde fortfarande fast vid hans ansikte.

»Ful!» afgjorde fru Holm, »men ett egendomligt utseende. Praktiga ögon och uttycksfull mun.»

»Visste ni, att hon inte är mer än sjutton år?»

»Ja!»

»Ni, som är äldre, borde förstått, hur illa ni handlade, då ni talade med ett sådant barn om kärlek — inte ett ord skulle ni sagt.»

»Fru Holm har ju själf varit ung.»

Hon satt och betraktade hans hvita, fruntimmerslika händer och grubblade på den motsättning af kraft och vekhet, hvarom hans utseende vittnade.

»Ni skulle vändt er till mig först,» återtog hon.

»Gjorde fru Holms man så? Kan man resonnera och betänka sig, är kärleken inte stor.»

Hans läppar skälfdde af återhållen rörelse.

»Hur mycket äldre är ni än hon?»

»Fyra år.»

»Tjuguettt således! Barn! Barn båda två!»

I detta ögonblick såg hon så god ut, att hela hennes utseende förändrades. Det var, tyckte han, som att få syn på ett ljus bakom en mörk förlåt.

»Får jag hoppas?» frågade han ödmjukt.

»Får?! Hur skall jag väl kunna hindra det?»

»Hvad tänker ni bli?»

»Jurist.»

»Präst sade min dotter.»

»Jag tänkte det först.»

»Kom igen om några år.»

»När jag *har* något?» frågade han bittert.

»Nej — när ni *är* något — hvad det så skall bli. Jag är inte den, som anser rikedom en nödvändig för lyckan.»

»Få vi ringförlofva oss?»

Fru Holm stod tveksam. »Om två år kanske, om ni då tänker detsamma som nu.»

Han rodnade till. »Jag tycks inte ingifva förtroende.»

»Jag har ingen orsak att tvifla — men skyldighet att pröfva. Och tyck så inte, gumman är för hård. Jag har bara ett barn.»

Då Sara kom in, gick modern ut i skolsalen och ställde sig vid ena fönstret.

Snön låg hvit och mjuk öfver hustak och trädgrenar, men hon såg det ej, ty hennes tankar voro långt borta i den tid, då hon själf var ung och genomlefde *sitt* lifs roman.

Sara var på föreläsning.

I matsalen, som äfven begagnades till samlingsrum, var lampan tänd, och vid det runda bordet, midt på golfvet, satt fru Holm med en grön skärm för ögonen, stickande på en strumpa, medan Netten läste högt ur dagbladet, liksom hvarje afton.

De voro lika gamla, men fastän Netten slitit ondt i sin ungdom och arbetat hela lifvet igenom, såg hon yngre, starkare och lefnadsfriskare ut än matmodern, på hvilken själskamp, tankelif och inre strider tryckt sin omisskänneliga prägel. Deras yttre var också helt olika. Fru Holm lång och något framåt lutad, mörk och mager, med skarpa drag, långsamma rörelser och den fina kvinnans sätt och hållning. Netten, liten och rörlig, med ett godmodigt uttryck öfver det runda, rödlätta ansiktet, som fick sin karaktär genom den inknipna, tandlösa munnen och de små vattenblå, vänliga ögonen.

Hon visste nu fullkomligt, hvad hon skulle läsa eller hoppa öfver i tidningen, men med uttalet af de främmande orden var det lika galet.

Fru Holm rättade då och då, men oftast fick det vara, ty Netten tyckte synbarligen ej om sådana afbrott, och en stor del af nöjet skulle gått förloradt, om hon läst fullt korrekt.

Rättegångs- och polissaker samt följetongen intresserade henne så mycket, att hon under dagens bestyr kunde gå och längta efter kvällen, då hon skulle få läsa om mord, rån, fylleri och oordningar af alla slag samt få fortsättningen på kärlekshistorien under strecket, där de älskande hade så svårt att få hvarandra.

Politik, litteratur och konst med mera voro henne hårda nötter att knäcka, och allt detta, som hon ej förstod, läste hon så illa, att fru Holm mer än en gång var nära att förlora tålmodet och gifva alltsammans på båten.

Kvällen därpå var emellertid förtreten glömd och matmoder och tjänarinna lika intresserade af sin af-tonunderhållning.

»Nu får du sluta eller hålla upp en stund,» sade fru Holm och lade sin hand på Nettens arm. »Jag står inte ut med flere själfmord, skandaler och rymningsförsök. Tidningar äro ett otyg.»

»Dom kan väl inte hjälpa, att människorna bära sig så illa åt.»

»Man behöfver inte veta allt. Det är min öfvertygelse, att det rent af leder till synd och brott att läsa om de olika metoderna för utförandet af stölder och andra gemenheter. Det onda lockar snarare till efterföljd än det goda.»

»Hur skulle di få ett sådant blad fullt annars?»

svarade Netten och braskade med tidningen, för att visa hur diger den var.

»Det är nog sant — och det är allmänheten som i dubbelt måtto får betala kalaset.»

»Pengar ska' en ju ha för hvad en gör, antingen det så är kungen själf eller en fattig tjänare.»

»Ja, men kunde det en gång bli så, att arbetet gjordes för själfva sakens skull och inte för vinstens, blefve det bättre stäldt här i världen.»

»Det få vi inte vara med om, frun; och jag tycker världen är så bra som den är.»

Fru Holm smålog mot den åldriga tjänarinnan.

»Gud vare lofvad, att du kan säga så, Netten!»

'Som en bäddar åt sig, så ligger en,' säger ordspråket.»

»Det hjälper inte alltid.»

»Oftast, det är min öfvertygelse. Tag upp den här maskan är du snäll,» fortsatte hon och räckte Netten strumpan.

»Frun skulle inte sticka så mycket, det frestar, det också,» sade Netten, hvars styfva, oböjliga fingrar hade svårt att få rätt på den tappade maskan, som kröp allt längre ner.

»Jag ser nästan aldrig på hvad jag gör. Jag inbillar mig, att jag sitter i mörkret, du! Det var i alla fall bra med skärmen. Tack skall du ha.»

»Det borde jag tänkt på förr. Får jag börja med följetongen?»

»Den belöningen kan du behöfva för allt hvad du läst om ställningen i Europa med mera.»

»Tror frun att han får henne?»

»I romaner få de oftast hvarandra. I min ungdom var åtminstone det stående receptet för tillagningen: öfvermänskliga ansträngningar, grymma föräldrar, tårar, jämmer och så till sist öfversvallande lycksalighet.»

Nettens ögon strålade.

»Det är just hvad jag tycker om; det kan gärna vara hur ängsligt som helst, bara det går bra på slutet.»

»Det gick lättare att skrifva, när det skrefs efter schablon,» sade fru Holm och lutade sig tillbaka i stolen, »men verklighetsbilder var det inte!»

»Om vi inte börja snart, hinna vi inte, innan Sara kommer,» inföll Netten, som tyckte det kunde vara nog med resonnemanger.

Medan hon läste med sin släpiga entoniga stämman, dröjde fru Holms tankar vid allt utom den vidlyftiga berättelsen, hvars upplösning hon för länge sedan gissat sig till.

»Tycker du inte, att Sara ser blek ut?» frågade hon, medan Netten lade undan tidningen.

»Hon är vackrare än förr,» svarade Netten undvikande, »och det säger alla, som se henne.»

»Säg mig uppriktigt: tror du, att hon hör något ifrån honom, fast vi inte veta det?»

»Frun ville ju inte di skulle skrifva.»

»Nej — men jag tillät det, för att inte göra dem till löftesbrytare.»

»Det var heller inte svårt att se, när hon fått bref. Hon var så spelande glad — men inte tror jag hon fått något på det sista året, inte.»

»Hade jag inte låtit henne komma till Högsjö, så...»

»Gräm sig inte öfver det, frun. Då hade hon träffat honom på annat sätt. Ingen undgår sitt öde.»

»Du är fatalist, tror jag.»

»Hvad är det för något?» svarade Netten vresigt.

»Det är bäst jag går ut i köket och lagar lite

mat, tills hon kommer. Det förstår jag åtminstone lika bra som någon annan.»

Då fru Holm blifvit ensam, lade hon bort stickningen, tog af skärmen och strök sig upprepade gånger öfver pannan.

Som hon nu satt, sammansjunknen, med hufvudet mot stolens ryggstöd, ögonen slutna och händerna sammanknäppta framför sig, var hon en bild af ålderdom och lefnadströtthet. Det arbetade och ryckte i munpiporna, och ett par stora tårar sipprade utför de fårade kinderna.

Hon tänkte på dottern, hvilkens lefnadsmod och glädthet förkrymptes under väntan och ovisshet, och på hvad hon själf hade genomgå.

»Herre, hjälp!» suckade hon ur djupet af sin själ; men hon erfor ej den bödens helande kraft, som mer än en gång stärkt och uppehållit henne, ty hon hoppades ej på bönhörelse.

Det ringde på tamburklockan, och när Sara strax därefter kom in, satt hon med skärmen för ögonen och stickade som alltid.

Det kom liksom en frisk fläkt in i rummet.

»Det är så skönt utel!» sade Sara och strök med handen öfver de svala kinderna och håret, i hvilket vattendropparne blänkte. »Det snöar.»

Fru Holm betraktade henne närmare, ty det var en friskhet och glädthet i rösten, som hon ej hört på långa tider. Det var intet misstag: Sara såg upplifvad och lycklig ut.

»Kan mamma tro, att jag mötte Helena,» sade hon, »hon skulle på teatern — det är Odette.»

»Är hon inte i Paris längre?»

»Hon har varit i Köpenhamn ett par månader och sedan i Lund och hälsat på sina bröder.»

Sara rodnade mot sin vilja.

Modern brann af längtan att få veta, hvad Helena berättat om Knut Stolpe, men ville ej fråga.

»Och där stod allt väl till?» sade hon med tilltvingadt lugn.

»Ja! Tant bodde där förra vintern, medan morbror var i Paris, och då gick det så bra för Harry. Han är annars lat och inte lätt att sköta, och ändå får han ju den bästa ledning som kan finnas.»

Sara rodnade åter.

»Hugo är färdig,» sade hon för att leda moderns tankar åt annat håll, »och reser ut på ett år eller par för att sedan slå sig ner här uppe.»

»Honom längtar jag att lära känna. Helena har slagit teatergrillerna ur hufvudet, kan jag förstå?»

»Hon?! Hon skall debutera i »Kärlekens komedi». Det är därför hon är här uppe. Det blir inte förrän längre fram. Mamma kan inte tro så vacker hon var — och så stilig. Det syntes, att hon kom från Paris.»

»Det kostar pengar, allt det där,» sade fru Holm betänksamt.

Sara satt med armarna på bordet, röd och varm efter promenaden i det friska vintervädret. Det trötta, vemodiga draget kring munnen, som det gjort modern så ondt att se, var som bortblåst.

Fru Holm drog ett djupt, befriande andetag. Kanske skulle Herren höra hennes bön om hjälp, hvad dottern angick, och hvad betydde det då, att hon ej hade något att hoppas för egen del.

»Kostar?» sade Sara och tog upp moderns anmärkning. »Så mycket kunde jag förstå på Helena, att förra vintern i Paris måtte kostat sådana summor,

att det låter otroligt. Jag kan tänka mig, att morbror ...»

Hon hejdade sig tvärt.

Fru Holm knep ihop läpparna och tappade ånyo en maska.

Utan ett ord räckte hon strumpan till Sara.

»Det är en sak jag önskar mer än allt annat,» sade hon eftertryckligt, »och det är att råka min svägerska. Stackare hon! Jaså, du säger, att det var ett så dyrbart lif därute?»

»Helena var ledsen, då hon talade om det, hon sade, att hon önskade, att hennes far aldrig varit med. Det tog ett år från hennes framtid, minst, eller förstörde den alldeles, påstod hon. Hon kom i helt andra kretsar, intressen och förhållanden än hon tänkt, och arbetet blef en bisak. Det är synd att säga, men det är som om morbror inte utöfvade något godt inflytande på sin omgifning. Att han ville hemifrån just då, förstår jag så väl — det var ju lättaste sättet att komma ifrån alla obehag.»

Fru Holm svarade ej.

»Det var roligt, att du träffade Helena,» återtog hon en stund senare. »Jag ser, att det lifvat upp dig.»

»Ja — och ...»

Det var henne omöjligt att tiga längre!

»Knut håller på att taga juris kandidaten, han har läst så flitigt, att han icke har haft tid att skriva, och har vunnit så mycket i utseende och sätt,» sade Helena. »Han har varit i Köpenhamn en vecka för att hvila upp. Doktorn hade ordinerat det, och då träffades de alla dagar. Hon var där för att se fru Hennings och bröderna Poulsen; och allt hvad som rör litteratur och konst intresserar också honom mer

än allt annat. Han är ju så begåfvad! Blir det honom möjligt, kommer han hit upp i vår.»

Sara var som förvandlad, och modern behöfde ej längre fråga, om hon såg blek ut, ty hälsans rosor spirade synbarligen på hennes kinder. Hennes gång var spänstig och lätt, och oftast gnlade hon på någon munter melodi.

Fru Holm satt blid och vänlig i skolsalen och slösade med beröm, och Netten var höflig och förekommande, hur brådt hon än hade.

Dagen för Helenas debut hade kommit, Sara hade fått två biljetter, och fru Holm, som ej varit på teatern på många år, skulle dit för brorsdotterns skull.

Det var i april och ljusa kvällar redan. Utanför Dramatiska teatern rädde lif och trängsel, bebådande fullt hus och »något som drog».

Fru Holm var nervös och yr af att vara bland så mycket folk, Sara lycklig och förväntningsfull.

»Jag förstår ej, hur Helena kan ha mod att träda fram inför en sådan publik,» sade fru Holm, sedan de tagit plats nere på amfiteatern.

Folk strömmade fortfarande in från skilda håll, och den vanliga premiärpubliken af litteratörer, tidsningsmän, konstälskare och estetiskt anlagda eller nyfikna människor hade infunnit sig, så långt utrymmet medgaf.

Pratet steg uppåt som ett obestämdt sorl, i hvilket orden drucknade, medan kikare efter kikare höjdes på upptäcktsfärd efter bekanta ansikten samt hälsningar och leenden utbyttes.

Järnridån hade visat, att den fanns, uvertyren

spelats af den lilla amatörorkestern och ridån gick upp.

Den unga debutanten var föremål för mer än vanlig nyfikenhet, ty hon hade låtit tala om sig.

Det var bekant, att hon var af familj och rik, att det var mot föräldrarnes vilja hon gått in vid teatern, samt att hon var mycket vacker.

Ryktet sade äfven, att hennes sceniska begåfning väckt uppseende i Köpenhamn, där hon uppträdt i större kretsar med deklamationsnummer och monologer, samt att Dramatiska teaterns direktör och andra kompetente domare sagt, att hon kunde blifva en stjärna af rang, om det visade sig, att hon ägde energi och arbetsförmåga.

En och annan visste också, att hon lefvat ett gladt, något fritt lif i Paris, och att »karlarne voro liksom tokiga» i henne.

Ridån gick upp och visade det trånga norska fjordlandskapet och den täcka idyllen — villan med sin folkuppfyllda veranda samt trädgården med blommande fruktträd, gångar och blomsterrabatter.

Från bersån midtemot tonade den käcka, lifskraftiga ungdomssången, anförd af Falk.

Det var stämning i detta!

Nere vid strandbrädden satt Svanhild med ryggen åt publiken, och dock var det henne ensam man såg. Alla visste, att hon skulle blifva hufvudpersonen, och alla väntade på hennes första ord.

»Godt, så skall jag bedja för er om ett sådant öde. Men när det kommer — bär det som en man.»

Kikarne voro lyftade och alla nerver spända. Hon var vid första påseendet icke så vacker, som man väntat, samt en smula osäker och tafatt i rörelserna, och

dock samlades intresset mer och mer kring hennes person.

Efter den första stora scenen med Falk var framgången gifven.

Stämmans böjlighet och klang ersatte det, som brast i deklamationen, och när hon glömde publiken och sig själf för uppgiften, ryckte hon alla med sig.

Inropningarna voro många redan efter första akten, och genom salongen gick detta glada sorl, som verkar upplifvande äfven på andra sidan rampen såsom det säkraste tecknet på allmän belåtenhet.

»Är hon inte hänförande?» frågade Sara entusiastiskt.

»Det hela är utmärkt. Jag önskar jag såge lite bättre!»

»Vill mamma ha kikaren?»

»Nej tack! Det törs jag inte. Det är i alla fall nog att *höra* ett sådant stycke.»

Ridån skulle gå upp för sista akten, och Sara satt med kikaren för ögonen, mönstrande publiken.

»Det är ett underligt stycke i alla fall,» sade fru Holm, »Ibsen var ung, när han skref det, det märks.»

Sara svarade ej. Utan att veta det hade hon gripit modern hårdt om armen.

»Hvad är det, mår du illa?»

»Nej, men jag tyckte. Det var bara en inbillning.»

Hon hade blifvit alldeles blek, och nu steg blodet brusande uppåt kinder, öron och panna.

Kunde hon se så galet, eller var det ej Knut Stolpe, som stod lutad invid väggen alldeles nere vid rampen?

Hon kunde se honom, äfven sedan det blifvit

skumt i salongen, ty något af ljuset inne från scenen reflekterades på hans ansikte.

Det kunde ej vara ett misstag!

Hon ville ha gifvit hvad som helst för att kunna gå ut och fånga honom, innan han försvann i mängden, och hade hon varit ensam eller ägt en mans frihet och rättigheter, hade hon gjort det. Som det var, satt hon stilla, utan att se eller höra något af det som tilldrog sig inne på scenen, fixerande honom allt ängsligare för hvarje minut som gick.

Hon hade gladt sig öfver Helenas triumf och ej känt en gnista afund, men nu blossade onda tankar upp i hennes hjärta som aldrig förr.

När hon såg *honom* stå i andlös spänning, följande Svanhild med ögonen, hvar hon gick och stod, hatade hon hennes skönhet och klangfulla stämman, liksom hvarje rörelse och blick, hvarmed hon eröfrade sin publik.

Föreställningen led mot sitt slut.

Falk gick ut i världen med sitt oskärade ideal inom sig, och Svanhild öfverlämnade sig utan kärlek åt en allvarlig man hellre än hon lät sin ungdomskänsla nötas bort eller antaga alldaglighetens prägel under hvardagslivets tryck.

Ännu en gång svängde Falk studentmössan till farväl på vägen till sin »framtidens möjligheter», medan sången tonade vemodigt och gripande.

»Och har jag än seglat min skuta i kvaf,

Så var det dock härligt att fara.»

Svanhild stod kvar, vänd från publiken som vid styckets början.

Hennes svanesång var sjungen och friluftstiden slut.

Ridån föll.

»Låt oss gå,» sade Sara brådslande.

Han stod ännu kvar, hon såg det.

Det var omöjligt att tränga sig förbi, och det gick långsamt att komma ut i korridoren, där det var en förfärlig trängsel och ett rifvande efter ytterkläderna.

Sara kastade på sig hatt och kappa och lät vaktmästaren hjälpa modern.

»Jag kommer strax,» sade hon och skyndade inåt korridoren.

Där stod Knut i ytterrock och hatt, men just som hon hoppades nå honom, försvann han genom en dörr i fonden.

»Hvart kommer man genom den dörren?» frågade hon vaktmästaren.

»Till scenen.»

Fru Holm var upplifvad af hvad hon sett och resonnerade öfver stycket, medan de gingo öfver Norrmalmstorg, Biblioteksgatan och Humlegården till bakgatan, där de bodde.

Spårvagnsklockorna pिंगlade, de röda, gröna och gula lyktljusen gjorde mörkret liksom lefvande, och människor gingo förbi och om hvarandra under vandrigen mot hemmet från de olika förlusteställena.

»Gå inte så fort,» bad fru Holm, »du springer ju.»

Sara stannade tvärt. Hon var så retlig, att hon ej skulle vågat tala, äfven om hon kunnat det. Smärtan sammansnörde hennes strupe.

»Det är stora och vackra saker, som sägas i det stycket,» återtog fru Holm, »och att man kan vilja bevara sin ungdomskärlek som ett minne genom lifvet hellre än att dra ner den — det förstår jag — men hade Ibsen skrivit det där stycket *nu*, skulle han ha funnit andra utvägar för Svanhild.

En kvinna behöfver inte längre gifta sig för att bli försörjd och gifter sig inte med en hederlig karl — såvida hon själf är hederlig — när hon bär en annans bild i sitt hjärta. Ingen nöjer sig heller därmed, likt Guldstad.

Gud ske lof, barn, att du lefver i en tid, då kvinnan fått större rättigheter och möjligheter än i min ungdom!»

»Mamma,» sade Sara vid frukostbordet. »Jag kan inte gå på några lektioner i dag.»

»Är du sjuk?» frågade modern förskräckt.

»Nej, men jag har inte sofvit i natt.»

»Netten får gå med återbud,» svarade fru Holm, utan att göra några invändningar. Hon förstod redan aftonen förut, att något stort dotterns lugn.

Sara satt inne och väntade, och allt som dagen skred, växte hennes förtviflan.

Ett ögonblick tänkte hon på att gå till Helena och höra hvad denna visste; men hennes stolthet uppreste sig däremot, och så kunde han komma, medan hon var borta. Kom han inte till teatertiden, skulle han inte komma den dagen, det förstod hon.

Klockan var inemot sju, då hon gick in till modern i hatt och kappa, med kikare och handskar i handen.

»Jag går på teatern i dag också,» sade hon nervöst.

»Ensam?»

»Ja.»

»Det passar inte.»

»Det kan jag inte tänka på.»

Modern såg en skymt af dotterns upprörda ansikte.

»Hvar skall du sitta?»

»Där det finns plats! Låt Netten hämta mig! Adjö, mamma lilla, och var inte ängslig.»

Den sista meningen kom så mild och kärlig efter de hårda tonfallen.

Det var kö vid biljettluckan, och medan Sara väntade, irrade hennes blickar öfver folkmängden. Huset var utsåldt, och hon fick en af de sista biljetterna på andra raden.

Hon hade svårt att se från sin undangömda plats; men slutligen upptäckte hon Knut på parkettens första bänk — just som han vände sig om för att granska publiken.

Ljusskenet föll öfver hans ansikte, och när han såg uppåt raderna, kände hon som om deras ögon mött hvarandra.

Bifallet var starkare än aftonen förut, men nu såg hon med andra ögon och tänkte på hvad en af morgontidningarna sagt: att Svanhild borde akta sig för att spela med publiken.

Sara gick, innan ridån föll, och skyndade utför trapporna in i korridoren till parketten.

I samma ögonblick öppnades dörrarna af den utströmmande mängden, och hur hon än ansträngde sig, såg hon ej en skymt af den hon sökte.

Hon var den sista som lämnade teatern, och det var nästan folktomt utanför, men ändock dröjde hon.

»Jag trodde, fröken aldrig skulle komma,» sade Netten, som fattat posto alldeles vid dörren utåt gatan samt blifvit knuffad hit och dit och var både ond och ängslig öfver dröjsmålet.

»Låt oss gå ett par steg härutanför,» bad Sara.

»Frun var orolig förut! Jag har aldrig sett ett så galet tilltag som att gå på teatern ensam.»

»Netten!»

Det låg förtviflan och bön om hjälp i detta enda ord liksom i de tårfyllda ögonen, och Netten tänkte ej längre på att neka.

De gingo fram och åter, tills artisterna började komma genom sin privata utgång.

Där! Hon kunde ej misstaga sig på Helenas smärta gestalt och ännu mindre på honom, som gick bredvid henne.

Hade de varit ensamma, hade hon skyndat fram, men strax efter gick ännu en dam och tvänne herrar.

»På Rydberg eller Grand, det beror på damerna?» sade en af herrarne.

»Rydberg och kaffe i grottan efteråt eller hur?» frågade Helena, vänd till Knut Stolpe.

»Hvar är mig alldeles likgiltigt,» svarade han —
»när jag är i sådant sällskap.»

Allt var bättre än ovissheten.

Sara gick ut morgonen därpå som vanligt, men inte på lektion, utan för att uppsöka Helena.

Klockan var inemot elfva.

»Fröken är inte uppstigen, hon ligger alltid länge och kom inte hem förrän framåt morgonen,» var det besked som gafs.

»Jag kan vänta.»

Hon fördes in i ett yttre rum, hvars eleganta möblering skämdes af kringkastade klädespersedlar, smycken, blommor och tidningar.

På ett bord lågo tvänne halfvissnade buketter med vidhängande band.

Hon tog af hatten och löste upp kappan. Det låg något enkelt, värdigt och allvarligt öfver henne, som kontrasterade med omgifningen.

En stund därefter kom jungfrun med den under rättelsen, att fröken var vaken och tog emot.

En enda blick visade Sara, hur vacker hon var med det fina hufvudet mot de spetskantade dynorna samt den hvita halsen och de små händerna framstickande ur det broderade nattlinnet.

»Du kommer tidigt, eller är klockan kanske mycket?» sade hon gäspande.

»Det är långt fram på dagen.»

Helena skrattade. »För dig ja! Nå hvad tyckte du?»

»Ingenting.»

»Det var inte mycket. Det är väl, att allmänheten och tidningarna ha mer att säga. Om du visste! Jag säger med Hilde Wangel: »Det är så spännande.» Mer än jag trodde. Ah!...! Gråter du?»

»Jag vet, att jag inte kan hålla det kvar, att... Ack, att jag vore som du!»

»Som jag?»

Sara hade för ett ögonblick glömt sitt ärende.

»Knut är här,» sade hon.

»Har varit. Han reste i morse.»

»Reste?!»

»Blif inte så utom dig.»

»Reste? Utan att söka mig?»

»Han kunde inte,» svarade Helena rodnande. »Han själf och alla hans framtidsplaner äro förändrade.»

»Du har lockat honom ifrån mig!»

»Det behöfde jag inte, du känner inte Knut.»

Att hon kallade honom vid hans förnamn träffade Sara som ett slag.

»Han är inte ämnad att pluggläsa vid en akademi,» fortsatte Helena, »därtill är han alldeles för begåfvad. Det raka, regelrätta är inte för honom.»

»Och i de där åsikterna har du uppmuntrat honom.»

»Inte heller det behöfde jag. Skogsfåglar duga ej för buren. I det fallet likna vi hvarandra.»

»Hur går det med hans examen?» frågade Sara ångestfullt.

»Den tänker han ej på. Har du aldrig hört, att hans innersta längtan är att tala till människohjärtan och böja dem efter sin vilja. Det kan prästen och juristen också, till någon del, men skådespelaren mer än alla andra.»

»Åh! Jag förstår, det är du, som kommit honom på den tanken!»

»Ofrivilligt! Du borde sett, att han sökte mitt sällskap lika mycket som ditt nere på Högsjö — och hvad tror du vi talade om annat än teatern? Han var den ende, som förstod mig.»

»Tänkte du aldrig på, att du kunde locka honom från hans bana?»

»Du känner inte mig heller,» svarade Helena med ett egendomligt leende. »Gjorde du det, skulle du veta, att jag inte är af dem, som tänka på andra. Vårt sammanträffande i Köpenhamn afgjorde saken,» fortsatte hon. »Teatern har i alla tider haft större lockelse än något annat för begåfvade, unga människor. De största skalderna ha skrivit för den, besläktade andar ha tolkat deras verk och...»

»Fåfänga unga kvinnor, som vilja exponera sin

skönhet, ha äfven slagit in på den vägen,» inföll Sara med flammande ögon.

»Det är nog troligt — det har varit deras ensak. Jag tar det inte åt mig.»

Helena talade lika lugnt som förut, men hade blifvit en nyans blekare.

»Och det var för din debut han kom upp?»

»Det var en öfverenskommelse, sedan lång tid tillbaka, att hvar den ägde rum, skulle han deltaga i framgång eller nederlag.»

Det var som hade denna sista underrättelse mildrat den bitterhet Sara kände.

Hon stod med en brännande fråga på läpparna, som stoltheten förbjöd henne att komma fram med.

»Jo, han talade ofta om dig,» sade Helena, gissande sig till hennes tankar,» men han ansåg det bäst, att ni ej träffades. Hans förhoppning var, att du aldrig skulle behöfva veta, att han varit här!»

Sara rodnade af vrede.

»Trodde han då, att jag skulle hålla honom fast emot hans vilja? Att en mänskiska kan ändra tycke, förstår jag, men hur någon kan vara feg nog att ej erkänna det, är mig ofattligt.»

»Han tänkte skrifva.»

»Det borde han ha gjort förr.»

»Du skall inte tro, att han är lycklig, han heller. Jag har aldrig sett någon människa mera upprifven och oense med sig själf. Hade det inte varit af grannlagenhet mot dig, hade han stannat häruppe och gått in i elevskolan eller tagit privatlektioner i deklamation och plastik. Att resa ut har han ej råd till.»

»Skrifva ni till hvarandra,» frågade Sara.

»Emellanåt.»

»Hälsa honom då och säg, att på mig behöfver

han ej vidare tänka, jag har helt andra planer för min framtid, jag också.»

När Sara lämnade rummet med höguret hufvud, låg Helena kvar och tänkte, att det fanns mer inom den flickan, än hon någonsin trott.

Sara skyndade framåt med floret för ögonen och parasollen uppspänd mot aprilsoolen. Att dölja sig och få gråta ut var hennes enda tanke.

Det var ej långt från Sturegatan, där Helena bodde, till skogsdungarne bakom Sophiahemmet, och där kastade hon sig ned på en backslutning bland vissnade tallbarr och spirande, kort gräs, medan hon grät ut sitt lufs första, stora sorg.

I hemmet, skolan och kyrkan hade hon fått den lärdomen att oafåtligt bedja till Herran, och om hon också glömt det i lyckans dagar, kände hon nu i sin nöd och oförmåga behovet af en högre makt.

Hon knäppte sina händer, men fann inga ord. »Herre, hjälp! Herre, hjälp!» suckade hon allt innerligare, och vid hvarje rop kände hon allt tydligare, att hon ej stod ensam.

När hon lyfte sitt tårsköljda ansikte, låg däröfver ett uttryck af beslutsamhet och kraft.

Det var samma afton.

Fru Holm hade redan legat en stund och i smyg betraktat dottern, som höll på att kläda af sig.

Det var inte hennes glada, barnsliga Sara längre, det såg hon.

»Mamma somnar väl inte? Jag ville säga några ord.»

»Du kan vara lugn — det går inte så lätt numera.»

»Jag är färdig nu,» svarade Sara och släckte lampan.

Denna stund, då mörkret omslöt dem bägge, hade de valt till förtroliga meddelanden. Sara skulle aldrig kunnat komma fram med hvad hon hade på hjärtat, om hon vetat, att hennes eget ansikte förrådt hvad hon kände.

»Mamma får inte bli ledsen,» började hon, »men jag önskar så innerligt att bli riktigt skicklig i franska och tyska. Så skicklig, att jag kan få min rikliga utkomst genom att undervisa däruti.»

»För hvem har du tänkt ta lektioner?» frågade fru Holm tveksamt.

»Det är ut jag vill komma! Bort härifrån!» utbröt Sara ur stånd att behärska sig. »Mamma sade senast i förrgår, att det finns andra utvägar för kvinnan än att gifta sig, och det tackar jag Gud för!»

En smekning af moderns hand var enda svaret. Båda voro glada, att mörkret dolde dem.

»Jag vet, att det är hjärtlöst lämna mamma ensam,» återtog Sara lugnare, »och att det blir bekymmer med pengar och annat.»

»Det blir väl någon utväg.»

»Åh, hvad du är snäll, mor lilla, och fin, som inte pinar mig med frågor,» sade Sara lifligt, i det hon grep efter moderns hand och kysste den.

»Ett enda ord till min bror vore nog för att få, hvilken summa jag begärde,» återtog fru Holm, »men . . .»

»Det göra vi inte mamma! Det jag har på sparbanksboken räcker mer än väl till resan och utrustningen, och sedan reder jag mig.»

»Reder dig!»

»Ja, som *surveillante* i någon pension, till exempel. Där jag får höra på lektionerna mot att se efter barnen. Jag har redan skaffat mig rekommendationer. Jag tänker inte arbeta med mitt hufvud bara, utan med mina händer, om det behöfs.»

»Jag hade tänkt mig din framtid annorlunda, men man planerar och drömmer så mycket, som aldrig blir af,» sade fru Holm vemodigt.

»Man gör nog det, mamma, men det är väl bäst som sker.»

»Och så har man varit lycklig, du, medan man byggde sina luftslott.»

»Om ett par år kommer jag igen, och då, med Guds hjälp, skall mamma hvila och jag arbeta. Den tanken skall uppehålla mig därute.»

Fru Holm hörde på rösten, att Sara gret.

»Det kan ju hända, att våra planer kullkastas ännu en gång af honom, som förmår och vet mer än vi,» svarade hon uppmuntrande.

»Det är möjligt, men tala aldrig vid mig om giftermål. Jag vill inte likna Svanhild.»

Ännu en gång stod Sara resfärdig, men med helt andra känslor än då hon förra gången lämnade hemmet.

»Låt mig se på dig riktigt,» sade modern, i det hon tog hennes hufvud mellan sina händer och betraktade henne, som ville hon inpräglade hvarje drag.

(Slut på första delen.)

ANDRA DELEN.

»Motgångar äro förklädda välsignelser.»

M. TUPPER.

Tvänne år hade förflutit.

»Holmska skolan» hade mistat en del af sitt anseende, ty, ehuru fru Holm själf ännu bibehöll sin plats uppe på fönsterpallen, leddes undervisningen af en medlärarinna.

Från Sara hade kommit endast goda underrättelser, ty hvad hon än genomgick af svårigheter och förödmjukelser — till modern nådde aldrig kunskapen därom.

Att besvara hennes bref hade varit fru Holms viktigaste, men också bekymmersammaste värf.

Till handsekreterare var Netten ännu mindre lämplig än till föreläsare, men ändock måste hon stå bredvid, när matmodern skref, och smått leda handen, så

att skriften, så mycket som möjligt, höll sig till linier och mariginal. Huru mycken möda dessa bref kostade, anade Sara ej.

Modern hade aldrig varit någon ifrig och flitig korrespondent, och därför oroade hon sig ej så mycket öfver de få och svårlästa epistlarna.

Hugo, som idkat specialstudier i Wien, hade återvändt och börjat en blygsam praktik i hufvudstaden, där hans första besök gällt fastern.

Detta besök efterföljdes af flere, och snart blef det en vana att han, åtminstone ett par aftnar i veckan, pratade bort en timme i fru Holms lilla förmak, som han påstod vara det treffligaste rum i världen.

Ibland stannade han och drack en kopp te, och Netten, som smög sig till att lyssna på samtalet, medan hon dukade kvällsbordet, var nästan lika belåten som matmodern, där hon satt bakom den gröna skärmen, som dolde öfverdelen af ansiktet, men ej den leende, uttrycksfulla munnen.

Först på ålderdomen ägde fru Holm, hvad hon medvetet och omedvetet längtat efter och saknat lifvet igenom — en begåfvad mans fulla förståelse och sympati.

Drömmen att finna detta inom äktenskapet hade gått förlorad, och hon tänkte ännu med smärta på, att hon skulle varit en bättre kvinna, om hon fått dessa själens och hjärtats kraf fyllda i yngre år, då hon minst kunde undvara dem.

Kanske var det ej endast mannens egoistiska själf-tillräcklighet, utan också hennes egen stolta tillbakadragenhet, som vidgat klyftan dem emellan och omöjliggjort det själarnes samlif, utan hvilket äktenskapet blir tomt och ihåligt som ett skal utan kärna.

Dessa aftonstunder med Hugo, då hon fick bära

fram allt hvad hon hade på hjärtat eller lyssna till hans tröstande, kärleksfulla ord, hade blifvit ljuspunkten i hennes tillvaro och läkemedlet för hennes betungade sinne.

Mest talade hon dock om Sara, och helst lyssnade han till hvad henne angick.

Det blef också han, som fick läsa upp hennes bref, ty för Netten hade det sådana svårigheter och tog så lång tid, att fru Holms tålmod brast. Hvad henne själf angick, urskiljde hon knappast brefpapperet.

Det var en slaskig, kall vårafton.

»Tack för att du kom! Jag har haft bref i dag också,» sade fru Holm och gick emot Hugo i tamburen, där han ställde ifrån sig paraplyn samt hängde upp hatt och ytterrock.

»Har faster,» svarade han med synbar glädje.

»Nå, då hafva vi en gifven sysselsättning.»

»Du stannar väl på en kopp te?»

»Inte i kväll. Jag har en patient att se till.»

Hans ansikte fick med ens ett allvarligt uttryck.

»Det är inte mycket hopp.»

»Nå, nå, alla kunna väl inte tillfriskna — man är inte odödlig.»

»Nej — men så länge det finns lif, så finns det hopp. Den är ojämn, den där striden med döden, men man måste ta upp kampen i alla fall.»

»Och dina patienter ökas, tänker jag?»

»I oroande grad,» svarade han leende. »Jag är nu så lycklig att inte särskildt behöfva tänka på inkomsten, och det verkar befriande — man kan ägna sig mera åt själfva saken.»

»En skicklig läkare kan hastigt nog förvärfva sig förmögenhet, det har man sett prof på,» sade fru

Holm, i det hon tog fram Saras bref ur stickkorgen, där hon förvarat det.

»Inte om han har hjärta,» svarade han allvarligt. »Då räcker inte ens en förmögenhet till att hjälpa, där han vill och behöfver. Vill man hålla sin läkareed så . . .»

»Den är ju borttagen.»

»Man svär den bara inom sig, men den binder så mycket mera,» sade han och räckte fram handen efter brefvet.

»Vänta ett ögonblick.»

Fru Holm tryckte på ringklockan, som stod bredvid henne på bordet, och Netten stack ögonblickligen in hufvudet genom dörren.

»Är doktorn här igen?» sade hon med synbar belåtenhet. »Jag hörde inte ringningen.»

»Jag öppnade själf,» svarade fru Holm.

»Det måtte ha varit, medan jag var efter tidningen,» inföll Netten hastigt, »annars hade jag hört, det är säkert.»

Netten blef allt döfvare och allt ömtåligare, att någon skulle märka det.

»Doktorn hinner inte stanna till kvällen,» återtog fru Holm med höjd röst.

»Frun behöfver inte tala så högt — inte för min skull åtminstone,» afbröt Netten vresigt.

»När man inte ser, tror man kanske att andra inte hör,» svarade fru Holm mildt.

Det kom något mjukt och godt i Nettens ansikte.

»Frun vill, att jag skall ta in ett par koppar på serveringsbordet, kan jag förstå. Det skall vara gjordt om ett ögonblick.»

»Om en half timme, eller hur?» sade fru Holm, vänd till Hugo.

»Tack!»

»Brefvet skall läsas först förstås, så att jag inte får höra på,» inföll Netten förargad, »men frun kan vara lugn, jag hör inte till de nyfikna.»

Hufvudinnehållet af Saras bref var bekräftelsen på, att hon skulle komma hem i maj, som ämnadt.

Hugo såg lycklig ut, när han äfven räckte det till fru Holm.

»Jag skulle vara oblandadt glad,» sade hon, »om jag inte vore rädd för första sammanträffandet.»

»Skall jag skriva och förbereda?»

»Nej! Kanske har hon på dessa två år aldrig känt sig så lycklig som i sin längtan och glädje öfver att få komma hem. Jag vill inte förstöra hennes fröjd. Sorgen kommer alltid tids nog.»

»Hvad tror faster om den där rika engelsmannen hon sammanträffat med i pensionatet och som visat sig så artig och förekommande?» frågade Hugo tveksamt.

Han kände, att han rodnade, men tröstade sig med, att fru Holm ej såg det.

»Jag tror inte han är den ende, som slagit sina krokar för henne,» svarade modern med en viss stolthet.

»Han tycks vara en gentleman och ett godt parti också,» fortsatte han frågande.

»Det sista inverkar åtminstone inte på henne. Gud gifve, att hon kunde glömma, men det tror jag inte. Vet du något om honom?»

»Inte stort mer än att han ingenting blir som skådespelare heller. Han hade alla möjliga förutsättningar utom ihärdighet och arbetslust — alldeles som Helena. De äro i Finland båda två.»

»Men hon gör ju lycka?»

Han satt och härflade upp garnnystanet, allt efter som fru Holm stickade.

»Därför att hon är så vacker, ja!» svarade han kort.» Men börjar en aktriss att spela på sin skönhet, blir det aldrig något af henne. Hon är kall och hjärtlös; men det är min tro, att hon ännu kunde bli något, om hon finge en sorg af ett eller annat slag — en stor kärlek eller en bitter missräkning, som förändrade hennes natur.»

Fru Holm lade bort stickningen, som alltid, då hon var upprörd.

»Det är mig omöjligt,» sade hon strängt, »att vara annat än glad öfver, att det är slut mellan Knut Stolpe och Sara — jag hade aldrig någon tillit till honom, men ändock har jag svårt att förlåta Helena, som är orsaken till det.»

»Det vill jag dock ej påstå, att hon är. Det hade kommit därtill utan henne,» återtog Hugo, som satt och betraktade Saras porträtt, hvilket han visste sig kunna göra, utan att bli upptäckt.

»Därför att faster och jag äro af den sortens människor,» fortsatte han, »som kunna gå sin väg rakt fram utan lust att vika af till höger eller vänster, få vi ej döma för hårdt om dem, som, likt Knut, söka sig in på alla möjliga afvägar af fruktan att ej kunna finna den rätta. Jag förlorar aldrig hoppet om en människas vederfående till själ eller kropp, därtill har jag sett för mycket af den mänskliga naturens utvecklingsförmåga.»

Netten kom i detsamma med det lilla tältbordet och ställde det mellan fru Holm och Hugo.

Han såg sig omkring på de gammaldags möblerna, den kupiga byrån med messingsbeslag, den antika try-

mån, den hvitlackerade soffan och stolarne med raka ryggar och rödrandigt bomullsöfverdrag samt den rykande tekannen och de påbredda smörgåsarne och tyckte sig insupa en doft af hemtrefnad och välbehag.

Längst dröjde dock hans blickar vid värdinnan, med skärmen för ögonen och den omoderna, slitna dräkten samt den gamla trotjänarinnan med tunt, grått hår och giktbrutna händer.

Så skröpliga båda, men så präktiga typer af plikt-trogna, själfständiga människor!

Sara låg med hufvudet i moderns knä och grät glädjetårar öfver att vara hemma, och denna böjde sig ned och förde händerna smeksamt och liksom igenkännande öfver hennes hår och kinder.

När Sara såg upp, slogs hon af något främmande i moderns ansikte, hvars orsak hon ej kunde klargöra.

»Har mamma varit sjuk?» frågade hon ängsligt.

»Jag har aldrig mått bättre, det är endast ögonen. Jag ser inte så bra som förr.»

»Ser mamma kanske inte alls?» frågade Sara, så skärande häftigt, att det liknade ett klagoskri.

»Lugna dig, barn lilla, och var förständig.»

»Och jag, som varit borta!»

»Det har varit bäst för mig att genomgå den här kampen ensam.»

»Mamma, kära lilla mamma!» hviskade Sara och kysste moderns händer, på hvilka hennes tårar föllo.

»Ser mamma inte mig heller?» frågade hon sakta.

»Nej — men jag har dig hos mig, och det är glädje nog.»

»Så förfärligt! Jag förstår inte, hur det är möjligt att bära en sådan olycka.»

»Jag är inte olycklig. Jag är tvärtom lyckligare än förr.»

»Det är för att lugna mig, mamma säger så.»

»Nej! Jag har länge vetat, att det skulle komma, och det var förfärligt att gradvis gå mörkret till mötes.

Jag knotade och kunde ej finna mig, men sedan slaget drabbat mig, har jag fått frid. Att inte kunna se dig är det bittraste; men du kan inte vara vackrare i verkligheten, än jag ser dig med min inre syn, och så är det med allt.

Allt hvad jag skådat här i världen träder fram i minnet liksom med fördubblad glans, och det fula, du — det är som om det aldrig funnits.»

Sara gaf lektioner, dels i en skola, dels privat, och var upptagen dagen igenom.

Hennes hurtiga, öppna väsen och undervisnings-skicklighet skaffade henne ett växande antal elever, och arbetet intresserade henne mer och mer.

Det låg något allvarligt öfver henne, som ingaf förtroende, men också något själskraftigt, som verkade uppfriskande.

Att hon redan i unga år haft en lifskamp att genomgå, förstod hvar och en, som såg längre än till ytan, liksom att det var detta, som gifvit henne den klarhet och värdighet, som utmärkte henne.

Hon kom och gick sina regelbundna tider, ty lektionerna gåfvos alltid i elevernas hem, och om detta

än tog bort af hennes tid, gaf det också tillfälle till rörelse i fria luften, utan hvilket hon ej kunde lefva.

»Fru Holms skola» var ett minne endast, ty den upplöstes genast vid Saras hemkomst. Hon visste sig kunna förtjäna nog för att uppehålla hemmet och stod ej ut med att se moderns ansträngningar att följa undervisningen utan ögonens hjälp.

De små borden och stolarna voro undanflyttade, och fru Holm sade ibland, att hon var nästan glad att ej kunna se skolsalen utan dem.

I inbillningen såg hon däremot, när hon ville, de små kära barnhufvudena böjda öfver taffla och böcker, och för hvarje gång smålog hon så vackert, att det gjorde Sara godt.

I skolsalen, som blifvit möblerad så pass sig göra lät, hade Sara sina konversationstimmar, och aldrig var fru Holm lyckligare, än när hon satt i förmaket med dörren öppen och hörde dottern leda undervisningen eller berätta om sina resor och intryck antingen på tyska eller franska, men alltid lika flytande och korrekt.

Åh, hvad hon var stolt öfver henne!

Netten kom — då det var henne möjligt — och ställde sig vid dörren, och just för att hon ej begrep ett ord, beundrade hon så mycket mera.

Inne i rummen rörde fru Holm sig fritt, utan att behöfva någon hjälp, och det var endast något trefvande, osäkert i rörelserna, som angaf att hon var blind.

Sedan lång tid tillbaka hade hon öfvat sig att sticka i mörkret och reda sig så mycket som möjligt på egen hand, och det fanns ingen dag, då hon ej var ute i det fria med Netten som ledsagerska.

Skolarbetet hindrade ej längre, och hennes in-

tresse hade blifvit mera vaket för allt, som omgaf henne. Netten berättade och beskref, eller besvarade hennes frågor, och det var, som hade ett sjätte sinne mer och mer utvecklats inom henne. En anings- eller gissningsförmåga, som kom henne att lefva mera med och i världen än någonsin förut.

Det bistra, inbundna i hennes väsen löste sig mer och mer, och hon hade ingen annan önskan än att få lefva sitt lif så fridfullt och stilla som nu.

Knuts namn nämndes aldrig, och intet antydde, att Sara mindes honom.

Hugo var, som före hennes hemkomst, en flitig gäst, och det var tydligt, att hans besök voro henne kärkomna. Äfven hon njöt af tankeutbytet med en själsfin, ädelsinnad man, och dock låg det, trots den vänlighet och öppenhet, hvarmed hon kom honom till mötes, något kyligt reserveradt i hennes sätt — liksom mot unga män i allmänhet.

Han såg det och led därpå, men hoppades på framtiden.

Fru Holm satt gärna tyst nu mera och lät de unga tala, och när hon så satt, gjorde hon upp planer i sitt sinne, som kommo Sara att säga:

»Nu ser mamma något vackert igen, det märker jag på leendet.»

Fru Holm hade lika väl reda på Saras lektionstimmor som hon själf, och det var hennes glädje att, så godt som på minuten, räkna ut, när den kraftiga ringningen på tamburklockan skulle låta höra sig, och då själf öppna. Det var nästan exempellöst, att Sara dröjde öfver tiden, ty var det något ärende, hon hade att uträtta, sade hon alltid på förhand till, att hon skulle komma senare. Hon visste, att modern läng-

tade, och att Netten höll te eller kaffe varmt, och nändes ej låta dem vänta.

Under sommarmånaderna hyrde hon ett rum och kök i en stuga ute i skärgården, och fru Holm, som ej bott på landet sedan mannens död, kunde ej erinra sig, att hon någonsin varit lyckligare.

Sara hade skaffat sig öfversättning och arbetade flere timmar om dagen, men modern var ej inne en minut och stickningen fick hvila.

Visst kom det stundom öfver henne en längtan att kunna skåda all härligheten med de lekamliga ögonen, men det betydde i sjäfvä verket föga, ty hon såg detså tydligt ändå.

Den kådiga barrdoften, vindens sus i träden, fågelkvittret, insekternas surrande, blomsterångorna, vågskvalpet mot stranden, allt bar bud från skogar, lunder, fält och vatten, tolkande dess skönhet.

Sara brukade följa henne till en vacker plats och lämna henne kvar för att låta Netten komma efter om en stund. Ibland läste denna högt som förr, men aldrig njöt fru Holm, som då hon var ensam.

Så satt hon en morgon. Det hade regnat under natten, vattendropparna darrade på gräset och hängde på grenar och blad. Hon strök med handen däröfver och njöt af svalkan.

Klipporna voro delvis våta och blänkte i solskenet samt luften ren och hög. Vildrosorna doftade, vattnet porlade i klippremnor och diken, lärkorna jublade, solen gassade varm och lifgifvande, en humla surrade förbi då och då, och fåglarna talade med hvarandra i sakta kvitter.

Naturen firade högtid, och den ensamma kvinnan genomlefde en af livets bästa stunder — en gudstjänst utom kyrkan — då lifvet är skönt i sig själf, t

af sin egen mäktiga kraft, och det är lycka nog att vara till som en del eller länk i det stora hela.

»Var detta meningen?» suckade hon med knäppta händer, »skulle jag behöfva det yttre mörkret för att se ditt innersta väsen — min Gud!»

Det var i november, en kall, frostig afton.

Fru Holm satt och väntade på Sara. Den sista lektionen slutade klockan sju, och nu var hon slagen åtta, utan att hon hördes af.

Netten hade varit inne ett par gånger och uttryckt sin förundran och oro, och fru Holm hade lugnat henne med samma tröstegrunder, som hon själf använde, nämligen att det var omöjligt att beräkna, hvad som uppehöll henne, och orimligt begära, att hon hvarje kväll skulle skynda hem, som funnes intet annat i världen än en blind mor och en gammal tro-tjänarinna.

»Jag skulle riktigt önska», hviskade fru Holm i Nettens öra — hon hörde bäst så — »att hon blifvit bortbjuden eller gått på teatern. Hvad gör hon annat än arbetar, och någon förströelse måste ungdomen ha.»

»Vore det något sådant, hade hon skickat bud.»

Fru Holm hade tänkt detsamma, och hur lugn hon än ville synas, oroadе hon sig långt mer än Netten.

»Du lagar väl, att hon får varmt te!»

»Har frun någonsin behöft påminna om det?»

»Vi läser tidningen så länge.»

Netten läste med mindre sammanhang än vanligt, och fru Holm hörde ett ord då och då, under

det hon lyddes efter den kända, kraftiga ringningen på tamburklockan.

»Kanske hon träffat doktorn, de talade ju om att gå på en föreläsning tillsammans,» afbröt Netten sig midt i den intressantaste historien om en karl, som stuckit en annan med knif.

»Det var först om lördag,» svarade fru Holm, »och icke var det afgjordt heller, jag tror inte hon var mycket hågad.»

»Det är inte svårt se, att han är kär i henne, det vore något annat än den andre. Jag vill väl hoppas hon tar sitt förnuft till fånga.»

Netten hade uttalat fru Holms innersta tanke, men hon ville ej medgifva det.

»Människan spår och Gud rår,» sade hon blott. Klockan half tio kom Sara.

Modern hörde på andhämtningen, att hon gått fort, och när hon strök hennes kind, var den brännande, på samma gång kölden strömmade ut från kläderna.

Det var med hörsel och känsel fru Holm nu uppfattade det mesta af hvad som tilldrog sig omkring henne, och så skärpta hade dessa sinnen blifvit, att hon nästan aldrig tog miste.

Sara var starkt upprörd, hon förstod det genast.

»Du kommer sent?»

»Klockan kan väl inte vara så mycket.»

»Öfver half tio.»

»Det är väl inte möjligt.»

När hon kom in, sjönk hon ner i en stol.

»Är du trött?»

»Mer än jag visste.»

Netten, som kom in med tekannan, gaf henne oförmärkt en lång blick. Något hade händt, det var

ej att misstaga sig på, så upphettad och underlig som hon såg ut med glänsande ögon och blossande kinder.

»Jag hade en liten korg drufvor åt mamma,» sade hon liksom uppvaknande. »Jag vet inte, hvar jag ställde den, kanske ha de blifvit dåliga af att bäras så länge.»

Efter något letande återfanns korgen ute på vedlären i tamburen tillika med hennes hatt och handskar.

I Netteus lilla kammare var det redan mörkt och tyst; men inne i den upplysta matsalen satt fru Holm kvar i sin gungstol, försjunken i tankar, medan Sara gick fram och åter på golfvet.

Plötsligt stannade hon.

»Det är så godt mamma får veta det Jag har träffat Knut.»

Fru Holm hade svårt att dölja, hur obehagligt öfverraskad hon blef, men Sara såg ingenting af det, som omgaf henne.

»Det var i Humlegården, då jag skulle gå hem. Han kom rakt emot mig, och vi stannade båda.»

Hon stod midt på golfvet med något frånvarande i blicken, som såge hon honom ännu en gång komma emot sig.

»Sedan ha vi varit ute och gått tillsammans.»

»Hela tiden?»

»Ja! Men jag vet inte hvar — det är som en dröm.»

Det var henne en njutning att i tankarna genomgå detta möte, och det var lika mycket för sig själf som modern hon berättade.

»Jag minns, att människor gledo förbi som skuggor, och att det ibland var tyst och folktomt, Vinden bet i kinderna och svalkade så skönt. Här och

där föll det elektriska ljuset öfver vår väg, och då aftecknades trädgrenarna därpå, inflätade i hvarandra.

Ibland var det däremot nästan mörkt. Jag gick och hörde på, hur han talade.»

Hon tystnade, ty det kom öfver henne nästan som en börda af lycksalighet, att det var till honom hon lyssnat, honom hon återsett.

»Och hvad sade han till sitt försvar?»

»Han behöfde ingenting säga,» svarade hon stilla, »hans lidande utseende talade för honom.»

Hon gick ånyo fram och åter, medan den fylliga bysten i det svarta, åtsittande lifvet häfdes af själsrörelsen och det lilla hufvudet, med den rödblonda hårmassan, liksom böjdes af sin egen tyngd.

»Han har haft motgångar af alla slag och lidit nöd rent af. Ingen i världen har han heller, som hjälper sig. Åh! Det är så sorgligt,» stämman skalf.

»Om han hade någon egen kraft!» Fru Holm kunde ej hindra, att tonfallet blef hårdt och anklagande.

Sara teg ett ögonblick.

»Det är väl ingenting i världen han hellre ville, men det är inte så lätt att skapa om sin natur.»

»Sådana människor bli sina närmastes olycka.»

»Och dock behöfva de mer än andra någon, som står dem nära,» svarade Sara med fasthet, »och ensam skall han ej längre vara, vill Gud!»

Hennes första och enda tanke hade varit modern; men i denna stund voro barnakärlek, tacksamhet, gamla vanor och förbindelser liksom bortstrukna för den allt uppslukande känsla, som fyllde hennes hjärta.

Hade hon gifvit akt på modern, skulle hon sett hennes förtviflade kamp att bevara sin själfbehärskning; men hon såg endast Knut, sådan han gått bred-

vid henne, berättande, förklarande och bedyrande, att han, trots allt, haft henne kär hela tiden — kärare än han själf vetat.

»Det är som om vi skiljts åt i går,» återtog hon med ett lyckligt leende. »Den långa tiden af tvifvel, saknad och sorg skall vara, som om den aldrig funnits.»

»Och hvad har han nu att bjuda dig?» frågade fru Holm med halfkväfd stämma.

»Sig själf.»

»Är han skådespelare?»

»Nej!»

»Inte ens det!»

Det låg så mycken smärta i moderns stämma, att det träffade Saras hjärta.

»Jag vet, att jag gör dig sorg mamma,» sade hon vekt, »men jag kan ej släppa honom. Till och med om jag inte älskade honom, skulle jag vilja hjälpa och rädda, tror jag, och huru mycket mera nu.»

»Du kunde fått en helt annan framtid,» klagade modern.

Sara spratt till, och det kom något afvisande kallt i blicken.

»Minns mamma, att jag en gång sade: tala aldrig med mig om giftermål. Det må finnas de, som i alla afseenden äro bättre än han, men för mig äro de ej till. Han eller ingen, det trodde jag mamma förstod.»

»Men hur har han behandlat dig, och hvad är han väl att lita på?»

»Det som varit, har jag förlåtit, och på framtiden vill jag tro — så länge jag kan.»

Knut Stolpe var ej af dem, som kunna vänta och nöja sig med att steg för steg hinna sitt mål.

I språngmarsch ville han nå upp till sin plats på samhällsstegen, och blef han knuffad därifrån, gjorde han ej om försöket, ty förkänslan af att misslyckas förlamade hans kraft.

Hans dröm hade varit att uppträda som Hamlet — hvartill han, i likhet med de flesta nybörjare, trodde sig äga större förutsättningar än någon annan — och det var honom omöjligt att under afvaktan därpå nöja sig med att i betjäntkläder bära in bref på en bricka, vara en röst utanför scenen eller fyllnadsperson med några banala fraser på läpparna.

Att knuffa undan nästan, för att själf flyta ofvanpå, är utmärkande för allt lefvande, så väl de lägsta organismer som de högst ställda, och den som fått öfvertaget, släpper det ej godvilligt ifrån sig.

Vid teatern gäller kampen de bästa eller längsta rollerna; ty det är af förunderlig betydelse, huru många pagina som innehållas i de små blå häften, hvilka utdelas till hvarje nytt stycke.

Salomo själf skulle ej anses rättvis i sitt rådslut, ty det finns ingen, som ej tilltror sig att kunna lösa just den uppgift, som ej erbjudes, och går någon hem med ett tjockt blått häfte, innehållande ord, hvilka kunna blifva till kött och blod, följer också afunden med på vägen.

Nybörjaren får sitta emellan, och det skall vara en stor begåfning eller kanske ännu större utilitet, som kan göra sig gällande trots hinder, dröjsmål och motigheter.

Att hänga på teatern alla förmiddagar för att repetera roller, som kunde genomläsas på tio minuter, och återkomma de flesta aftnar för att utklädd och

grimerad vänta i kulisserna till frampå natten, då läxan var uppläst, var mer än Knut Stolpe stod ut med.

På samma gång tiden var upptagen, så att hvarje annan sysselsättning blef så godt som omöjlig, blef mer än nog af den öfrig för ett dagdrifvarlif, som gaf anledning till extravaganser af alla slag.

Djupt skuldsatt lämnade han Helsingfors och med detsamma alla tankar på skådespelarebanan.

För Helena hade det gått lättare att komma fram, ty hennes skönhet gjorde henne bemärkt äfven i de obetydligaste roller. Hon började också nöja sig med de segrar den beredde henne, glömsk af att konstnärinnan inom henne dödades af den firade kvinnans triumfer.

Hon förde helt och hållet det lif, som passade henne, fritt från alla band, retande, eggande och omväxlande.

Penningar hade hon ständigt fullt upp, ty fadern nekade aldrig hvad hon begärde. Hennes gage skulle ej räckt till fjärdedelen af hennes behof, och det öfverådiga lefnadssättet, de eleganta toaletterna och de fina vanorna ökade den nimbus, hvaraf konstnärinnan alltid ompinnes, hur obetydlig hon än är.

Bland kamraterna var hon, trots sitt högdragna väsen, omtyckt för sin beredvillighet att bispringa med penningelån, närhelst någon var i förlägenhet. Att betala igen var ej så noga, det visste man.

Knut var inte samvetsgrann i sådana saker, ty nöden drifver ofta nog människan ned från grundsatsernas välförskansade höjder; men från hennes hand kunde han ej mottaga något, och när han lämnade Finland, var det lika mycket en flykt från henne som från kraftlystna borgenärer.

Sara var den han minst af alla önskat träffa, och

just af fruktan för att möta henne tänkte han göra uppehållet i Stockholm så kort som möjligt.

Att dölja sig i en landsortsstad, gifva informationer, skriva rent, kanske någon tidningsartikel då och då, var hans blygsamma framtidsmål. Sitt lif ansåg han hopplöst förfeladt.

När Sara kom emot honom, högväxt, smärt och ungdomligt kraftfull, stannade han som inför en uppenbarelse.

Det smutsiga, lumpna, som fängslat tankar och sinne, föll bort, och han kände med ens, att hon ägde en så djup, varaktig plats i hans hjärta, att intet kunde rycka henne därifrån.

Hennes blotta närvaro framkallade det goda inom honom, och hvad han sade henne under den långa vandringen var summan af det bästa, som någonsin rört sig i hans inre.

Hennes snart sagdt enda tanke var att skaffa honom arbete, ty att han skulle stanna i Stockholm var gifvet.

På hennes rekommendation fick han några elever och genom Hugo en del renskrifning.

Dennes praktik ökades plötsligen i så betydande grad, att den, enligt hans utsago, upptog all hans tid, hvarför aftonbesöken hos fru Holm måste upphöra.

Om förmiddagarna, då hon var ensam, gjorde han henne nästan alltid ett »sjukbesök,» som han kallade det.

En sanning var ock, att det bästa läkemedlet för hennes bekymrade sinne var den uppmuntran och tröst han kunde gifva.

Om sina egna känslor talade han aldrig.

Knut hade intagit hans plats i det lilla förmaket, och när modern hörde dottern tala med en stämma

som i hvarje tonfall röjde hoppfullhet och glädje, började hon själf se framtiden i ljusare färger.

Först kom Knut hvarje afton och stundom om middagarna. Sara, som visste, hur litet han hade att lefva af, skulle helst tagit honom i huset helt och hållet med ens.

Stundom fördröjde han sig eller uteblef alldeles, och fru Holm, som ej såg Saras oro, *kände* dock hvarje skiftning däraf samt genomskådade fullkomligt hennes försök att prata gladt och obesväradt, medan tankarna voro långt borta och örat ängsligt lyssnade efter ringklockans ljud.

Vanligen träffade hon honom på vägen till någon lektion, men hans besök blefvo allt sällsyntare.

Som ursäkt förebar han än ett, än ett annat, oftast renskrifningen.

En kväll hade han druckit.

Sara mötte honom i tamburen och såg det ögonblickligen.

»Jag går ut på en stund, mamma,» ropade hon i salsdörren.

Kappan och hatten voro redan på, handskarna och muffen grep hon i förbifarten.

Han envisades att få hälsa på fru Holm, som han eljes undvek; men Sara hade ingen annan tanke än att få honom bort, ut på ödsliga gator, där hon gick med honom, tills han blef nästan nykter, medan hennes hjärta sved af vrede, medlidande och smärta.

»Hur kan du ha hjärta att bedröfva mig så!» upprepade hon gång på gång, irriterad af hans meningslösa prat.

Slutligen fick han mera makt med orden. »Jag kan inte lefva som nu,» sade han bittert, »utan intresse och mål, endast för dagen och som på nåder.»

»Du skall inte tro,» fortsatte han en stund senare, »att jag dricker af smak, men jag kan inte säga nej och behöfver det som döfningsmedel.»

Ena stunden svor och försäkrade han, att det skulle bli en karl af honom, och att han skulle visa hvad han dugde till, och den andra grät han öfver sig själf och henne, som bundit sitt hjärta vid hans.

Slutligen följde hon honom upp på hans kammar för att tända lampan. Där var fattigt, slarfvigt och otrefligt, och den tanken grep henne med obetvinglig makt, att så fick det ej fortfara.

Han satt och stirrade slött framför sig, medan hon hängde upp hans kläder, stängde de halföppna byrålådorna samt tog papperen från golvet och ordnade dem i högar.

»Hvad är detta?» sade hon plötsligt, medan hon ögnade igenom ett fullskrifvet ark. »Är det renskrifning?»

Han rodnade till, och det kom lif i de matta ögonen.

»Det kan vara min framtid! Det kunde vara det, om jag trodde på mig själf!»

»Mamma,» sade Sara senare på aftonen och smög sig intill modern, som när hon var ett litet barn.

»Jag vet, att min lycka är dig kärare än allt annat.»

»Ja,» svarade fru Holm dämpadt, medan förkänslan af en ny pröfning smög sig öfver henne.

»Hvad är det?» frågade hon, då Sara teg.

»Jag önskar gifta mig med Knut redan nu.»

»Innan han fått någon fast sysselsättning.»

»Ja — för att ha rättighet att hjälpa honom komma till klarhet med sig själf.»

»Tänk på, hvad du gör!»

»Jag har tänkt. Jag tänker inte på något annat!»

»Och hvad skola ni lefva af?»

»Jag förtjänar tvåtusen,» svarade hon och rätade upp sin smidiga gestalt, »och kan förtjäna mer, om det gäller. Vi bli tre i stället för två, det är hela skilnaden.»

»Det kan också bli fler!»

»Det vore kanske hans bästa hjälp,» sade Sara sakt.

»Jag kan inte ha lång tid kvar,» återtog fru Holm allvarligt, »och du får snart lefva så godt du kan utan min hjälp — hvarför då inte börja först som sist — men bittert är det.»

Ett plötsligt minne af den fridfulla tid, som föregått Knuts ankomst, dök upp inom henne och gjorde det närvarande dubbelt smärtsamt.

»Det kan bli långt bättre, än mamma tror,» sade Sara tillitsfullt.

»Att *du* skall arbeta och inte han — det är mot naturens ordning.»

»Det finns tusentals odugliga hustrur, och ingen anklagar dem,» svarade Sara raskt. »Tusen och åter tusen, som taga sitt bröd af mannens hand, utan att tacka eller lägga ett strå i kors. Är det då en sådan skam, om en kvinna någon gång är den, som drar det mesta till stacken? Det är inte heller meningen, att han skall sitta med armarna i kors, utan att han skall få ro, just för att *kunna* arbeta.»

»Han har försökt så godt som allt, tycker jag!»

»Inte ännu.»

»Hvad skall han *nu* bli?» Fru Holm kände själf det sårande i tonfall och ord.

»Det får framtiden visa,» svarade Sara stilla, och modern kände det som en lisa, att hon ej låtit såra sig.

»Mamma tar inte hans begåfning med i räkningen,» fortsatte hon, »i den ligger ett kapital. Jag är före honom nu, men han skall hinna fatt och gå om mig, det är min tro.»

Hennes tanke hängde upp sig på detta sista ord.

»*Tro*,» sade hon för sig själf, »det har jag för oss båda.»

Några dagar senare kom Hugo upp på ett af sina vanliga förmiddagsbesök.

Fru Holm satt i skolsalen på fönsterpallen, som hon gärna gjorde om förmiddagarne, då solen sken.

I fönstret stodo några välskötta, blommande krukväxter, och öfver henne sjöng ett par kanariefoglar i sin bur.

Netten hade skaffat dem, då matmodern klagat öfver, att tystnaden blef dubbelt tung och tryckande genom det ständiga mörkret.

»Här sitter jag i min trädgård,» sade hon med ett förnöjdt leende, då Hugo kom in.

»Vore jag nu målare, skulle jag göra en tafla af det här, och den som vore vacker till,» svarade han lekfullt.

Hon tyckte om hans kraftiga, klangfulla stämma, och när hon hörde honom tala, kom det öfver henne en längtan att också se.

Ofrivilligt lyfte hon ögonen och sänkte dem åter med en suck.

»Har faster hört, att pappa kommer upp till riksdagen?» frågade han, i det han satte sig.

»Nej!»

Hennes hjärta slog af glädje, men med detsamma erinrade hon sig, att hon ej skulle kunna se honom heller. Det var dock allt för bittert!

»Faster är nedslagen i dag?» återtog han.

»Som alla dar.»

Kanske var det bäst, att hon ej kunde se hans smärtsamt förvridna ansikte.

»Det skall faster inte vara,» svarade han uppmuntrande.

»Sara är inte den, som ändrar åsikt,» sade hon sorgset.

»Det vet jag. Det är heller ingenting annat att göra än att söka skaffa Knut sysselsättning, och det tror jag mig om att kunna.»

»Du?»

»En läkare kommer i beröring med alla sorters människor och kan inverka på dem också,» sade han tankfullt.

»Du arbetar således för partiet.»

»Jag vet, att faster anar hvad jag känner,» svarade han med ansträngning, »men låt oss hvarken tänka på eller tala därom, utan rådgöra med hvarandra, som vore jag den son jag hoppats blifva.»

»Du vet inte, hur mycket jag önskat det,» afbröt fru Holm.

»Jo! Det har jag förstått — men låt oss nu endast tänka på henne. Jag ville ingenting göra utan fasters samtycke; men jag har löfte om en plats för Knut på en tidningsbyrå. Jag tror inte något passar

honom bättre. Det är regelbundet arbete och fast lön, sköter han sig, så är han sauverad.»

Han talade fort och halft skämtsamt.

»Och detta har du gjort?»

»Ett ber jag om,» fortsatte han. »Låt ingen af dem veta, att anbudet kommer genom mig, eller att jag tänkt ut saken.»

»Sådant är svårt att tiga med.»

»Låt mig inte tro, att faster lider af den vanliga fruntimmersåkomman — pratsjuka,» sade han skälmaktigt. »Gif mig i stället fullmakt att handla.»

»Det finns bara ett svar. Gör som medmänniska allt hvad du kan för hans framtid, och låt oss lägga saken i vår herres hand.»

Utstyrsel och bosättning — dessa två faktorer, hvilka spela så godt som hufvudrollen vid ingåendet af de flesta äktenskap — togos af Sara ej med i räkningen.

Gick hon också miste om de ljufvaste af alla bestyr — iordningställandet af det egna hemmet — undgick hon äfven alla därmed förenade bekymmer och utgifter.

Fru Holm flyttade in i skolsalen, hvilken om-
tapetserades och möblerades så hemtrefligt, som hade hon själf kunnat se och glädja sig öfver de minsta detaljer. Matsalen blef på samma gång samlingsrum och förmaket Knuts skrifrum — i den händelse han ville arbeta ostörd i hemmet.

Vigseln ägde rum i skolsalen, och de enda vit-
nena voro fru Holm, Netten, Hugo samt kammar-
junkar Brag, som nyss anländt till hufvudstaden.

Ett ögonblick hade bror och syster legat i hvarandras famn under häftig själsrörelse; men när spänningen var öfver, letade de efter ord, utan att finna de rätta, medan känslan af att de blifvit och alltid skulle blifva främlingar för hvarandra smög sig öfver dem likt en tryckande tyngd.

Det var för mycket, som händt, sedan de sist träffades, för mycket att tala om, och allt för mycket, som ej fick vidröras, för att förhållandet dem emellan kunde blifva otvunget och fritt som förr.

Hans stämma och sätt att uttrycka sig hade blifvit henne främmande, och hennes förmörkade, uttryckslösa ögon voro honom en dubbel pina, därför att han hade en förnimmelse af, att de följde honom, hvart han gick.

Något gladt bröllop var det ej, ty ingen mer än kontrahenterna själfva hoppades på någon lycka.

För Sara medförde äktenskapet inga yttre förändringar.

Hennes arbete upptog henne lika mycket som förut, och omsorgerna om huset måste fortfarande lämnas åt Netten. Enda skilnaden var, att hon fått mera sinne och blick för trefnaden i hemmet och längtan att kunna göra något därför.

Knut hade plats på en tidningsbyrå och arbetade regelbundet, ehuru han emellanåt klagade öfver det handtverksmässiga i sin sysselsättning.

Lyckan hade förskönat honom, och i hans väsen hade kommit något samladt, energiskt, som Sara iakttog med stilla fröjd.

Att ha honom nära sig samt arbeta och lefva

för och med honom uppfyllde henne så helt med lycka, att allt annat blef oväsentligt.

Fru Holm kände sig främmande i sitt eget hem och så underligt ensam, ty hon var ej längre hufvudföremålet för dotterns omsorg och kärlek och ägde föga af hennes tid.

Om aftnarna var Sara allt som oftast med Knut på teatern, på långa promenader eller föreläsningar, och voro de hemma, satt han inne i sitt rum och skref eller läste och ville ha henne hos sig.

Att göra honom till en lycklig, nyttig människa hade blifvit hennes lifsuppgift, och för den fick allt annat vika.

»Sara behöfver oss ej,» var den bittra tanke, som i tysthet gnagde på moder och tjänarinna.

Kammarjunkaren gjorde ett besök då och då, men bror och syster hade allt mindre att säga hvarandra, och hon förstod, att deras tankelif och vägar för hvarje dag gingo längre ifrån hvarandra.

Fru Brag hade ej velat följa med till hufvudstaden af fruktan för de lidanden hon visste sig där gå till mötes, och hennes man var gladare, än han ville visa, öfver att hon stannade hemma.

Knut satt vid sitt skrifbord till långt fram på nätterna, och när han lagt sig, arbetade det ännu i hans hjärna, så att han ej kunde sofva.

Han var nervös, uppjagad, retlig och ordknapp; men Sara förstod, när hon skulle tiga eller tala, och hade ett sätt att se på eller småle mot honom, som verkade uppmuntrande.

Att han ej fick störas, var hennes första tanke.

Måltiderna intogos, när det bäst passade honom, och hela huset gick liksom på tå för hans skull.

En afton hade han sitt arbete — ett treaktsskådespel — färdigt.

Hon kände till det, bit för bit. En del af replikerna hade hon gifvit honom i munnen, och hennes tro på framgången var det, som mer än en gång kommit honom att taga upp pennan, då han lagt ned den, hopplös, trött och tviflande.

Han läste högt, scen för scen, och hon lyssnade med en ständig undertanke på, att hon representerade den stora publiken och ej fick låta sin omdömesförmåga förvillas af sin kärlek.

Ibland rycktes hon med af ämnet och glömde allt annat, och när hon vaknade upp till verkligheten, visste hon, att hvad han nu läst, ej behöfde någon kritik för att häfda sitt värde.

Färgen på hans kinder blef högre och glansen i ögonen allt starkare, medan stämman vibrerade af känsla.

Hennes ögon följde honom oafbrutet, ty när hon såg honom sådan, med hänförelsens eld öfver sig, tyckte hon sig se in i en värld, så rik på möjligheter, att tvifvel ej fick rum.

När han slutade, var hennes ansikte öfversköldt af tårar, och dock hade hon endast lyssnat till sina egna tankar.

»Hvad tror du?» frågade han.

Det låg något segervisst i själfva tonen.

»Att du skall lyckas,» svarade hon jublande.

Han satt vid skrifbordet och såg upp i hennes ansikte, och hon böjde sig ned och kysste honom på pannan.

»Utan dig vore det aldrig skrifvet,» sade han innerligt.

Hon såg lycklig ut, men hennes tysta: »Herre, jag tackar dig,» hörde han ej.

Stycket var inlämnadt, och Knut gick som i feber. Hans glada tillförsikt hade efterträds af missmod och tvifvel.

Plötsligt — helt omotiveradt — kom en eller annan strof för honom, och han liksom vägrade den och fann den för lätt.

Om nätterna gick han igenom hela scener, ty han kunde stycket utantill, och äfven det som syns honom bäst, föreföll nu obetydligt och värdelöst.

»Jag skulle sagt så och så i stället, tagit bort detta och lagt till något annat,» tänkte han och grämde sig öfver, att pjäsen ej låg kvar i skrifbordslådan.

Andra stunder åter trodde han sig ha uträttat ett storverk, men allt som tiden gick, ökades hans oro.

Han hade fått löfte om »skyndsamt svar», men aldrig gjort sig reda för, om därmed menades dagar eller veckor, och ibland greps han af ängslan, att manuskriptet förkommit eller låg bortglömdt i en vrå.

Att göra sig påmint var han för stolt till och för rädd också, ty han kände med sig, att han ej kunde bära ett nederlag.

Han hade planer till ett nytt stycke färdiga i sitt hufvud, och medan han ännu gick i segerruset öfver sitt nyss fullbordade arbete, tog han itu därmed och gjorde en präktig exposé, men längre kom det ej, ty om det så gällt lifvet, kunde han ej skriva en rad under denna ovisshet.

Sara stod ej ut. Hon hade tänkt öfver det länge nog nu, och en dag vid middagstiden när hon kom

från lektionerna, tog hon mod till sig och gick raskt in genom den lilla grinden i porthvalvet vid Dramatiska teatern.

»Är direktören inne?» frågade hon i portvaktar-rummet.

»Jag tror det,» blef svaret.

Hon trefvade sig, obekant med lokalen, in genom en dörr till vänster, stapplade i halfmörkret upp ännu ett par trappsteg och genom en annan dörr samt stod inne på scenen.

Repetitionen var slut, och hon var glad däröfver, ty hon hade mest af allt fruktat nyfikna blickar.

Vid ett litet bord uppåt fonden, där dagern föll in, satt en täck, ung flicka och sydde på en tyllmössa till aftonens föreställning, men steg genast upp och erbjöd sig att taga reda på den hon sökte.

Sara var ensam. Hon hörde buller och mummel af röster inne i kulisserna; men scenen stod tom, och framför henne låg salongen i mörker.

Hur skulle det vara att tala härifrån, att stiga fram, när hvarje plats var upptagen, och gå så helt upp i den diktade personligheten, att man glömde sig själf — och på samma gång gaf sig själf med hvarje fiber.

Det kom öfver henne en åtrå att höra sin egen röst, och hon knöt ofrivilligt händerna för att bevinga lusten att tala.

Hon tänkte på Helena och förstod henne, och som aldrig förr fattade hon också Knuts brinnande längtan att tala till människorna och böja dem under sitt välde.

Var det ärelystnad, fåfänga eller en ädlare bevekelsegrund? Och skulle han lyckas?

För att kunna det måste han ju vara något mera

och bättre än alla andra, eller fanns detsamma inom hvarje bröst, om det än saknade uttrycksmedel, och var det återklngen däraf, som gaf gensvar?

Den unga damen återkom och bad henne följa med sig, och Sara hade knappast tid att tänka, förrän hon stod framför en man med ett distingueradt utseende och det förbindligaste väsen hon någonsin mött.

Hon sade sitt namn och ärende, medan hjärtat klappade, som ville det sprängas.

Han såg hennes rädsla och själsrörelse samt anslog en skämtsam ton, som verkade lugnande.

Jo! Han hade läst stycket och tyckt om det — i det stora hela åtminstone — men det var flere än han, som skulle läsa det, därför hade det dröjt med svaret, ehuru han nog förstod, hur svårt det var för dem, som gingo och väntade.

Hon kände sig med ens lugn och säker.

»Jag vill inte, att min man skall veta, att jag varit här,» sade hon bönfällande.

»Jag förstår! Svaret skall komma om ett par dagar.»

»Kommer stycket att uppföras?»

»Det skall bli antaget först,» svarade han med ett leende, hvaruti låg så mycken välvilja, att det blef till ett löfte.

»Kan det komma upp i vår?»

»Det vet jag inte — det beror på. I höst annars.»

Hon såg nedslagen ut.

»Vi människor få öfva oss i tålmod,» svarade han med något vemodigt i rösten, »och konstnärer mer än andra.»

Det var ej endast nyväckt hopp, som fyllde hennes hjärta med glädje, när hon gick hemåt, utan min-

net af en älskvärd personlighets medkänsla och vänlighet.

Svaret kom, som utlofvadt. Stycket var antaget till uppförande, och Knuts sinnesstämning slog om med ens.

Samma strofer, som under ovisshetens dagar syntes honom för lätta och innehållslösa, fingo med ens dubbel betydelse, och när han i minnet genomgick en och annan scen, svälde hans hjärta af glädje och stolthet öfver att ha fått fram just detta — som ingen annan lyckats säga så bra. Hvad litteraturen för öfrigt ägde af värde, var i dessa dagar liksom bortstruket ur hans minne.

Om nätterna låg han och satte ihop recensioner, den ena mera berömmande än den andra, och när dagen kom, hade han svårt hålla tankarna vid sitt arbete.

Stycket kom ej upp på våren, och så småningom döko tviflen åter upp.

Om det aldrig skulle komma till uppförande — eller falla igenom rent af?

En hoppfull underkänsla innerst i själen stod dock kvar och hjälpte honom igenom den långa sommaren, då Sara hade blott få lektioner och satt hemma vid sin öfversättning, men oftast hämtade honom utanför tidningsbyrån.

Om aftnarna voro de ute tillsammans, och om han än någon gång tänkte på sitt påbörjade skådespel, hade han ingen lust att fortsätta det, förrän han såg, hur det slog ut med det första.

Det var i slutet af oktober, och stycket var under inöfning. Knut tänkte ej på något annat, men kände sig jämförelsevis lugn, ty ett par af aktörerna hade sagt, att pjäsen vann på att spelas — hvilket ej alltid var fallet. »Somliga stycken borde endast läsas.» Att han själf varit skådespelare hjälpte honom igenom en del tekniska svårigheter, och när han tillkallades för att vara med om iscensättningen, tyckte han sig vara på egen mark och gick omkring med en förkänsla af seger.

Repetitionerna togo en del af hans mod. När han fick ord och handling utminuterade i småportioner, mellan afbrott och omsägningar, föreföll det hela planlöst, och generalrepetitionen tillintetgjorde honom, ty hufvudrollens innehafvare var hes och osäker, hvilket inverkade så störande, att det blef tal om att uppskjuta representationen.

Knut satt hopsjunken och framåtlutad nederst på parkett, bland de få som fått tillåtelse att öfvervara föreställningen, och hans enda rediga tanke var, att han misslyckats — att han menat något helt annat — eller att det han menat ej kom till sin rätt.

Sara var blek och tordes knappast se på honom.

Han tröstades enhälligt med att det var ett godt tecken, att det gick illa på generalrepetitionen, och att det var helt vanligt, om det också onekligen gått sämre än det brukade; men när han gick hem i snögloppet, sade han till Sara, att hans enda önskan var, att spektaklet skulle inställas dagen därpå, samt att det var sista gången han skref för scenen.

Ett sådant lidande ville han ej åsamka sig ännu en gång.

Han var glad att tvingas till arbete dagen därpå,

men hur han genomförde det, visste han aldrig, ty det skedde som i en dröm.

I hemmet var det honom omöjligt att sitta stilla eller taga sig något för, han endast gick och gick, och allt som teatertiden närmade sig, blef han mera nervös.

Fru Holm satt i svart sidenklädning och hvit mössa, och Netten stod bredvid i sin bästa dräkt med en mörkröd sniljsjal öfver sig och ljusbruna handskar på de arbetsmärkta händerna.

»Jag åker med er,» sade Sara, som kom in, märkbart upprörd. »Knut vill gå ensam. Han sitter i direktörslogen och jag tillsammans med er.»

När hon satt i vagnen, på väg till teatern, såg hon honom skynda framåt med ansiktet i rockkragen, som ville han gömma sig för igenkännande blickar. Han såg upp för ett ögonblick, och hon smålog emot honom med ett så varmt, strålande, hoppfullt leende, att det följde honom hela aftonen.

När han gick förbi en annonspelare och såg sitt namn på affischen, slog det honom nästan med häpnaden af en ny tanke, att han för en dag, eller stund, var så godt som i allas mun.

I logen satte han sig så långt bort han kunde komma och vågade endast i smyg se ut öfver salongen, som höll på att fyllas ända till sista platsen.

Det gick en rysning igenom honom.

Alla dessa voro hans domare.

Med ens fick han syn på Sara och kände sig lugn. Hur än alla andra dömde — hon var med honom.

Det gamla blinda ansiktet bredvid henne, med dess milda, vackra uttryck, verkade dock mera lugnande

än allt annat, och han fick en plötslig ömhet för denna åldriga kvinna, som ännu var honom främmande.

Han var ej en bödens man, men ett otydligt rop om hjälp steg dock uppåt, när ridån höjde sig.

Var det samma personer, samma stycke som af-tonen förut? Inverkade de så medryckande, dessa hjärtan och ögon, som hängde fast vid hvarje ord och rörelse inne på scenen?

Han kände knappast igen sitt eget verk; och dock satt han ytterligt kritisk och fordrande på att hvarje replik skulle komma till sin rätt, och när en osäkerhet i memoreringen orsakade en omkastning af orden — hvilka han tyckte sig ha sammanfogat till en orubbligt sammanhängande kedja — vred han sig som under en fysisk smärta.

Applåderna tycktes honom svaga; men direktören uppmuntrade honom med, att det var mycket vanligt efter en första akt, och att det antagligen skulle bli mera.

Under de båda sista akterna njöt han af spelet och följde med handlingen.

Det var dock något i stycket, det kände han, och allt som han blef mera och djupare medveten därom, fylldes hans hjärta med en ödmjuk, stilla glädje och en känsla af att det han uträttat ej ensamt var hans verk.

Aldrig hade han varit så medveten om sin ofullkomlighet, och medan applåderna efter sista akten ljödo genom salongen — jämte ett växande rop på författaren — uppsteg inom honom en brinnande längtan att skrifva något mycket, mycket bättre.

Publiken fällde sin dom öfver det nya stycket genom att fylla teatern, men recensenterna motsade hvarandra.

En berömde planläggningen och talade om dramatisk ekonomi, medan en annan fann första akten för lång och det hela hållningslöst.

När en sade, att det utmärkande för stycket var sundhet och naturlighet, talade en annan om konstruktion, och då en tredje berömde den lediga, naturliga dialogen, förklarade en fjärde, att den led af frasrikedom och allt för tydliga spår af att vara *skrifven*.

Hvad karaktärsteckningen angick, påstod en, att den var psykologiskt riktig och fint tänkt, och en annan, att det ej var människor, utan teaterfigurer författaren förde fram på scenen. Då några funno stycket spännande och intresset i stigande med hvarje akt, tyckte andra, att det innehöll ansatser till konflikter af ganska stor bärvidd, men saknade rörlighet i handlingen och bort sammandragas till två akter.

Så godt som hvarje recensent slöt med ungefär detsamma: att författaren för att vara nybörjare ägde en ovanlig teknisk färdighet, tillika med inspiration och begåfning, samt gaf så stora löften, att man hade rättighet fordra, eller hoppas, att hans nästa arbete skulle blifva af betydelse för scenen.

Knut läste och läste, tills alltsammans blef ett virrvarr och han ej visste in eller ut.

Något att hålla fast vid fann han ej, och det var hvad han behöfde.

Ett uppriktigt tack från en eller annan värmdo dock hans hjärta och blef till motvikt mot de tvifvel och den modlöshet, det offentliga omnämmandet förorsakat.

Längst dröjde hans tankar vid fru Holms ord.

»Min gosse!» hade hon sagt. Ingen hade kallat honom så på många år, och redan det grep honom.

»Du kan lita på en gummas ord, som sett och tänkt mycket. Arbeta och var trofast, och du skall nå långt. Den som kan skildra lifvet så, kan också lefva det. Tack för i kväll — du har gjort mig mycket lycklig!»

Netten vann han fullständigt och med ett slag.

Att lefva lifvet var dock ännu svårare än att skriva, det fann han snart, och Sara, som hoppats att han skulle komma till klarhet och lugn, när stycket väl var uppfördt, märkte snart, att hon misstagit sig.

Hvarje afton var han på teatern. Det var ej tanke på att stanna hemma, så länge stycket gafs, och lika känslig var han för beröm som klander.

Han hade fått bekanta bland skådespelarne och genom dem dragits in i glada kretsar, där han kände sig fri och obesvärad, och Sara såg honom ryckas ifrån sig, utan att kunna göra mycket för att hålla honom kvar.

Hon kunde ej gå med på teatern hvarje afton, där han för öfrigt vistades lika mycket innanför som utanför ridån; och ett par gånger hade hon måst gå hem ensam, då han blifvit bjuden på nachspiel af sina nya umgängesväänner.

Han kom vanligen hem framåt morgonen, och det gick allt sämre med tidningsarbetet, hvilket aldrig intresserat honom.

Sara satt uppe och väntade, medan bistra tankar fyllde hennes hjärta,

Det hade händt, att han väckt modern genom att

tappa hatt och käpp samt slå omkull ett par stolar, och hon rodnade ännu af blygsel vid minnet däraf.

Hon försökte läsa, men det gick ej.

Då lyckades det bättre med öfversättningen, men det hände också, att hon fick skriva om alltsammans dagen därpå.

Allt som natten led, steg hennes ångest. Allt liffigare utmålade hon sig de tänkbara eller otänkbara olyckor, för hvilka han kunnat råka ut, och mer än en gång smålog hon öfver sin dårskap, för att nästa minut vara inne i samma olycksaliga tankegång.

Den ena stunden blef hon bitter och gjorde lik-som upp ett konto emellan sig och honom, i hvilket hon var fordringsägaren och han gäldenären, och den andra tänkte hon på intet annat än att tukta sig själf till fördragsamhet, ej taga sina känslor med i räkningen och offra allt för att gifva honom det stöd han behöfde.

Lampan brann i tamburen, och när hon hörde första vridningen af portnyckeln, sprang hon ned med ljuset i handen för att lysa honom.

Hennes första tanke var, att ingen mer än hon skulle veta, *när* eller *hur* han kom hem, och hon er-tappade sig mer än en gång med en glädjekänsla öfver att modern var blind och Netten döf.

När morgonen kom, steg hon upp, outhvilad, för att gå till sina lektioner, medan han ännu sof.

Dag och natt, hvar han än var, förföljde honom tanken på det påbörjade stycket. Det var, som kunde han ej uträtta något annat i världen, blifva till något eller lefva för något, förrän det blef färdigt; och dock kunde han ej gripa sig an med att skriva en rad.

Han kände sig som förlamad, utan att veta hvarför.

Sitt första stycke hade han skrivit af inre tvingande drift, utan tanke på publik eller kritik, och nu var det som ställde sig dessa hindrande emellan, ja, som hörde och kände han sin dom, redan innan han visste, hvad han själf hade att säga.

Hvarje afton tänkte han: »Det skall blifva ett annat lif nu, i morgon börjar jag på allvar» — och dagen därpå drefs han ut, för att ha en undanflykt för sig själf och en möjlighet att skjuta upp.

Om han alldeles misslyckats, hade det brutit hans kraft eller lockat till trots och därigenom till ett nytt försök.

De motsägande omdömena och det halfva erkännandet verkade förlamande. Hvarje gång han satte sig till skrifbordet, genljödo för hans öron recensenternas tal om de löften han ingaf samt de fordringar eller förhoppningar, som kunde ställas på honom, och hvilka det var hans skyldighet att infria, och hvad han än läste — äfven det medelmåttigaste — fann han så öfverlägset sitt eget, att det borttog all lust att göra ett nytt försök.

Misslyckandet var det enda han trodde på!

Han blygdes inför Sara och flydde henne, ty hennes blotta åsyn verkade anklagande.

Hans kinder blefvo ihåliga, ögonen feberglänsande och hållningen slapp. Hon såg det och kunde intet göra, ty han var så retlig, att ett enda ord mången gång dref honom på dörren för hela dagen.

Kammarjunkaren lefde på stor fot i sin våning vid Karlavägen.

Hästar och vagn, kusk och betjänt voro med från Skåne, och middagar, supéer och nattliga fester aflöste hvarandra såsom omväxling i hans arbete för fosterlandets väl.

Det hviskades man och man emellan, att han spelade, men ingen visste något säkert besked.

Det var något aktningvärdt, representativt öfver utsidan af hans lif, liksom öfver hans personlighet, och ännu var han — trots sin korpulens och höga ansiktsfärg — den vackre mannen, som kunde göra eröfringar till och med på gamla dagar.

Han träffade Knut allt emellanåt på teatrar, förlusteställen eller restauranter och drog honom mer än en gång in i sitt lag.

Vintern gick så långsamt, att Sara trodde den aldrig skulle få ett slut.

Hon var blek och afmagrad och tackade Gud, att modern ej kunde se det; men den som såg var Hugo, som återtagit sin gamla vana att tillbringa ett par aftnar i veckan hos fru Holm.

Kunde det lyckas honom att locka fram ett leende på Saras bleka läppar eller få henne att blifva intresserad af ett samtal, gick han därifrån lättare om hjärtat, än då han kom. Där sutto de tillsammans, dessa tre, medan Netten kom och gick, alldeles som före Knuts ankomst — och dock var allt så förändradt, så himmelsvidt olika emot då.

»Lifvet är tungt,» suckade fru Holm ofta nog, medan det gamla ansiktet fick ett allt sorgsnare uttryck.

Sceniska artister och konstnärer göra ofta större lycka i Finland än på denna sidan Bottenhafvet, inte därför att finnarne äro mindre intelligenta eller nogräknade, utan därför att de äro mera lätrörda, entusiastiska och välvilliga, och Helena hade varit publikens särskilda gunstling, hyllad och firad på alla upp-tänkliga sätt, tills plötsligt en ny stjärna uppträdde på horisonten.

Ifrån att ha varit själfskrifven till de bästa rollerna fick hon lämna dem ifrån sig till den nykomna, som, utan att vara vacker eller mera begåfvad, tog intresset fångat genom det allvar och djup hon lade i uppgiften.

Det kom till ständiga stridigheter, och Helena, som aldrig tänkte på den ekonomiska sidan af saken, bröt sitt kontrakt, betalade sina böter, packade kofferterna och stod, till faderns bestörtning, en dag i hans salong, så hemmastadd och ogenerad, som hade hon först nu varit på sin rätta plats.

Det var honom omöjligt att i första ögonblicket dölja, hur obehagligt öfverraskad han blef, men i det nästa var han ej allenast världsmannen, utan äfven den ömme fadern.

Visst fick han förändra en del af sina vanor, men dottern installerade sig i den ena, han i den andra delen af våningen, och båda gjorde sig oberoende af hvarandra.

Sedan han fått en värdinna i huset, kunde han äfven se kvinnliga gäster, den uppmärksamhet som visades hans vackra dotter kom äfven honom själf till del, och inom kort var han mer än belåten med hvad som skett.

Det låg en tyngd öfver Saras sinne, som hon ej kunde bortresonnera, och när hon blickade framtiden

till mötes, syntes den henne som en mörk molnvägg, undan hvilken ingen räddning fanns.

Knut hade ej sagt henne, att han slutat på tidningsbyrå, men hon hade fått veta det från annat håll, och ofta skrämdes hon af personer, som sökte honom för att få ut en eller annan fordran.

När hon kunde, betalade hon, men det blef henne allt svårare.

»Har jag då ingen, ingen makt öfver honom? Älskar han mig ej längre?» frågade hon sig med stigande förtviflan.

Det fanns stunder, då han bönföll om förlåtelse, lofvade bättring och grät öfver sig själf, samt dagar, då han stannade hemma och tog fram den påbörjade pjäsen för att arbeta därpå.

Men just detta, som skulle vara botemedlet, dref honom in i hvirfveln; ty för hvarje försök kände han med allt större ångest, att detta sista som — skulle blifvit hans lifsmål — gled honom ur händerna.

När han ej kunde skrifva, syntes honom lifvet utan värde, och hade det ej varit för Saras skull hade han ej motstått frestelsen att själf göra ett slut därpå.

Det var i början af maj.

Sara kom från en lektion samt gick med nedböjdt hufvud och hastiga steg från Biblioteksgatan uppåt Humlegården.

Lönnerne och häggen stodo i hlom, och kastanjebladen trängde sig kraftfulla och kläbbiga ur sina bruna, skyddande hylsor,

Luften var ljum, doftfylld och frisk, men hon kände det ej, ty hennes tankar voro långt borta.

Hon tänkte på, att hon knappast såg sin man nu mera, och att de aldrig talade ett förtroligt, allvarligt ord.

Hon måste gå till sitt arbete, medan han ännu låg. Oftast var han borta, när hon kom därifrån, samt återvändande ej förrän långt fram på natten.

Att då tala till honom hade varit lönlöst.

Hon tänkte äfven med förtviflan på, att han gick under med sina stora möjligheter — gick under, kanske just därför att de voro så stora.

Modern och han berodde båda af hennes arbete.

Hon fick ej svikta och gjorde allt för att hålla sig uppe; men på sista tiden orkade hon mindre samt kände sig håglös och rent af illamående.

»Herre hjälp!» var den enda bön, som någonsin kom öfver hennes läppar.

Ofta förebrådde hon sig, att hon ej lefde ett lif i Gud, genom närmare umgänge med honom i hans ord; men när hon tog en andaktsbok eller själfva bibeln, kunde hon ej hålla tankarna fast vid hvad hon läste. Det var snarare som hade de just då fått lösa tyglar för att flyga omkring allestädes, där de icke borde vara.

Arbetet blef också mer och mer till en tyrann, som fordrade allt hvad hon hade att gifva af kropp och själ.

Hon kunde aldrig efteråt göra sig reda för, hvarför hon stannat så plötsligt i sin vandring, eller hvad som tvingat henne att se just åt det hållet.

Det var en våldsamt, skärande, rent fysiskt smärtsamt känsla hon erfor, medan ögonen stirrande hängde

fast vid tvänne personer på en soffa alldeles i närheten under de stora kanadensiska lönnarna.

Helena!

Var det någon människa i världen Sara hatade och fruktade, så var det hon, och där satt hon i sin eleganta velvetindräkt och bredvid henne Knut — en skugga af sig själf och dock med höjd färg och glans i ögonen, sådan hon ej sett honom på länge.

Det var som hade hoppet flytt för alltid, ty en strid med Helena var hon ej vuxen, minst nu då hennes kraft undergräfts af oro och ångest.

Ett par gånger på sista tiden hade hon gripits af svindel, och nu hade hon samma känsla.

Med en sista ansträngning nådde hon en soffa och sjönk ned därpå, med hufvudet lutadt mot karmen. När hon vaknade upp, med kallsvetten på pannan, gällde hennes första blick soffan längre bort.

De sutto kvar, och hon kunde se, att det var han som talade, där han satt framåtlutad, nervöst ritande med käppen i sanden, och Helena, som lyssnade, uppmärksam och intresserad.

Inte ett ord hade han sagt om, att hon var i staden, och nu gaf han *henne* — hvad hon själf så ifrigt eftersträfvade — sitt förtroende.

Hon reste sig, som för att gå fram, men sjönk tillbaka. Nej! Hon kunde och ville ej!

Lidandet var hennes eget — det enda hon hade kvar, och det skulle ej profaneras genom gissningar och medlidande.

Det ligger hos människan en medfödd benägenhet till själfplågeri, och hon dröjde på sin plats, frossande i den kvalfyllda njutningen af sin egen smärta, som stegrades för hvarje ögonblick hon såg dessa två tillsammans.

Hon granskade sin egen dräkt och jämförde den med Helenas, medan ett bittert leende krusade hennes läppar, ty hon tyckte om att vara väl klädd och hade också varit det; men denna vinter hade hon glömt att tänka på sig själf och till hvad än hennes inkomster räckte — för hennes person blef intet öfrigt.

Hon hade försakat — utan saknad — utan att ens veta af det, och nu med ens föreföll allt orättvist, hårdt och tungt.

Hon såg på Knut. Var han värd allt detta?

Hvarför gjorde hon ej sitt eget lif så behagligt som möjligt? *Han* tänkte ej på henne och *hon* på intet annat än honom.

Var det mening i detta? Hvarför ej låta honom sköta sig själf? Offrade hon ej sin egen mor för hans skull? Var det annat än småsmulor af kärlek och omsorger hon numera fick — blind som hon var!

»Förlåt Herre!» suckade hon omedvetet, medan blickarna återigen drogo bort till de två, som voro helt upptagna af hvarandra.

Modern var glömd, allt annat glömdt, när hon såg Helenas behandskade lilla hand liksom bönfalande öfverfara Knuts arm.

Han talade med lidelsefull häftighet, och Sara var färdig gifva sitt lif för att få veta, hvad han hade att säga.

Ett ögonblick föllo hans blickar liksom spörjande på henne, och hon trodde sig upptäckt; men då han fortsatte att tala som förut, förstod hon, att han ingenting sett.

Af fruktan att bli igenkänd steg hon upp och gick, utan att se sig om, medan hon tänkte på, hur öfversvallande lycklig hon var, då hon, för blott ett och ett halft år sedan, mötte honom på ungefär samma plats så plötsligt och oförmodadt.

Då hon kom hem vid tvåtiden, berättade Netten, med en viss stolthet, att han varit hemma och tagit på sig svarta kläder samt skulle till kammarjunkare Brag på middag.

Hugo hade stor praktik och ännu större anseende samt var på väg att blifva — hvad han minst af allt åstundade — en läkare på modet.

Kammarjunkaren var stolt öfver sin son och försökte ett närmande, men Hugo drog sig tillbaka med den föresatsen att hellre afstå från alla bjudningar än vara med om festligheterna i faderns hus.

Efter Helenas ankomst blef förhållandet annorlunda, ty nu var det hans plikt att genom sin närvaro borttaga hvarje sken af tvätydighet från hennes ställning som värdinna i ett hus, som allt mera lät tala om sig.

Denna dag kom han till och med objuden, och Helena studsade, då han trädde in i hennes kabinett, där hon satt iklädd en mörkgrön sammetsdräkt med spetsbesättning, som starkt framhöll hennes skönhet och smidiga, fina figur.

»Det är fest för litteratörer och konstnärer i dag, har jag hört,» sade han med en menande blick på Knut Stolpe, som kommit före de andra gästerna och stod framme vid fönstret, till hälften vänd ifrån honom.

»Och därför gör du oss den äran?» svarade hon gäckande.

Det rådde ett maskeradt fientligt förhållande syskonen emellan, och hur mycket än Hugo förebråde sig sina ovänliga känslor, kände han ingen ömhet för systemen.

Hon såg upp till honom med ofrivillig aktning och beundran, men van som hon var vid männens hyllning, retade det henne, att han stod utanför hennes värde.

»Är inte Sara kommen ännu?» frågade han skarpt.

»Sara!» svarade hon med en flyktig rodnad, »hon är lika litet bjuden som du själf.»

»Hvarför?»

»Och det tror du skulle roat henne?»

»Ja visst! Tillsammans med sin man och kusin hos sin egen morbror, det tycks mig själfskrifvet.»

»Det finns personer, som inte behöfva mer än visa sig för att förstöra glädje och trefnad,» svarade hon med en mörk blick; »sådana bjuder man inte.»

»Jag förstår och tar det uteslutaude på mitt konto,» sade han godmodigt, »men du blir inte af med mig i alla fall.»

»Hur är det?» fortsatte han vänd till Knut, »du ser inte frisk ut.»

»Mig felas ingenting.»

Rösten lät kärf och hård, och när den uppflyammande rodnad, som färgat hans kinder, lika hastigt försvann, såg han så blek och sjuk ut, att Hugos ansikte fick ett bekymradt uttryck.

Han tänkte ej längre på sin egen, stora missräkning i lifvet; att se Sara lycklig, var hans innerligaste önskan.

»Hvad är det emellan dem, eller hvad har det varit?» frågade han sig, medan han oförmärkt betraktade Helena, öfver hvilkens själfsvåldigt fria väsen låg något på samma gång trotsigt och osäkert, och Knut, hvilken föreföll så nervös, att han var otillräckelig.

Kammarjunkaren kom in, elegant och vacker som alltid; men det undgick ej läkarens skarpa blick, att

det slappa hullet och pussiga ansiktet vittnade om allt annat än ett regelbundet lefnadssätt.

Äfven i hans väsen och sätt hade kommit något brådskande nervöst — liksom hos människor, hvilka vilja undfly sig själfva och sina egna tankar.

»Du här?» sade han med en blick på Hugo.

»Finner pappa det så underligt?»

»Jag hoppades i dag mindre än någonsin på äran af ditt besök.»

»Just i dag, då skönhet och talang skola representeras, föll lusten på mig att vara med — hur litet jag än passar i stycke därmed,» svarade han så allvarligt, att det var som hade en skugga fallit öfver det af majsolen förgyllda rummet.

Gästerna började komma.

Damer och herrar, hvilka alla drömde om framtida storhet på konstens olika områden, och som under väntan på drömmens fullbordan — eller det sorgliga uppvaknandet — roade sig mer än andra, därför att de ansågo det för en skyldighet mot sig själfva att samla intryck genom att vara med om allt, njuta af allt, känna till allt — både godt och ondt.

I matsalen var dagsljuset utestängdt och ersattes med elektriskt ljus, i hvars blåbleka strålar ansikten och dräkter fingo ett mera framträdande, gnistrande och på samma gång kallt tycke.

Kammarjunkaren satt emellan en ung målarinna och en något passerad, men ännu vacker skådespelerska och tycktes ej rätt veta, hvem af de båda han skulle gifva företrädet.

Knut förde ut Helena, som på sin andra sida hade en skulptör — nyss kommen från Italien — med hvilken hon underhöll sig, som om han och hon varit ensamma vid bordet.

Hugo satt snedt emot henne mellan en författarinna, som sökte häfda sina anspråk på godt hufvud genom att prata dubbelt så mycket som andra, och en ung, täck flicka, som tycktes kommit med liksom af misstag och till sin egen förvåning.

Stämningen blef genast hög och steg oupphörligt.

Kammarjunkare Brags middagar och viner voro kända.

Vid hvarje kuvert doftade en bukett rosor, och från den blomsterkransade, af is uppmurade springbrunnen midt på bordet föll ett fint parfymradt duggregn.

Hugo hällde alltmera vatten i sitt vin, men det var ingen annan, som begagnade detta försiktighetsmått.

Knut blef allt blekare, ju mer han drack, och det hetsiga, uppjagade uttrycket i hans ansikte allt märkbarare.

Det var han, som mot middagens slut höll talet till kvinnan.

Kvinnan — konstnärinnan — om någon annan var här ej fråga.

Det var eld och inspiration, om än föga sammanhang i hans ord och en nästan förtärande glöd i de mörka, lidelsefulla ögonen.

Högra handen var krampaktigt knuten om stolskarmen, och med den vänstra stödde han sig mot bordskifvan.

Han hade en känsla af att marken gungade, medan gnistrande stjärnor flögo kring i ett mörkt tomrum, och det var endast en bild han såg fullt tydlig, liksom inbränd i själen — *Helenas*.

Det var också henne ensam hans ord gällde, det förstod hon, och liksom tvingad därtill, såg hon upp och mötte hans blick.

Det var som hade dessa två stått ensamma i rummet — han talande och hon lyssnande — så kände de det.

»Det finnes kvinnor,» sade han till sist, »som äga allt hvad männen åtrå — skönhet, snille, talang, tjuvningsförmåga, hängifvenhet, passion, och hvilka det är lika svårt att motstå som en Loreley.

Ena stunden har man dem i handen, och den andra glida de undan likt brokiga, skiftande ödlor. Det är detta som gör dem så oemotståndligt bedärande.

Till afgrunden bär det, men sak samma, det är en himmelsfärd i alla fall.

Emellan en blek, tam lycka eller en, som berusar och dödar, finns för mig intet val och,» samlade han sig, liksom uppvaknande, »så tänka väl de flesta män i detta lag, bland kvinnor, som ej äro trälbundna vid jorden och dess små bestyr, utan vigda vid konsten — det enda förskönande, försonande elementet i en värld, för hvilken man kunde önska att ridån gick ned så fort som möjligt.»

Skålen dracks utan entusiasm och med en viss tvekan, ty ingen hade förstått meningen, men ingen var heller för tillfället fullt säker på sitt eget omdöme.

Hugos blickar irrade med ett halft ironiskt, halft vemodigt uttryck laget rundt och stannade vid fadern, som halfdrucken gjorde sig till narr för sina vackra bordsgrannar — och Knut, som tömt ett glas champagne i ett enda drag och sedan sjunkit tillbaka mot stolsryggen med halfslutna ögon.

Modern och Sara — det käraste Hugo ägde i världen — trädde plötsligt fram för hans inre syn och på samma gång åtrån att kunna fatta sitt glas och säga blott dessa ord:

»Det finns andra kvinnor också, Gud vare lofvad!
En skål för våra mödrar, hustrur, systrar och döttrar!»

Ett ögonblick hade han orden på läpparne, men höll dem inne.

Inte nu — inte här! Det hade varit ett skymfande!

Det blef en plötslig uppståndelse, Knut hade fallit till golfvet och Hugo, som trängde sig fram, förde tämeligen omildt undan Helena, som lutade sig öfver honom.

»Är du så trött?» sade fru Holm, som stod böjd öfver Sara, där hon halflåg på soffan inne i det forna skolrummet.

»Jag vet inte, hur det kommer sig, att jag orkar så litet.»

»Det är inte så underligt, tycker jag,» svarade fru Holm skarpt, »och skall detta fortfara» — — —

»Mamma,» kom det varnande.

Fru Holm, som visste, att det ej lönade sig att säga ett ord om Knut, nöjde sig med att lägga en kudde under dotterns hufvud.

Brasan flammade i kakelugnen, och Netten ställde det lilla serveringsbordet tätt till soffan, för att hon ej skulle behöfva röra sig ur fläcken.

»Ni äro snällare mot mig, än jag förtjänar,» sade Sara och tog moderns hand mellan sina båda.

Tårarne runno utför hennes kinder, utan att hon förmådde hålla dem tillbaka, men hon gjorde ett tecken till Netten, att denna ej skulle förråda henne.

Hon kände sig så hjälplöst svag till kropp och själ denna afton och känslig för hvarje vänlighet.

Det varma, starka teet verkade upplifvande, och när hon druckit det, kände hon sig bättre.

»Nu skall jag läsa tidningen för mamma,» sade hon, med tanken på det beslut hon fattat att vara mera för modern än förut.

»Se, det blir inte af,» svarade Netten med bestämdhet, »för det gör jag själf.»

Sara smålog matt.

»Hon ligger där hon ligger, och jag brer en filt öfver henne, sen får hon höra på, hur jag förvränger ordena — den lilla roligheten unnar jag henne.»

Sara sjönk tillbaka mot kudden med en suck af välbehag.

»Hvad här är hemtrefligt,» sade hon med blicken fäst på det flammande eldskenet. Aldrig som i denna stund hade hon känt välsignelsen af att äga dessa två gamla i behåll, som utan ord visade sin medkänsla i tanke och handling.

Fru Holm stickade på en schal åt Sara, och lampskenet föll på hennes ansikte och ögon, utan att hon märkte det. Netten läste med hög röst som för att höra sina egna ord, men allt emellanåt vandrade hennes blickar bort till soffan.

»Hon sofver,» hviskade hon till fru Holm.

»Gud vare lofvad,» svarade denna i Nettens öra, »men läs som förut, kanske vaknar hon, om du tystnar — och låt henne inte märka vår oro.»

»Nej, här är bäst att göra sig blind och döf, om man inte redan vore det,» svarade Netten med ett ovanligt erkännande af sitt lyte.

Hon läste entonigt och skrikande, men fru Holm var van därvid, och Sara sof, tills en ringning på tamburklockan kom dem alla att spritta till.

»Så tidigt,» sade Netten, som gick att öppna.

Sara hade rest sig upp. Det låg ångest och skygghet i hennes ögon.

»Så tidigt,» tänkte också hon, medan en matande ångslan smög sig öfver hennes lemmar.

Hon visste, hvad en middag hos morbrodern betydde, och att Helenas närvaro verkade upphetsande. Hitintills hade ingen mer än hon sett Knut i hans förnedringstillstånd, och ingen skulle få se det heller; men i denna stund kände hon sig rent af ur stånd att genomgå ännu en sådan pinsam scen, hvaraf minnet bränt sig fast och förföljde henne, hvar hon än var.

Det var Hugo, som kom, men en enda blick på honom sade henne, att något händt.

Hon sprang upp som en fjäder, utan känsla af trötthet.

»Hvad är det? Hvar är Knut?»

»Han kommer strax.»

Det for en mörk sky öfver hennes ansikte.

Skulle han få se honom sådan.

»Nej,» svarade han på hennes tanke — »han är sjuk.»

»Död!» skrek hon.

Han tog hennes hand mildt och lugnande.

»Nej, men sanslös. Jag har fört honom hit i en vagn. Försök att vara lugn och laga, att sängen är i ordning.»

»Jag gör det själf,» sade hon med bestämdhet, då Netten ville hjälpa henne att bädda. »Laga du i stället, att det är eld i spiseln, om något behöfs.»

Det hade fallit ett onaturligt lugn öfver henne, ett lugn, som nästan var en välgärning mot den ångest hon genomlevvat.

När de kommo bärande med honom, Hugo och

den unge bildhuggaren, trodde hon, att han var död trots alla försäkringar, så blek och liflös föreföll han.

Det blef en lång undersökning, vid hvilken hon ej fick vara närvarande, men då Hugo kom ut, låg det något så allvarligt och på samma gång förtroendeväckande i hans utseende, att hon kände liksom fläkten af en förhoppning.

»Har han vaknat upp?» frågade hon, som hängde lif eller död på svaret.

»Nej — men därför är inte allt hopp förloradt.»

»Får jag gå in?»

»Ja — för ett ögonblick.»

Olycka och ångest förbrödra människor hastigare än allt annat. Den unge skulptören var ej längre den lofvande konstnären och älskvärde sällskapsmannen, utan en människa rätt och slätt med lust att hjälpa samt redan på väg till närmaste apotek med Hugos recept, för att få det expedieradt fortast möjligt.

Något så vackert och värdigt som denna unga hustru visste han sig aldrig ha sett.

Fru Holm satt sammansjunken i gungstolen, tröstlös öfver att intet kunna uträtta samt förebrående sig att ej kunna hålla sina tankar i styr; ty mot hennes vilja kretsade de kring Knuts död och begrafning, med alla pinsamma detaljer, samt hur det sedan skulle blifva, tills hon reste sig och började den vanliga aftonpromenaden mellan två dörrar för att söka en afledare.

Sara fick chloral och Hugo vakade hela natten.

»Ingen annan än jag skall sköta honom,» förklarade hon om morgonen, när han sade henne, att det fanns hopp, men skulle gå mycket långsamt med tillfrisknandet.

Under natten hade han ordnat allt i sina tankar, men ej fått klart för sig, om hon skulle samtycka.

»Jag ser helst, att din mor sköter honom,» svarade han tveksamt.

»Och det kan du föreslå?»

»För henne vore det en välsignelse. Han kommer inte att behöfva mycken passning, bara sällskap och någon som är till hands. Hon skulle känna sig vara till nytta.»

»Han står mig närmast. Jag måste tänka på honom först,» sade hon lidelsefullt.

»Gör du inte det, om du arbetar som förut?»

Det slog henne med ens, att utan hennes arbete skulle de ha intet att lefva af.

»Jag kan inte lämna honom,» svarade hon tungt, »allt annat — men jag kan inte.»

»Du kommer att nöta ut dig till ingen nytta. Håll dig i stället frisk till själ och kropp, det blir hans bästa läkemedel.»

Hon stod med böjdt hufvud.

»Äfven den kalken,» sade hon bittert och såg upp med något så hopplöst i blicken, att det sved i Hugos hjärta.

En plötslig tanke kom honom att studsa. Han gick närmare och såg henne in i ögonen.

»Du har mått illa på sista tiden, inte sant?» frågade han lifligt.

»Ingenting att tala om.»

»Mer än du tror,» sade han varmt och räckte henne handen. »Du har *tvänne* lif att svara för, och när du det vet, tvekar du inte att spara dig själf.»

Sjukdomen, dödens fruktade förelöpare, förändrar allt i ett hem.

Hvad som förut varit af vikt blir smått och obetydligt, och måste än dagens värf, så vidt möjligt, röra sig i den vanliga strömfåran, samla sig dock tankar, intressen, ängslan och förhoppningar uteslutande kring sjukbädden.

Knut hade träffats af nervslag och låg som halfdöd utan förmåga att röra en lem eller yttra ett tydligt ord. De sorgsna, matta ögonen, som följde med och liksom deltog i hvad som föregick, voro enda beviset, att han ägde något medvetande om sitt tillstånd.

»Det kommer att gå framåt,» försäkrade Hugo, »men blir tålamspröfvande för både patienten och hans omgivning.»

Den tyngd, som legat öfver Saras sinne, var aflyttad och den mörka molnväggen liksom delad, så att hon tyckte sig skönja en ljusning därbakom.

Hon gick till och från sina lektioner med ny kraft och håg. Hugo hade sagt, att Knut skulle tillfriskna, och det föll henne aldrig in att tvifla på hans ord.

Den gångna tiden hade varit så förfärlig, med sin ovisshet och sina tvifvel, och det var en ren hvilat att en förändring inträdt — så sorglig den än var.

Liksom modern för hvarje dag spejar efter det första leendet, det första tecknet till gryende tankelif hos sin nyfödde, så spejade Sara efter hvarje det minsta tecken till förbättring hos den sjuke.

Hon gick och kom med ett leende på läpparne, ty Hugo hade sagt, att hon skulle se glad ut — ofta var hon det äfven.

Att veta, att ingen kunde taga honom ifrån henne, att han var skyddad för allt och alla, ingaf en känsla af trygghet, som länge varit henne främmande.

Ägde hon ej en glädjekälla i sitt eget sköte, en gåfva att skänka honom, som skulle binda fastare än alla band, gifva honom något att arbeta för samt väcka hågen för ett nytt lif, som aldrig kunde blifva hugskottets eller slumpens.

Fru Holm satt vid sjukbädden. De fula, skrämmande tankarna, som aldrig fingo helt växa ut till önskningsar — och dock voro det — att Knut skulle dö, gå bort, för att hennes flicka skulle kunna blifva lycklig en gång, i en dunkel framtid, fingo ingen plats, när han var under hennes vård.

Tvärtom växte hennes ömhet ut inför hans lidande, hvilket hon ej kunde se och därför kände så mycket djupare.

Hur skulle hon också kunna önska något annat än godt åt den, som skulle blifva fader till Saras barn?

Hon var äfven den, som hörde hans första, tydligt frammumlade ord: »Guds finger. — Guds straffande finger,» upprepadt som en länge öfvertänkt läxa.

En dag när Sara kom hem, log han emot henne, och det var nära, att hon ej kunnat hålla tårarne tillbaka.

»När skall han bli så stark, att jag kan berätta det för honom?» frågade hon sig med stigande längtan.

Läkaren blir, näst patienten, hufvudpersonen i sjukdomens drama. Hans besök är dagens stora händelse, hans föreskrifter och ord orakelspråk, hans ansiktsuttryck gradmätaren för hopp och fruktan.

Mer än en natt genomvakade Hugo vid sjuklägret. »Han skall bli frisk, om Herren hjälper och min konst något förmår,» var den tanke, som bitit sig fast i hans hjärna.

Sara gjorde sig ej reda för hvad han var för dem

alla under denna tid, ty med kärlekens egoism tänkte hon endast på den sjuke. Men när hon kom hem om aftonen, trött efter sitt arbete, glad öfver att åtminstone få vara i samma rum som Knut och omgifva honom med sina omsorger, ingaf det en känsla af trygghet, att läkaren var tillstädes, och medan Knut halfsof — som han oftast gjorde — var det en vederkvickelse att samtala med en man, som tänkte fint och djupt öfver tillvarons brokigt skiftande värld.

Det förflutna låg som i en dimma, hvilken hon aktade sig att söka genomtränga. Hade hon det gjort, skulle hon undrat öfver, att inga fordringsegare mera hördes af eller något annat störande för det lugn, som omgaf henne.

Hugo och Netten voro i förbund. Hon samlade räkningarna och han betalade och lade i hemlighet till hvad som behöfdes till extra utgifter.

Så glad som under denna tid hade Sara aldrig sett honom. Det var som hade solen kommit in i sjukrummet på samma gång som han, och såg det än aldrig så mörkt ut, hade han ett ord till tröst.

Sommaren kom och gick, utan att Sara såg annat där-af än den grönska staden gömde inom sina murar. När lektionerna blefvo färre, grep hon till öfversättningen med så mycket större ifver. Det gällde att arbeta för den väntade äfven, och mer än en gång tyckte hon, att det öfversteg hennes krafter; men med hvarje ny dag kom nytt hopp och ny förmåga, och så smög sig tiden framåt, tills det återigen var höst och eleverna återkommo från badorter och sommarställen.

Knuts förbättring gick långsammare, än Hugo väntat.

»Hade han bara en snula lefnadslust och mod, vore det ingen konst,» sade han till fru Holm, som var hans förtrogna.

»Han tänker på det förflutna.»

»Vi måste leda tankarna i en annan fåra.»

Knut led mera till själen än kroppen. Att se Sara gå på lektioner i hvad väder som helst eller sitta vid öfversättningen till långt fram på nätterna blef honom för hvarje dag allt mera pinsamt.

När hon var i rummet, såg han ingen annan, men den ånger och förödmjukelse han kände var så stor, att hennes kärlek och omsorger blefvo honom en plåga.

Tacksamhetsbördan var större än att han kunde bära den, och lika tålig och tacksam som han var mot fru Holm och Netten, lika ömtålig och retlig var han gent emot henne.

Med fru Holm talade han emellanåt, när de sutto ensamma, men som genom en tyst öfverenskommelse nämndes icke Saras namn.

På sitt skrifställeritänkte han aldrig, ty det syntes honom så försvinnande smått och värdelöst, som ett barns bristande såpbubbla mot allt annat han försummat under den korta arbetstid, som gifvits honom.

Till att godtgöra var det för sent, ty han hade ingen tro på framtiden och ingen lust att upptaga kampen på nytt.

Det var söndagsmorgon, och Sara var ledig hela dagen.

»Skall jag läsa något för dig?» frågade hon och satte sig på sängkanten bredvid Knut.

Hans händer lågo sjukligt hvita och afmagrade på täcket, och mot det smala, bleka ansiktet afstucko

det svarta krusiga håret, den mörka skäggbotten och de feberheta oroliga ögonen.

»Nej!» svarade han retligt och rystade på hufvudet. »Jag har fått nog af böcker.»

Åh! hvad det gjorde henne ondt om honom!

Hon satt kvar med klappande hjärta, osäker om, hur hon skulle börja, och undrande, hur han skulle taga det, ty Hugo hade sagt, att hvarje själsrörelse kunde blifva farlig, men att allt måste göras för att väcka honom ur hans sorgliga själstillstånd.

Han slöt ögonen och vände bort hufvudet.

»Jag skulle vilja sofva,» sade han otåligt.

Hon förstod, att han nu, som mången gång förut, skyllde på sömnen eller låtsades sofva för att få vara i fred med sina bittra tankar.

Det medlidande han läste i hennes ögon plågade honom, och ofta tyckte han, att det skulle vara lättare att bära, om hon vände sitt hjärta ifrån honom, än att vara det ovärdiga föremålet för hennes outtröttliga tålmod och kärlek.

»Glödande kol,» mumlade han emellanåt för sig själf, med händerna pressade mot de af jagande tankar värkande tinningarna.

Han låg med en ständig längtan efter hennes ömhet och ett växande behof däraf — och dock stötte han henne tillbaka med sjuklingens despotism och egensinne, för att sedan genom ökade själföförelser förvärpa sitt lidande.

Det fick ej uppskjutas — såväl för hans som för hennes skull — och plötsligt, impulsivt, utan vidare betänkande, lutade hon sitt rodnande ansikte mot hans bröst och hviskade några ord i hans öra.

Först var det, som förstode eller trodde han ej, så samlade sig tårarna i hans ögon, tills de runno öfver.

Han tog henne i sina armar och tryckte henne krampaktigt intill sig, men släppte henne genast, borrhade ned hufvudet i kuddarna och grät, tills hela hans kropp skälfdde.

Hon blef rädd och försökte lugna honom.

»Låt mig bara gråta,» bad han och drog sig undan hennes smekningar.

Hon satte sig bredvid honom, bäfvande för verkningarna af det lidelsefulla utbrott, hennes ord framkallat.

Plötsligt vände han sig emot henne med ett oroligt, ömt uttryck i ögonen.

»Jag skrämmer dig väl inte? Du måste vara dubbelt rädd om dig nu.»

Han grep efter hennes hand och kysste den. »Tror du, det finns hopp? Jag vill så gärna lefva,» hviskade han och sjönk tillbaka mot kuddarna i ett anfall af mattighet.

Från denna stund blef han som förvandlad. Till Sara såg han upp med skygg vördnad och outsäglig kärlek, och det var som hade hon blomstrat upp under hans blickar.

Under den tid som gått hade hon suckat sitt *hjälp Herre*, ifrigt, ödmjukt, tåligt, hopplöst — i alla tonarter, men ständigt återkommande, ständigt upprepadt, i afvaktan på att det oafåtliga klappandet skulle öppna bönhörelsens dörr. Lika ofta kom det ett innerligt, ödmjukt *förlåt*, ett förlåt för honom, för henne själf och för alla — ty hennes sluttanke blef oftast, att det i grunden var synd om alla människor.

Nu kunde hon af fullaste hjärta lägga till ett *tack*, men med detsamma växte behovet att gifva hjälparen något mera, begära mera af samlif med

honom, men hur hon tänkte, hur hon försökte, blef det ej till mer.

Hon fann intet annat att säga sin Gud än dessa tre ord: *Hjälp! Förlåt! Tack!*

Hela hennes religion innefattades däri, och hon undrade, om det i grunden kunde finnas mera, blott hela hjärtat lades däruti. —

Det skulle dröja månader, innan Knut kunde gå uppe eller börja arbeta, men för hvarje dag ökades hans krafter och lefnadsmod.

Han låg och tänkte på gossen. Att det kunde blifva en flicka, föll honom aldrig in.

Hans eget lif, hans själsriktning, tankar, sinne-lag och karaktär måste förändras och renas för barnets skull, och allt sorgligare kände han sin inre tomhet och otro.

Sara läste aldrig i bibeln — det hade han gifvit akt på — och fast hennes hela lif bar vittnesbörd om ädel sträfvan, törstade han efter ett ord från hennes läppar till bevis på, att det var från gudsgemenskapen hon hämtade mod och kraft att bära livvets bördor.

»Jag har trott på intet annat än slumpen, naturkrafterna och människans fria vilja,» sade han en afton till Hugo, då fru Holm hvilade på sin soffa och Sara ännu var ute.

»Det kan man inte lefva af — och ännu mindre dö på.»

»Jag har känt det,» svarade han sakta, »men om man också tror på ett högre väsen, en ledande princip, som ordnar och vidmakthåller allt, hur är det möjligt att tro på en personlig Gud, som sänker sig ned till våra små bekymmer och lidanden?»

»Den läkare, som ej tror därpå, kan intet uträtta.»

»Det är ju att gå in på prästens område.»

»Kropp och själ hänga så nära tillsammans, att prästen och läkaren helst böra vara förenade i en person,» svarade Hugo, som satt framåtlutad, fingrande på sin klocka. Det hade blifvit honom en vana att alltid ha något i händerna. »Den som ser så mycket lidande,» återtog han, »och ständigt skall kämpa däremot samt mot öfvermakten — döden, kan ej lita endast på sin egen kraft och bör mer än någon annan förstå och tro på Gud, därför att ingen tydligare ser hans allmakt och vishet. Den mänskliga organismen är ett under, och hvad är väl den och alla naturlagarna annat än Guds förverkligade tankar.»

Han hade talat sig varm och tystnade med blicken fäst på Knuts vakna, lifliga ögon.

»Och du tror på ett lif efter detta?» frågade den sjuke och lyfte sig på ena armbågen.

»Trodde jag, att allt vore slut med den lekamliga döden,» svarade Hugo varmt, »skulle jag anse mitt arbete lönlöst både för mig själf och andra, ty några dagar mer eller mindre betyda intet i förintelsens allt uppslukande mörker. Men vi ha bevis i den oss underordnade plant- och djurvärlden, för att döden egentligen ej är annat än en metamorfos, en förvandling till nya former. En ädel tanke kan ej heller dö — den lefver evigt.»

Det flammade till i Knuts ögon.

»Det har jag trott, det tänkte, det menade jag,» inföll han lifligt.

»Lugna dig nu,» sade Hugo och lade honom ned mot kuddarna, »den tid kommer nog, då du skall blifva säningsman.»

»Aldrig! Aldrig!»

Rösten lät sorgsen, men i ögonen låg en hoppfull stråle, som motsade orden.

»Och hvad lära vi ej af utvecklingens lag?» fortsatte Hugo. »Det undret har du dagligen för dina ögon — men ingen kommer det så nära som läkaren; hvilken kan följa cellernas utbildning, embryot i moderlifvet under dess tillväxt. Tänk dig en sådan underordnad tillvaro och dock ett själfständigt lif med egen vilja, egen rörelseförmåga! En amfibie, tills befrielsestimman slår för en långt högre — och dock så hjälplös tillvaro.»

»Tror du inte jag tänker därpå?» svarade Knut rörd.

»Och därefter,» återtog Hugo, »kommer ändå det intressantaste, människokroppens och andens utveckling i det oändliga i allt luftigare, finare former och rymder, först här — sedan där; ty hvem kan tro, att ett så kompliceradt konstverk skulle vara gjordt för ett så litet mål som sin egen tillvaro i ett försvinnande nu.»

»Tanken på, att en människosjäl skall liksom läggas i ens händer,» sade Knut sakta, »fyller med en ansvarskänsla, som tillintetgör. Hur skall jag blifva värdig?»

»Vi ha ett exempel att följa och behöfva intet annat — idealmänniskan Kristus.»

»Guds son?!»

Hugo satt tyst. Så sade han dämpadt, vördnadsfullt: »Jag tror inte det betyder så mycket, huru vi kalla honom — blott vi lefva efter hans lära.»

Knut följde med ögonen fru Holms fingrar, som ofåfårligt arbetade med stickningen. »Är det något?» frågade hon, »du suckar så djupt?»

»Jag bara afundas dem, som kunna arbeta.»

»Mitt arbete är tyvärr inte mycket värdt numera.»

»Säg inte det! När jag ligger så här, tänker jag, att om jag så vore skomakare eller gatsopare eller hvad som helst, vore det en lycka mot överksamheten.»

»Du kommer snart upp och får börja på.»

»Om ett par månader, ja, har Hugo lofvat, men det är många dagar dit och tiden blir lång.»

»Den, som skickat sjukdomen, vet väl hvad han gör, och att den är till nytta.»

»Trodde jag, att den kom från en högre makt,» svarade Knut, medan en svag rodnad steg upp på hans kinder, som alltid då han blef ifrig, »skulle det vara lättare att bära, men hur kan jag det tro, när jag vet, att jag dagligen arbetade på att undergräfvat min hälsa. Det kunde ej vara med Guds samtycke; men det ligger i människonaturen en benägenhet att skylla ifrån sig själf och på andra, och Gud, ödet — eller hvad man nu tror på — får oftast bära skulden, när det gäller inhöstandet af de egna gärningarnas frukt.»

»Jag vill ändå så gärna tro, att allt kommer från Herren,» svarade fru Holm sakta, »och att han begagnar våra fel och villfarelser som medel till vårt bästa.»

»Det vill jag också tro,» sade Knut varmt.

Netten stack in hufvudet genom dörren, som hon ofta gjorde för att se efter, om något fattades.

Det var egentligen ingen i världen hon litade på mer än sig själf.

»Herrn ser kry ut,» sade hon, medan den tandlösa munnen drog sig till ett leende.

»Netten är artigare än spegeln.»

Hon hörde ej ett ord, men nickade sitt medgifvande.

»Om en half timme ha vi Sara här,» sade hon med sin gälla röst, som skar Knut i öronen.

Hon småskrek, utan att veta det, sedan hon mistat sin hörsel.

»Hon bör kunna vara här redan om en kvart,» svarade han med ljusnad blick. »Tiden har jag bättre reda på än någon annan,» tillade han bittert, »och för hvarje minut som går är jag glad.»

»Hon kan nog inte hålla sig på benen många dagar till,» inföll Netten, som gärna afbröt, när hon ej hörde hvad som talades.

»Det är förfärligt att hon skall behöfva hålla på ända in i det sista,» svarade han nervöst.

»Du prisade ju arbetet nyss,» tröstade fru Holm, »hon vill nog inte vara det förutan.»

»Nu får hon gossen att sköta.»

Fru Holm smålog.

»Och sedan — när jag en gång kommer upp — vill jag väl hoppas, att det småningom skall bli slut med både lektioner och öfversättningar. Det skall bli min sak.»

»Det är inte så säkert, att hon går in på.»

»Hvarför skulle hon inte det?» frågade han häftigt.

»Därför att hon smakat oberoendet.»

»Har jag kunnat taga allt af henne, bör hon så mycket lättare taga allt af mig.»

»Låt framtiden stå i Guds hand,» svarade fru Holm på sitt blida, lugnande sätt.

»Det är lätt att säga; men ligger man så här för vrak, har man stort intet annat att göra än vända ut och in på alla möjligheter. Det blir sällan några ljusa taflor man målar.»

»Sant, men den största visheten är nog ändå att rätt lefva i nuet och så litet som möjligt sörja öfver och sakna det förflutna eller oroa sig för det, som komma skall. Det hjälper dessutom inte! Sorgen kan komma — men den kan också uteblifva — och gör den så, har man under tiden seglat med död last — eller hur?»

»Mor är filosof och den älskligaste jag någonsin träffat,» svarade han och klappade hennes skrumpna hand, som hvilade mot örngottskudden.

Hennes hela ansikte lyste upp, men det var bara det enda ordet *mor*, som fästade sig i hennes minne.

»Är det ingenting som behöfs?» frågade Netten skarpt. Hon hade fruktlöst ansträngt sig för att få något sammanhang i de lösryckta ord hon hört och var förargad.

Fru Holm lyfte på hufvudet, och Knut såg sig hastigt sökande omkring. Bådas tanke var ungefär densamma. »Hvad skall jag hitta på för att visa mitt beroende och hennes oumbärlighet.»

Netten var hustrann, utan att vilja eller veta det.

»Frun har visst glömt se efter, att lindorna bli lika stora, och stickat för långt,» sade hon halft tillrättavisande.

»Det har du alldeles rätt i,» svarade fru Holm, glad öfver att bli ertappad med något, som bevisligen gaf Netten öfvertaget.

»Vill du vara snäll gå efter en af de färdiga.»

»Det är åt gossen, det där,» sade Knut och grep efter den mjuka yllelindan.

»Lilla varelse, som skall komma, Gud välsigne dig!» hviskade han.

Hade han själf kunnat lefva utan Gud, var dock en värld utan honom ej nog för hans barn.

Det händer någon gång, att mänskliga förhoppningar ej gäckas.

Sara födde en gosse. Ett vackrare, präktigare, klokare barn än hon själf, Knut eller Netten någonsin sett.

Mormodern strök med handen öfver det röda, skrynkliga ansiktet och dunmjuka hufvudet och tänkte, att det först nu var riktigt svårt att ingenting se.

Den lille liksom fyllde och kommenderade hela huset. Hans skri var signal till allmän uppståndelse, hans välbefinnande, badtimme och toalett viktigare än allt annat.

Det hade varit förfärliga timmar för Knut, då Sara genomgick den svåra krisen, och han tyckte sig vilja gifva allt i världen för att kunna hålla hennes hand och vara henne till hjälp — eller också fly långt bort, där han ej hörde hennes jämmer.

Med ens blef det tyst — då hörde han ett spädt klagande skri.

»Gud! Gud!» ropade han och dolde ansiktet i händerna, under utbrottet af en känsla, hvars alla skiftningar det skulle varit honom omöjligt klargöra.

»Du får försöka att gå in ett ögonblick,» sade Hugo en stund senare; »jag skall stödja dig.»

Med sin starka arm så godt som bar han honom in i rummet till en hvilstol bredvid Saras bädd, där hon låg, blek och tillintetgjord, med ett skimmer af lycka öfver sig.

»Tack och förlåt!» var det enda han kunde säga.

»Vill du läsa ett kapitel för mig?» frågade hon och visade på bibeln, som låg på bordet bredvid.

Det sköt en glädjeblixt från hans ögon.

Här var svaret på den fråga han ofta gjort sig.

Han läste Jesu bergsprädikan, och det var ej

endast stundens gripande allvar, utan ordens skönhet, som slog honom.

Medan han läste föllo hennes ögonlock tillsammans, men han fortsatte, glömsk af att det var någon annan än han själf, som skulle höra på.

Sara tillfrisknade hastigt. Hennes sunda, oförfärvade natur återställdes genom sin egen kraft.

Hon ammade och var helt och hållet upptagen af den lille samt tycktes hafva glömt, att hon haft något annat att sköta.

Knut hade — långt innan gossen föddes — legat och tänkt igenom alla namn han kunde minnas för att finna det bästa och slutligen stannat vid Viktor, i hvilket han lade en särskild betydelse.

Februarisolen sken in i skolrummet, där fru Holm stod i sin svarta sidenklädning och hvita mössa som förr vid afslutningarna.

Hon bar sin dotterson till dopet.

Bredvid henne stod Sara för att vara till hands, när mössan skulle tagas af det lilla hufvudet.

På förmakssoffan — så att han såg hvad som försiggick — låg Knut, och som vittnen tjänstgjorde Hugo, som var mera uppröd än han ville visa, och Netten, hvilken tillika med högtidsdräkten antagit en stramt högtidlig min.

Knut hade aldrig känt sig så gripen af någon religiös akt, men när han hörde dessa ord: »Den som tror och blifver döpt, han skall varda salig, men den där icke tror, han skall blifva fördömd,» sammandrogos hans ögonbryn, och det såg ut som hade han varit färdig med en protest.

»Hvilken förtolkning af ord, som aldrig kunnat vara gudaingifna! Hvilket skrämskott till hyckleri, ovärdigt kärlekens lära,» tänkte han.

Andra ord träffade hans öra med förunderlig, hugsvalande makt: »Hvilken som icke undfår Guds rike som ett barn, han kommer där aldrig in.»

Barnet hade för honom blifvit symbolen af det högsta fullkomliga, och i denna stund greps han af en brinnande längtan att börja om sitt lif från början, likt ett okunnigt, ödmjukt, läraktigt barn, som intet äger af sig själf, utan måste mottaga allt af en faders hand.

Det dröjde ej många dagar, innan Sara återtog sina elever, ty hon längtade efter arbetet och såg med förskräckelse, hur tom kassan blifvit.

Lyckan gaf henne mod och kraft till det dubbla värfvet, lektionerna och gossen, som ej ville låta sig nöja, då modern var länge borta. Mer än gång skyndade hon också hem mellan lektionstimmarna för att tillfredsställa hans hunger och halfsprang sedan för att ej försumma en väntande elev.

Knut bättrades så märkbart, att Hugo påstod, att hon gaf honom in af någon trolldryck, hvars recept hon ensam kände.

Han låg och murade upp en tankebyggnad, som för hvarje dag liksom svälde ut till större volym med utsprång, sirater, hvalfbågar och luftiga pelarrader.

Det var det en gång påbörjade skådespel, som växt ut af sig själf, utan alla bemödanden.

Han skref liggande, ty ryggen var ännu svag och fick ej ansträngas; men tankarna kommo störtande — öfver alla bräddar — likt en klar, kraftigt skimrande flod.

Han kunde gråta af glädje, medan han skref,

och det bästa, som kom på papperet, hade blifvit till i sådana stunder.

Nu låg vägen klar, och var kroppen ännu svag som ett bräckligt skal, föreföll det honom mer än en gång, som bodde en Titan där innanför.

Det syntes honom omöjligt att få fram allt hvad han hade att säga — blefve lifvet än så långt — och sägas måste det — innan det var försent.

Döden, som han sett på nära håll, stod alltid för honom, ej skräckinjagande, men som den mäktige, hvilken en gång släppt sitt tag och gifvit tid blott för att återkomma så mycket omutligare.

Med den för ögonen, försökte han bygga upp ett evighetsverk.

»Guds straffande finger» hade höjts öfver honom, och ur lidandets elddop, som ingen undgår, gick han fram som en ödmjukare, men också hoppfullare man.

En läkare har mycket inom sitt kall, som tynger på sinnet, och komma därtill enskilda bekymmer, kan lifvet blifva mörkt nog.

Hugo såg med växlande oro det lif fadern förde; ty det var honom tydligt, att inkomsterna ej motsvarade utgifterna, och att såväl fysisk som ekonomisk ruin skulle blifva följden. Harry, för hvilken han särskildt ömmade, artade sig att blifva en odåga. Helena hade engagement här eller där samt »studerade» emellanåt på kontinenten, och modern var ensam kvar på Högsjö, där hon försökte sätta sig in i ekonomien och rädda hvad räddas kunde af sin en gång — som det troddes — outtömliga förmögenhet.

Kammarjunkaren behöfde mycket pengar och hade

ett par gånger vändt sig till Hugo angående lån, men blifvit nekad.

Helena ville han ej vägra hjälp, då hon vände sig till honom, men de sända summorna voro alltid små.

»Hvarje människa är Guds ombudsman,» brukade han säga, »en läkare mer direkt än andra; och jag räcker ej ens till för mina sjuka, som måste gå före allt annat.»

För egen del behöfde han så litet. Hans vetenskap och aftonsamkvämen hos fru Holm voro egentligen nog.

Maj var åter inne. I Humlegården blommade hägg och lönn, och på rabatterna kring Linnéstoden prunkade högröda, gula, violetta och hvita tulpaner, omväxlande med mattfärgade hyacinter.

Doften var nästan bedöfvande, och fru Holm, som satt på en soffa bredvid Knut, behöfde ej sina ögons ljus för att uppfatta all härligheten.

Insekterna surrade under brådskan, med det nyupptagna vårarbetet, och fåglarna sjöngo, medan de flögo fram och åter från sina bon i de nylöfvade träden.

Barnen voro åter ute i sandhögarna, med sina spadar och små bleckhinkar, och hon tyckte sig se äfven dem.

»Hvad det måtte vara härligt på landet nu,» sade Knut med en suck.

»Jag ser det alltsammans,» sade fru Holm sakta. »Ibland tycker jag nästan det är en lycka att vara blind. Man får det så intensivt och concentrerad. Det är ingenting, som stör intrycket.»

»Jag skulle vilja komma till en friare horisont för att få andas ut,» sade han halft till sig själf, »och dock är ju redan detta något så underbart för den, som kommer från sjukrummet. Jag längtar till

hafvet — det är som om ingenting mindre kunde tillfredsställa mig.»

Sara kom från en lektion och skulle göra en titt hem till gossen. Hon gick förbi de två med en hälsning och några vänliga ord. Gud vare lofvad, att det kommit så långt, att han kunde vara ute!

Aldrig hade våren syntts henne så skön, ty hon njöt den liksom dubbelt, för sin egen och hans räkning.

På Floras kulle mötte hon Hugo, som gått ut i hopp att träffa henne. Hon blef glad som alltid, då hon mötte honom — och så förunderligt trygg.

»Har du mycket brådt?» frågade han.

Hon ville ej svara jakande. »Ej mer än att vi kunna talas vid några minuter. Är det något särskildt?»

Det var uttrycket i hans ansikte, som kom henne att göra denna fråga.

»Ja! Har du tänkt på, hvar ni skola vara i sommar?»
Hon rodnade häftigt.

»Hemma. Något annat är ej möjligt.»

Visst hade hon tänkt, önskat, planerat och räknat, men stannat framför en ogenomtränglig mur — omöjligheten.

»Knut måste ut för att få krafter.»

Hon rodnade åter och böjde sitt hufvud.

»När du säger det, måste det försökas,» sade hon energiskt.

Svårigheter, umbäranden, hinder, allt som rest sig i hennes väg, föll med ens, när läkaren tydliggjorde hennes egen tanke.

»Han är min patient, och den käraste af alla,» började Hugo tveksamt. »Det är mer än en, som varit mig tämligen likgiltig, hvilken jag skaffat medel.»

Hon såg på honom med den intensitet blicken får, när det oanade plötsligt kommer in i medvetandet.

»Minns du en gång, för länge sedan, då jag bad dig om att anse mig som en bror?» frågade han.

»Ja!»

Hon gick med nedböjdt hufvud, tyst och allvarlig.

»Om du ej kan eller vill på annat sätt,» fortsatte han brådskande, »så låt det vara ett lån, som han betalar igen en dag. En vistelse vid kusten påskyndar hans tillfrisknande med ett år kanske.»

Nu var det sagdt, och han kände sig med ens lätt om hjärtat.

»Du är den enda människa jag skulle kunna taga emot af,» svarade hon dröjande, »men det är svårt i alla fall.»

Tårarna stego henne i ögonen.

»Tänk dig bara, att du vore i mitt ställe! Skulle du inte göra detsamma?»

»Kanske! Jag hoppas det!»

»Vore vi människor, som vi skulle vara, vore det den naturligaste sak i världen, att den ena tjänade den andra,» återtog han.

»Jag har inte rättighet att säga nej, när det gäller Knut,» svarade hon sakta.

De stodo hand i hand, hon med en plågsam känsla af, huru litet hon hade att gifva i gengäld för hans hängifvenhet, och han pinsamt berörd af, att hennes tankar — nu som alltid — kretsade kring en annan.

Järnvägståget ilade framåt, med sin långa slingrande rad af vagnar. Lokomotivet före, frustande och arbetande.

Knut satt vid ett af fönstren i en andra klassens kupé och såg ut öfver landskapet. Sara midt emot med sin sofvande gosse i skötet.

»Nu göra vi vår bröllopsresa,» sade han och log emot henne.

»Ja,» svarade hon glädtigt, men slogs i detsamma af det hjärtlösa i, att det var Hugo som fick bekosta den.

Det var försommar och grönt hvart man såg — hela landet igenom. Björkarna, med blanka doftande blad, granarna iklädda späda ljusa tättsittande årsskott, ekarne ännu skiftande i rödgult och fälten saftigt djupgröna. Här och där täcka banvaktstugor och gårdar omgifna af blommande fruktträd och syrener.

För Knut var allt så nytt, som såge han det för första gången.

»Ser du bäcken, kyrkan, insjön eller de förtonande höjderna i fjärran?» frågade han omväxlande, och hon såg, liksom med hans ögon, glädjande sig öfver hans fröjd, medan den tanken växte sig allt större, att hans hälsa och lycka aldrig kunde köpas för dyrt.

När Venern skymtade fram — som en stor, blå rand borta vid horisonten — slog han ihop händerna som ett öfverlyckligt barn.

»Det liknar hafvet!» sade han jublande.

Intet gjorde dock ett mäktigare intryck på hans känsliga sinne än de brunbrända, nakna, med stenar besådda, liksom under en förbannelse hvilande fälten vid Svältorna.

»Det är sorgligt och hopplöst som Dantes Inferno,» sade han vemodigt, »men drar och lockar med det ohyggligas och öfvernaturligas makt.»

Fru Holm och Netten voro ännu en gång öfverlämnade åt hvarandras sällskap, ty Sara, Knut och

gossen skulle stanna sommaren öfver på ett fiskläge vid västkusten.

Sara hade aldrig sett hafvet, och Knut var så stolt öfver att visa henne det, som hade han haft någon del i dess sublimes storhet.

Allt intresserade honom för öfrigt i den nya omgifningen, där själfva bristerna blefvo till förtjänster.

Det enkla lilla hemmet med sina två, snyggt, men tarfligt möblerade kammare, syntes honom att föredraga framför komfort och lyx, och den olärda befolkningen intressantare än storstädernas förfinade, öfverciviliserade invånare.

Han gjorde sig förtrogen med fiskarens vanor och lif samt drog lordomar däraf.

Hvilket tålmod, hvilken ihärdig flit, hvilka mödor — och huru små fordringar och behof!

Den första tiden — medan krafterna ännu voro små — var han endast åskådare och iakttagare, men snart följde han med på fisketurer och seglatser, och allt kärare fick han detta friska sunda lif.

Vid half storm — då skummet yrde om bogen och båten ilade framåt, likt en jättefågel med spända vingar — låg han i förstäfven, lyssnande till vågors och bränningsars brus, eller stirrade ut öfver den oändliga vattenytan — evighetens spegel — medan tårar af lycka fuktade hans ögon samt tro och hopp växte sig starka i hans själ.

Från stugan, där de bodde, syntes hela klungor af hopgyttrade hus, murkna bryggor, svartbruna sjöbodas samt större och mindre, vid sina pålar förtöjda båtar. Som en ram där bakom reste sig strandens branta oregelbundna klippor. I förgrunden lågo skär och holmar och längst ute hafvet, vid hvars brädd de

ofta sutto i skydd af en skuggande klippa, helt upptagna af att se storsjöbåtarna gå ut eller in, kvinnorna syssla med fisken och barnen plumsa i vattnet, medan de seglade med sina miniatyrfarkoster, hvilka mer än en gång utgjordes af knapphändigt riggade tomlådor.

Öfver det hela låg sol, friskhet, natur och omedelbarhet.

Knut kunde också ligga i många timmar på en af solen genomvärmd klippa eller i den mjuka torra hafssanden, lyssnande till vågornas entoniga brus, medan hvitglänsande eller brunbarkade segel drogo förbi, en ångare, eller ett skepp med alla klutar till skymtade borta vid horisonten samt glupska måsar och tärnor inne vid stranden pilsnabbt och träffsäkert sköto ned på sitt rof.

Det var ett skenbart overksamt lif, men allt hvad han såg omsattes liksom i tankar, allt blef till idé-associationer, ur hvilka växte fram ett kapital af hopade inre skatter.

Snart gjorde han ströfturer inåt landet och upptäckte äfven där en oväntad rikedom, ty strax innanför klippbastionerna mot hafvet grönskade och spirade det i alla refvor med en frodighet och mångfald han ej kunnat drömma om.

Mellan och omkring de, som det tycktes, planlöst kringkastade väldiga klippåsarna och blocken smögo sig bördiga fält och ängar, öfversållade af blommor, samt grönskande lundar af lind, asp, ek, rönn och hassel.

»Det är vår smekmånad vi fira,» sade han ofta, och Sara smålog emot honom, glömsk af att lifvet haft annat än festdagar att bjuda henne.

Om aftnarne sutto de, jollrande med den lille, utanför stugknuten, där vallmo, gula ringblommor,

krasse och malvor blommade, och sågo korna komma från hedmarkerna för att mjölkas och tuppen klifva med gravitetisk långsamhet bland de skrockande hönsen. Eller lämnades barnet i skepparhustruns vård, medan de bestego en närliggande höjd för att se solen sänka sig i hafvet och reflexen därifrån kasta ett skimmer af rosa och purpur, violett och svartrödt, öfver klipporna rundt om.

När det stormade, steg det fragdande skummet högt öfver skären, likt ett enda stort grundbrott, genom hvilket utgång var omöjlig, och när då blänkaren på fyren kastade sitt vägledande sken öfver vattnet, tänkte Knut på sitt eget lif med dess skeppsbrott och räddning.

Sommaren gick som en dröm, men af drömmen återstodo själsfrid och arbetskraft.

Knuts skådespel blef färdigt och inlämnadt redan på hösten.

Han ville ånyo skaffa sig en plats med fast lön i en tidning, men Sara satte sig däremot.

»Om du det gör,» sade hon, »dödar du din fantasi och alstringsförmåga. Skrif själfständigt och oberoende — det är enda sättet att blifva skald.»

Han visste, att hon hade rätt; men också att han var henne skyldig mer än han kunde betala, och att en fast inkomst skulle befria henne från allt arbete för bröd.

»Min första plikt är att tänka på dig,» svarade han vekt.

»Nej! En människas första plikt är mot henne själf. Endast genom att taga vara på alla sina

möjligheter, blir hon något för andra,» svarade hon energiskt.

Det första han skref efter styckets inlämnande var en serie studier och skizzer från skärgården, hvilka väckte ett visst uppseende genom sin friskhet och naturtrogenhet. Äfven de, som ej sett hafvet eller kände det ringaste om lifvet i dess närhet, måste tro på skildringen.

Han läste andras skrifter på ett helt annat sätt än förut, jämförande, pröfvande, iakttagande — och lifvet blef för honom den främsta af alla böcker, mellan hvars skiftande blad tusen olösta gåtor lockade till tydning.

Allt fick intresse, betydelse och sammanhang, och motiv saknades aldrig. Den stora frågan var blott, hur tiden skulle räcka till för hvad han längtade att säga, och när han skref, hade han ingen tanke på pressens eller allmänhetens omdöme. Han arbetade för ett helt annat mål, riktade långt högre än till bifallet — och då först kom det på hans del.

Stycket blef uppfördt.

Det händer, att tekniken kan taga bort känslan — eller en del däraf — från ett konstverk, och han visste själf, att det varit fallet i hans första verk.

I det nya skådespelet däremot funnos brister i den dramatiska byggnaden, som han var medveten om, och svaga, liksom döda punkter; men till gengäld därför så mycken kraft, skönhet, sanning, eld och poesi, att alla rycktes med utan ett — *hvarför?*

Han hade sparat sig själf plågan att vara med om repetitionerna, och när stycket spelades, var det på sätt och vis lika nytt för honom som för de andra åskådarne.

Hans tankar hade fått gestalt och syntes honom

knappast som hans egna; men när vid en djupt gripande scen — i hvilken han lagt hela sin själ — en enda mäktig känslöstämning genomlopp hela salongen och dyningen däraf träffade hans eget hjärta, visste han, att han ägde hvad han eftersträfvat — skaldens gåfva att tala till människohjärtan.

(Slut på andra delen.)

TREDJE DELEN.

Den skatt jag skyldig är, natur, dig, allas mor,
... med tårar jag betalar ...

BENGT LIDNER.

Helena hade efter många svårigheter fått engagement vid Dramatiska teatern, men någon egentlig lycka gjorde hon ej, ehuru hon var den vackraste af alla aktriserna.

Det fanns ingen recensent, som ej berömde hennes skönhet, hållning och toaletter, men högst få, som hade annat att säga om hennes spel, än att det fanns ansatser och moment däruti, så glänsande, att det måste väcka förvåning, att en begåfning, som efter all sannolikhet var så rik, endast tog sig ögonblickliga och nyckfulla uttryck.

Att få uppträda i Knuts nya stycke hade varit hennes dröm, ty hufvudrollen var som skriven för henne; men han hade gjort ett tyst löfte, att hon ej skulle få så mycket som en biroll däruti, och det var

till stor del för att undvika ett sammanträffande med henne han höll sig borta från teatern.

Hon bodde äfven denna vinter hos fadern, som kommit upp för riksdagen, men båda gingo mer än någonsin sina egna vägar.

Bland hennes många tillbedjare var en förnäm, som det sades, fabelaktigt rik fransman; och för första gången uppsteg inom henne en önskan att fånga en man på fullt allvar.

Längtan efter att blifva en storhet på konstens himmel brann väl ännu inom henne, men lågan aftog alltmera i styrka genom brist på näring.

Att afsäga sig så godt som alla livvets njutningar och gå helt upp i arbetet, hvilket varit hennes värdröm, syntes ej längre tillfredsställande, när så mycket annat stod till buds.

Alltmera nöjde hon sig med lättvunna småtriumfer, och allt oftare spelade hon för en eller annan individ, hvilken hon särskildt ville eröfra.

Grefve de Mourniers satt hvarje afton, då hon uppträdde, på sin gifna plats, och det hade ej behöfts de charmanta buketter han skickade in i klädloggen för att underrätta om hans närvaro.

Hon såg vid första ögonkastet hans mörkhyade vackra ansikte, och det blef mer och mer en fix idé att fångsla honom så helt, att han glömde skilnaden i lefnadsställning och rang dem emellan, liksom hon var på väg att glömma allt för hans skull.

Hon drog sig helt och hållet från det glada, något fria umgänget i de kretsar, där hon förut rört sig, ty att vara så comme il faut och så mycket världsdam som möjligt hade blifvit hennes ärelystnad.

I sin fars salong tog hon emot och gjorde les

honneurs med en älskvärdhet och grandessa, som intog den unge främlingen, och dock hade hon en pinsam känsla af att ej kunna samla omkring sig en société, som i sig innefattade det lefvande beviset på den ställning i samhället hon rättvisligen bort intaga.

Faderns anseende och namn voro det stöd hon kände sig behöfva, men som alltmera gaf vika.

Visst försökte han så vidt möjligt dölja det obestånd och det penningetrassel, i hvilka han råkat; men det röjde sig så godt som i hvarje den minsta detalj af hushållsmaskineriet. Ingenting saknades, allt var lika öfverflödigt som förut — det kostade bara så mycket bråk och ledsamheter att skaffa det.

Otillfredsställda fordringsägare kommo och gingo alla tider på dygnet, och kammarjunkarens nervositet var så stor, att han ryckte till hvarje gång det tog i en dörr.

Allt oftare stannade han borta dagen igenom, och snart kom han endast undantagsvis hem om nätterna.

Helena längtade efter sin mor. Icke efter henne personligen, utan efter det ansende och den hållning en äldre aktningvärd kvinnas närvaro gifver åt ett hem.

För några veckor sedan endast gladde hon sig öfver, att hon var så långt borta, och nu var hon mer än en gång nära att skriva efter henne.

Det gafs stunder, då hon, oaktadt grefvens riderliga uppmärksamhet, tyckte sig finna, att han ej behandlade henne med den vördnad och aktning en man af värld använder mot den kvinna han ämnar göra till sin hustru, och den förödmjukelse, hon då kände, tryckte henne till jorden.

Hon skulle velat kasta bort hela sitt förflutna

lif för att vara honom värdig — åtminstone i hvad det yttre angick.

Liksom fadern hade hon förstätt gifva ett sken af aktningvärdhet åt sin person, och det fanns endast *ett* skede af hennes lif — vistelsen i Finland — hon helst såg insvept i dunkel, och *en* förbindelse hon låtit gå längre, än hon önskat och ämnat.

Hon hade aldrig älskat Knut, och det var den mörka fläcken i hennes lif att hon, det oakadt, dragit honom till sig.

När hon tänkte tillbaka därpå, måste hon erkänna, att just det, att han var bunden vid en annan, gjort honom eftersträfvansvärd. Det hon ej ägde hade alltid lockat henne. Då det blifvit hennes tillhörighet, var det utan värde.

Nu ångrade hon — inte själfva handlingen — utan sin oförsiktighet; ty hur fint hon än bedrifvit saken, hade hans lidelse varit allt för uppenbar för att kunna döljas, och hon visste, att flere funnits, hvilka misstänkt ett förhållande mellan dem.

Nu när hon älskade för första gången, kände hon en brinnande längtan att gifva allt — det föflutna som det närvarande — samt sig själf så ren och obefläckad, som innan någon kärlekens kyss bränt hennes läppar.

Hon kände det som en aktningsgärd, när grefven talade med henne om sin mor och sina systrar; men på samma gång fick hon därigenom en dubbel förnimmelse af det myckna, som stod skiljande dem emellan.

Med en ödmjukhet, som var henne främmande, erkände hon, att hon ej kunde bestå inför denna aristokratiska, fint bildade moder, som fordrade allt af sin son och af honom omfattades med en till

dyrkan gränsande vördnad, eller inför dessa båda unga, nyss från klostret komna flickor, för hvilka världen och dess ondska voro lika främmande.

Och dock — blefve han bara hennes, skulle hon förändras, forma sig helt och hållet efter hans önsknings, och ingen — ej ens hon själf — skulle tänka på hvad som varit.

Ju större fordringar hon ställde på sig själf, dess noggrannare blef hon, att intet i faderns lif skulle gifva anstöt, och desto skarpsyntare blef hon i hvad honom angick.

»Hvar tillbringar han sina nätter? Med hvilka umgås han, och hvart ta alla penningar vägen?» frågade hon sig med stigande oro.

Hugo hade i sin fars hus gjort bekantskap med den unge grefven samt känt sig starkt dragen till honom; och Helena, som såg den aktning, hvarmed den unge ädlingen behandlade hennes bror, slöt sig alltmera till honom för att under hans beskydd närma sig målet för sina önsknings.

Den afton, då Knuts nya stycke gafs för första gången, satt Helena i en loge tillsammans med sin far och grefve de Mourniers.

Hon hade varit med på repitionerna och kände stycket samt trodde sig stålsatt mot intrycket däraf, och dock greps hon af det mäktiga i handlingen — det så att säga direkta i den mot henne utslungade anklagelsen. Hon visste, att den kvinna, som här framställdes såsom den hjärtlösa koketten — orsaken till en mans undergång — ej var någon annan än hon själf; och hon satt med en pinande känsla af, att alla borde se och förstå det.

Kammarjunkaren var oberörd af själfva handlingen, men släppte ej kikaren från ögonen.

»Tusan till stilig kvinna,» mumlade han gång på gång, »det är inte underligt, om hon gör med den stackars karlen hvad hon vill.»

Grefve Mourniers satt tyst. Ehuru han talade och läste svenska hjälpligt, förstod han ej alla finesserna i språket och måste anstränga sig för att fatta så helt som han ville.

Han var en djup natur, som ville känna allt ända till grunden — såväl människor som ting.

»Jag kunde tro mig vara på Theatre Français, så väl spela de,» sade han vänd till Helena, som satt med tårar i ögonen.

Aldrig hade hon syntts honom så vacker som i detta ögonblick eller varit så nära hans hjärta. Hennes brist på värme och allvar hade ofta stött honom tillbaka, och nu tyckte han sig finna hvad han saknat.

»Det är ungdom och entusiasm i stycket,» fortsatte han, »eljes skulle jag tro det vara skrifvet af en äldre man, så mycken människokänedom röjer det.»

»Författaren har varit informator för min yngste son under ett par års tid,» inföll kammarjunkaren med tydligt betonande af att detta haft en stor del i framgången.

»Han är bondson rätt och slätt och föreföll skäligen medelmåttig, det må Gud veta,» fortsatte han, »men den tiden var honom till oberäknelig nytta genom det dagliga umgänget med bildade människor och den inblick han fick af lifvet i finare kretsar. Vårt umgänge var Skånes rikaste adel, och huru skulle han väl annars, som här i stycket, kunnat skildra lifvet i ett rikt, förnämt hus? Jag önskade grefven ville gästa Högsjö! Här i Stockholm lever jag som en torpare mot där.»

Mourniers böjde artigt på hufvudet.

»Jag har också protegerat den unge författaren sedan dess och sett honom i mitt hus mer än en gång,» återtog kammarjunkaren.

»Det tycks mig eljes vara en talang, som själf bryter sin bana,» svarade den unge grefven på sitt förbindliga sätt.

»Han har varit på sned, så mycket en människa kan vara, så godt som förlorad rent af, men hans hustru är en präktig kvinna — min egen systerdotter för resten. Hon och min son Hugo, som jag vågar säga är en af landets skickligaste läkare, ha äran af hans räddning till själ och kropp.»

»Han tyckes således ha tagit sina modeller ur lifvet,» svarade grefve de Mourniers intresserad. »Det är inte svårt att förstå, att Marie, som han skildrar så vackert, är hans egen hustru; och att den andra — Inez — är någon han råkat ut för, som han ej kan förlåta och därför tecknar med det kränkta sinnets hela bitterhet. Tror inte fröken Helène det samma?»

Han vände sig så tvärt emot henne, att hon ej hann dölja det sinnesuppror, hvaruti hans ord försatte henne.

»Jag tror han velat sätta upp två kontraster helt enkelt,» svarade hon hastigt. »Jag känner författares sätt att gå till väga.»

Det vackra, veka uttrycket i hennes ansikte, som fängslat honom, hade lämnat rum för ett drag af spetskhet, som stötte tillbaka.

»Kanske?» svarade han dröjande. »Men det är inte teaterfigurer han ställt fram på scenen, utan människor, tagna på kornet. Jag skulle vilja göra hans bekantskap.»

»Han lefver i fullkomlig tillbakadragenhet, vaktad af sin hustru,» svarade hon retligt.

»Fröken Helène, som är hennes kusin och ofta kommer dit, kunde väl introducera mig.»

Han böjde sig småleende emot henne, och det var tydligt, att den framställda önskan hade ringa betydelse mot det tillfälle att träffa henne själf, dess uppfyllande skulle medföra.

Hon vågade ej säga, att det sista hem i världen där hon kunde sätta sin fot var Saras, och ett leende, som han ej kunde tyda, men som förtrollade honom, var enda svaret.

Ridån gick i detsamma upp för sista akten.

Skymningen och solfjädern dolde till en del hennes drag, och ehuru Mourniers betraktade henne mer än en gång, väckte hennes utseende ingen undran. Tvärtom gladdede det honom, att hon kände så djupt hvad som gick honom själf och andra så till hjärtat.

När hon lämnade sin plats, drog hon ett djupt befriande andetag.

»Frivilligt skall jag aldrig mer utsätta mig för en sådan pina,» tänkte hon, medan hennes hjärta fylldes af ovilja och bitterhet mot Knut, hvilken liksom utpekade henne för hela världen.

Då grefven hjälpte henne på med pälskappan, låg något smeksamt såväl i händernas dröjande rörelser som i blicken, och djupt känslig därför suckade hon innerst i hjärtat: »Hvad alla andra tro, gör detsamma, bara *han* ingenting anar.»

Framför teatern stod hans eleganta ekipage, och då betjänten slog igen vagnsdörren efter henne, greps hon, som aldrig förr, af längtan efter det lysande lif ägaren däraf kunde bereda henne. Det behöfdes dock ej mer än en blick på hans nobla drag, själfulla.

varma ögon och fina väsen för att få henne att glömma allt annat än honom själf.

Hvarför hade hon ej för längesedan mött en sådan man?

Hon mindes faderns ord, att hennes stund skulle komma, och nu hade den kommit.

Utan honom skulle lifvet blifva värdelöst, och vore han än den fattigaste, ringaste, skulle hon följa honom — endast honom.

Det gripande skådespelet hade kommit hans innersta själssträngar att dallra, och hade kammarjunkaren ej varit med i vagnen, hade i denna stund ord yttrats, som verkat afgörande för tvänne människors hela lif.

Som det var utbad sig grefven endast äran att få se far och dotter på supé på Rydberg, där beställning redan var gjord i enskildt rum.

Detta senare öfverensstämde ej med kammarjunkarens önskningsar, ty att visa sig offentligt med den rike ädlingen skulle stärka — det visste han — både hans kredit och anseende.

Han framställde också, så fint som möjligt, sin önskan att få supera i den allmänna matsalen.

»Mig är det alldeles likgiltigt,» började han, »ehuru jag är en intresserad iakttagare af olika typer och ansikten; men för en främling, som vill studera vårt folk, vårt land och våra seder, är det nödvändigt att blanda sig i folkvimlet, hvilket efter en teaterafton som denna rymmer mera af intresse än någonsin.»

»Det beror på hvad fröken önskar,» svarade de Mourniers med ett hemligt hopp, att hon skulle ställa sig på hans sida.

Helena, som var bragt ur fattningen samt rädd att ej kunna behärska sig, svarade, att hon tyckte

om att se den strålande belysningen i salen samt höra sorlet rundt om, i hvilket de egna orden drunknade, så att man vågade säga långt mer än där man hörde hvarje skiftning i sin egen stämma.

I det blyga och på samma gång uppmuntrande leende, som åtföljde orden, lågo så många löften, att allt annat blef honom likgiltigt.

De väckte uppseende, när de trädde in, kammarjunkaren med sin präktiga, obesvärade hållning och grandseigneurmin, grefve de Mourniers, blygsam och distinguerad, med lifligt, spirituellt synländskt tycke öfver sig, samt Helena i den mjuka tegelfärgade råsilkessklädningen hvilken efter antikt mönster var svept och draperad kring den smärta midjan och fylliga bysten.

Med allas ögon riktade på sig, återvann hon sin själfbehärskning; men en lycka var, att hon ej hörde de hviskande anmärkningar, som gjordes angående henne och hennes sällskap, ty de gömde en allt för stor fond af sanning för att ej träffa.

»Han ser nog så präktig ut, den gamle rouén,» sade en, »men ni skulle sett honom härom natten, när han förlorat sina modiga femhundra på 'vingt un'. Han var inte mycket värd då, så morsk han än gjorde sig.»

»Det lär väl inte vara mycket kvar af hustruns pengar nu!» inföll en annan.

»Jag tänker det gått åt mer än så. En brunn som ständigt tappas, blir läns till slut. Han har så många hål att stoppa uti.»

»Det är ofattligt, hur han kan hålla sig uppe!»

»Lyckas det dottern att fånga den främmande guldfisken, är han sauverad.»

»Hon ser rasande bra ut! En sådan hållning och sådana toaletter.»

»Och så raffineradt kokett, sedan.»

»Det har en så vacker kvinna rättighet att vara.»

»Hon är bra på scenen eller i en salong, men Gud bevars för att ha henne till hustru.»

»Sura rönnbär, du!»

»Det kan du tro, om du vill, men hon har låtit tala om sig åtskilligt.»

»Hvad vet man då egentligen? En konstnärinna får intet dömas efter samma mått som små snälla pensionsflickor.»

»Kan väl vara, men hennes lif i Paris lär varit åskilligt fritt — och i Finland...?»

»Jag har hört ett och annat, men hvem vet hvad som är sant! Modern lär vara ett utmärkt fruntimmer.»

»Men tråkig. Nå hon har väl haft åtskilligt att genomgå. Jag har hört sägas, att hon försökte dränka sig en gång för en konstberiderskas skull.»

»Honom tror jag om hvad som helst. Sonen, doktor Brag, skall emellertid vara en framstående läkare.»

»Och ännu större människovän. Se där är han!»
Det var tre personer, som kommo in i salen och sågo sig om efter ett bord nere vid dörren.

»Jag sade dig, att här skulle vara öfverfullt,» sade Knut skyggt, utan att våga se upp.

Han hade helst gått direkt hem, men Hugo hade envisats att bjuda honom och Sara på supé efter spektaklet, som de bevistat tillsammans.

»Jag önskar dricka ett glas för att tacka dig,» hade han sagt, och Sara, som var lycklig och upprymd öfver framgången, sade:

»Det kan ändå intet bli tal om att soffa, och jag

känner mig så ung och glad, att jag är med om hvad som helst.»

»Om jag bara kunde göra mig osynlig,» skämtade Knut.

»Du måste vänja dig vid att vara en ryktbar man,» replikerade Hugo. »Det har, som allt, sina mörka sidor.»

»Vi kunna kanske få enskildt rum,» föreslog Sara.

Detta visade sig emellertid omöjligt, och det blef till och med nödvändigt att gå så godt som genom hela salen för att få ett ledigt bord.

Hugo gick först, hälsande till höger och vänster, Knut efter honom, görande sig både döf och blind, och dock medveten om att vara ett föremål för allas blickar, och Sara sist, blyg och på samma gång stolt öfver att vara hustru till en berömd man.

Det var ej lätt att kryssa sig fram mellan borden, och plötsligen hejdades Hugo af att någon slog honom på axeln.

»God afton, min gosse, det var roligt att se dig här!»

»God afton, pappa,» svarade Hugo tämligen kyligt, men då hans blick träffade de Mourniers, smålog han och räckte ut sin hand.

Den unga grefven hade vunnit hans hjärta genom sin anspråkslöshet, som dolde en gedigen karaktär, och ett mer än vanligt vetande.

»Se bara,» återtog kammarjunkaren, medan hans ögon på ett närgånget, pröfvande sätt gled oöfver den unga kvinnans gestalt. »Det var ett kärt sammanträffande, du har sannerligen blomstrat upp till en riklig skönhet. Nog minns jag, när du kom till Högsjö. Ett sådant naivt, lättroget barn -- men tiden förändras.»

De Moruniers betraktade henne äfven, men vördnadsfullt och med synbar beundran.

Helenas skönhet var sydländsk, men här såg han framför sig den nordiska kvinnotypen sådan han lärt känna den genom afbildningar, hörsagor eller ett och annat ansikte bland hopen.

»Detta är, således den goda ängeln i hans lif liksom i hans diktning,» tänkte han, medan han betraktade Knut för att se, i hvad mån författaren motsvarade den föreställning han gjort sig om honom.

Hvad han såg var en dödsblek man, hvars eldiga, hotfulla och på samma gång skrämnda ögon hängde fast vid Helena, där hon stod med handen om stolsryggen som för att hålla sig uppe.

»Jag har inte gratulerat dig ännu, kära Knut,» sade kammarjunkaren med höjd röst, på det att så många som möjligt skulle få veta, hur nära lierad han var med den unge författaren, om hvilken han nyss hört sägas, att han troligen skulle blifva en af de främsta i landet.

»Jag sade alltid, så länge du var medlem af min familj,» fortsatte han, »att du skulle bli något stort. Ingen ville tro mig, men jag har mitt eget sätt att se människor och ting och tar ej gärna miste.»

De Mourniers stod och gaf akt på, att Helena och Sara ej gjorde min af att hälsa på hvarandra och att båda syntes lika obehagligt berörda af det oväntade sammanträffandet.

»Här är plats, låt oss slå oss tillsammans,» föreslog kammarjunkaren.

»Nej,» svarade Knut så kort, att det blef en ohöflighet.

Efter några knapphändiga afskedshälsningar skildes man åt, men stämningen vid båda borden var förstörd

Knut satt med ryggen åt Helena och tyckte sig ändock se hennes mörka, outgrundliga ögon, som väckte så många minnen och så mycken ånger.

Saras glädthet var borta. Hugo såg mycket väl, att hennes munterhet var sin kos, och i stället för den uppfriskande stund, de alla tre väntade sig, spelade de samtliga en komedi för att narra hvarandra och bibehålla skenet.

Kammarjunkaren pratade allt ifrigare, ju mera han drack, och de Mourniers var glad däröfver; ty ehuru han ej för ett ögonblick glömde sina plikter som värd, var det honom ansträngande att tala om obetydligheter, medan han grubblade öfver en enda, allt uppslukande fråga.

»Inez i stycket och Helena -- voro de ej samma person?»

Sara satt så, att han kunde se henne, och när han betraktade hennes rena, goda, lugna ansikte och jämförde det med Helenas, förlorade denna i hans omdöme.

»En sådan hustru skulle min mor gilla,» tänkte han med en suck, ty slutet på alla funderingar blef ändå: »Hvad skulle mamma tycka?»

»Finner du inte att Sara embellerat?» frågade kammarjunkaren sin dotter.

»Ja,» svarade Helena kort, men tillade, rädd att väcka misstankar: »Jag har alltid funnit henne vacker.»

»Hon kom till oss som ung tös en sommar, för att se litet af världen,» berättade kammarjunkaren, liksom i förtroende. »Jag hade föresatt mig att göra hennes lycka. Hennes mor hade gjort en messallians och lefde i små omständigheter. Jag vågar påstå, att denna enda sommar i mitt hus gjorde mer till flickans uppfostran och sätt att föra sig än allt hon för-

öfrigt inhämtat. Det var på Högsjö hon gjorde bekantskap med sin nuvarande man.»

»Vistades fröken Helena samtidigt i hemmet?» frågade grefve de Mourniers.

Helena gissade, hvad frågan innebar, och försökte svara så obesväradt som möjligt. »Det var just vid den tiden jag började fundera på att bli skådespeler-ska. Hade jag inte haft så mycket att tänka på, hade jag väl märkt, att herr Stolpe gjorde henne sin kur.»

»Hon är en förtjusande kvinna,» sade grefven ridderligt och på samma gång pröfvande, »men hur det är möjligt att förälska sig i någon annan, då fröken Helena är närvarande, synes mig ofattligt.»

När det börjar gå utför med en människa, skjuter hvar och en på, liksom för att gifva bättre fart.

Kammarjunkar Brag hade erhållit så många förtroendeuppdrag och åtnjutit så mycket anseende, att ingen till att börja med ville tro på hans obestånd; men det behöfdes endast några halfva antydningar och gissningsvis uttalade förmodanden, för att därur skulle växa fram bestämda påståenden och bittra anklagelser.

Det berättades, att Högsjö var in-tecknadt öfver skorstenarna, utgårdarna sålda och årets gröda tagen i mät.

Mera i smyg talades om förskingrade förmyndare-medel och balanser i allmänna kassor, som stått under hans vård.

Kreditorerna ansatte honom allt hårdare, och om så hela Högsjö sålts, skulle det ej hjälpt honom.

Hvilket lif af oro och ängslan han fört de sista åren, visste ingen annan än han själf, och hur han hållit sig uppe så länge, syntes honom, då han blickade tillbaka, som en fullständig gåta.

Det hade varit att taga ur den ena kassan, för att fylla i den andra, allt efter som nöden tvingat, låna här och där och slutligen komma i procentarehänder.

Han hade alltid lefvat öfver sina tillgångar; men vintrarna i Stockholm hade gräft de största hålen i den redan underminerade ekonomien, och om det gick litet fortare utför backen, syntes honom numera tämligen likgiltigt, när räddning ändock var omöjlig.

Fru Brag hade öfvergifvit det ödsliga Högsjö, hvilket redan syntes henne som en ruin, och bosatt sig i Lund med Harry. Alla penningar, som kunde afpressas egendomen, sändes till Stockholm, och själf lefde hon rent af torftigt.

Hennes tankar och längtan voro hos mannen; men hennes sinne var bittert, och hon ville ej utbyta sitt ensamma, lugna lif mot den oro och de förödmjukelser, som skulle möta vid hans sida.

Han såg alldeles förstörd ut en förmiddag, då Helena kom in, och hon erfor en känsla af afsmak, så obehaglig föreföll han henne.

»Hvad skulle de Mourniers tänka, om han såge honom,» frågade hon sig själf, »och hvad skulle jag själf tycka, om jag hade en sådan man?»

Det var mer än ett kärleken lärt henne att tänka öfver, och för hvarje dag som gick fick hon en allt större längtan efter sin mor, ty det var som skulle denna kunnat hjälpa henne att fånga och fasthålla lyckan. Hon erinrade sig också allt flere drag af klokhet, godhet och själfuppoffring hos denna moder, som fått så litet tillgifvenhet och tack, och först nu

förstod hon, hvad en god, rättskaffens kvinna betyder.

»Jag är inte frisk,» sade kammarjukaren liksom till svar på hennes outtalade tanke.

En blick på den tömda konjaksbuteljen kom henne att rysa till.

»Skulle det inte vara roligt, om mamma kom hit upp?» frågade hon, »jag tänker skriva efter henne.»

»Hur kan du falla på en sådan idé,» svarade han häftigt; »hon skulle inte trifvas.»

»Jag tror det vore nyttigt för oss båda att ha henne här.»

»Vänta åtminstone,» flämtade han, »vänta ett par dagar bara, tills jag får ordna ett och annat.»

Hennes blick föll på ett bref, adresserad till grefve Henry de Mourniers, och med kärlekens skarpsinnighet gissade hon sig till innehållet.

»Pappa lånar väl inte af honom eller inblandar honom i några penningeaffärer?» frågade hon förskräckt.

»Det finns väl annat man kan skriva om.»

Hans svar tillfredsställde henne ej.

»Allt annat utom det!» bad hon.

»Än om det vore mitt sista hopp, min enda räddning.»

»Gör som pappa vill,» svarade hon tonlöst, »men jag älskar honom, och det är min framtid det gäller.»

Han satt ett ögonblick med handen för ögonen.

»Gud må veta, att du varit mig kärare än allt annat. Om jag bara visste någon utväg!»

»Låt mig tala vid Hugol!»

»Det tjänar ingenting till. Det går öfver hans förmåga att hjälpa, och jag vill inte utsätta mig för ännu ett nej. Han skall blifva ett stöd för er alla, det är mig en tröst att veta. Vill du rifva sönder

det där,» fortsatte han och räckte henne de Mourniers bref.

Hon vägde det i sin hand och kastade det sedan i den flammande eldbrasan.

Han stod och såg på med ett så hopsjunket, för tvifladt utseende, att hon greps däraf.

»Gud gifve, att jag ej det oaktadt blir ett hinder för din lycka,» sade han dystert. »Det är inte många jag varit till välsignelse.»

»Pappa skall inte se allt så mörkt,» svarade hon uppmuntrande. Det grep henne ända in i själen att se, hur gammal och förfallen den man såg ut, öfver hvilken hon ända in i det sista varit så stolt.

»Jag talar i alla fall vid Hugo,» återtog hon. »Får han veta, att det är alldeles nödvändigt, hjälper han nog.»

»Kanske,» sade han och tryckte en kyss på hennes panna.

Hon greps af medlidande och ömhet, ty hvad han än felat mot henne, hade han varit endast allt för god och öfverseende.

»Pappa har offrat stora summor på mig också,» sade hon afbedjande.

»Det har varit min högsta glädje.»

Han sköt henne sakta ifrån sig samt stod och betraktade henne, tills hans ögon fylldes af tårar.

»Du är vacker, och jag har aldrig sett en sådan likhet.»

»Med hvem?»

»Med — din mor.»

»Omöjligt! Jag skulle vilja likna henne i mycket — men inte i utseende.»

»Stackars Eva! Henne har jag gjort så blodig

orätt, att ingen förlåtelse kan finnas,» utbrast han,
 »men gå nu, jag har en del bref att skriva.»

Han såg så upprörd ut, att hon blef rädd.

»Låt mig stanna härinne,» bad hon.

»Barnsligheter! Tag dig i stället en promenad
 i det vackra vädret »

»Hugo har mottagning, jag skall gå till honom,»
 svarade hon upplifvad. »Han skall säkert finna ut-
 vägar.»

»Gör det,» sade han och sköt henne ut genom
 dörren med en vänlig nick.

När hon gått, sjönk han ned vid skrifbordet med
 händerna för ögonen.

»Det finns ingen hjälp, inga utvägar!» tänkte han.
 »I morgon skall hypoteksföreningens kassa revideras.
 Man har redan fattat misstankar; och sedan! När
 det rörs i ett, kommer allt i dagen. Mitt enskilda
 liksom mitt offentliga lif skall hudflängas bit för bit.
 Det kan inte undvikas — men jag skall inte vara med.»

Tankarna stannade liksom i sitt lopp, letande efter
 utvägar eller förbisedda möjligheter.

Om Hugo i alla fall? Nej, han hade ej sådana
 summor inne, och inför honom skulle han minst af
 allt vilja erkänna sin skam. Äfven han skulle få
 veta det, men man dömer en lefvande och en död så olika.

Hans ögon fylldes af medlidandets tårar. *En död!*
 Kunde då ingen räddning finnas? Han ville ej dö!
 Visst hade lifvet i mången hopplöshetens stund synt
 honom värdelöst och lätt att försaka, men i afgöran-
 dets timme höll det fast med tusen sega, olösliga
 trådar. Han skulle begära så litet, fordra så litet, om
 han blott finge stanna bland de lefvande stal. Hvad
 som nyss syntes honom värdelöst, blef i hast efter-
 sträfvensvärdt.

Han kunde ej låta bli att småle åt den idyll han målade. Ett enkelt lif på landet i någon afkrok af världen, dit ryktet om hans förflutna ej nått.

Hans försmådda, förolämpade hustru var den enda, som följde honom dit. Hon hade förlåtit allt, glömt allt, och hans kärlek ersatte henne också allt. Han tänkte sig aldrig någon annan följeslagerska i sitt elände, ty han visste, att ingen mer än hon älskat honom uppriktigt och oegennyttigt. Helena var gift med greve de Mourniers, Hugo landets skickligaste läkare och Harry en framstående jurist. Deras ära skulle öfverskylla hans skam; småningon skulle han höja sitt hufvud och andra böja sina vid hans åsyn som förut.

Det var en dröm, det visste han mer än väl, och när han sökte fasthålla den, skingrades den som dimman för vinden.

»Hur har jag kunnat sjunka så djupt?» frågade han sig, medan han såg tillbaka på sin ungdoms rika möjligheter.

Den väg, han haft att gå, syntes honom så rak, utstakad och lätt, att han ej förstod, hur han kunnat slå in på en annan.

»Om jag finge börja på nytt? Om det blef mig förunnadt? Hur annorlunda skulle jag ej handla!» suckade han.

Han tänkte på sin syster och hennes kärlek. Om han följt hennes råd. Om! Om!

Dessa tusende *om*, hvilka reste sig förebrående i hans väg, blefvo till trappsteg, öfver hvilka hans tupade.

»Det tjänar till intet att grubbla öfver det förflutna, och det finns mycket som försonar,» tröstade han sig. »Har jag inte varit en god far och en god husbonde också?» En plötslig tanke på de många,

som anförtrodt honom sina besparade medel, kom honom att kallsvettas af ångest.

»Det var inte meningen, det ville jag inte, det vet Gud,» stönade han, »men det ena drar det andra med sig. Det finns dock många, som varit sämre eller lika dåliga som jag, och för dem har det gått bra, ingen har behöft veta det — inte ens *efteråt*.»

Som undertanke låg alltid, hvad det skulle komma att stå i tidningarna — antingen han nu lefde eller dog.

»Att rymma ur landet! Det vore också en utväg!» Och den lockade alltmer, ty det var dock alltid ett sätt att få behålla lifvet.

»Om jag bara hade medel! Om jag tänkt mig för! Om Helena! Om Hugo! Om de Mourniers!» Nej, den vägen var stängd!

Han började rifva i kassaskåpet för att se efter, om han hade några penningar inne, ehuru han mycket väl visste, att så ej var fallet.

Den ögonblickliga förhoppningen, som likt en ljustråle genombrutit förtviflans mörker, slocknade.

»Och om jag lyckades, hur långt skulle jag komma utan att bli upptäckt? Det är ju nästan exempellöst att någon undkommer? Och hvad skulle jag taga mig till därute, jag, som aldrig arbetat och ingenting kan. Om det varit i min ungdom, men nu!»

»Det blefve att dö på en sophög, långt bort från alla de mina, eller gripas och kastas i fängelse — det värsta af allt som kunde hända mig, och just hvad jag vill undgå.»

»Nej! Det är ej att tänka på!»

Hans hufvud sjönk ned mot bordet.

»Hellre då dö! Undgå alltsammans! Några ögonblicks smärta, och allt är slut. Sedan må de säga tänka och skrifva hvad de vilja — mig när det ej.»

I ett dyrbart schatull stodo några vin- och konjaksflaskor. Han fattade en af de senare, drog upp den och insöp, af gammal vana, den fina aromen.

»Det är den sista butelj jag öppnar,» tänkte han med en viss saknad och ett ömmande medlidande med sig själf.

Han fyllde ett dricksglas till hälften och tömde det i ett drag.

»Bättre konjak finns inte,» sade han och smakade med läpparne. »Hvarför har jag ej druckit ur alltsammans?»

Det förargade honom, att hans fordringsägare skulle smaka den fina varan, som endast var afsedd för eget bruk.

Det var försvinnande småsaker detta, som mycket annat — han visste det, men också att det är droppen som kommer bägaren att flöda öfver.

I skrifbordets innersta fack fanns ett etui, som han famlade efter med högra handen, medan den vänstra krampaktigt slöt sig om bordsskifvan.

»Om det funnes något annat mindre smärtsamt och vanställande medel? Ett gift som dödade ögonblickligen!» Att ett sådant fans, visste han, men kunde ej ens erinra sig namnet.

Han siktade med den oladdade pistolen först åt tinningen, sedan åt hjärtat, liksom för att pröfva.

»Om jag bara träffar rätt och är säker på handen! Hur lätt skulle det inte vara, om jag endast sluppe göra det själf!»

Han satte sig ned och laddade båda pistolerna, långsamt och omsorgsfullt, liksom för att vinna tid.

Marssolen sken in i rummet, och med ens stod det för honom, att det snart var vår, och att han aldrig mer skulle få se naturen i högtidsdräkt.

Han tänkte på Högsjö. Hur underbart hade det ej varit, när bokskogen klädt sig i grönt, rågfälten stått i blom eller månen spunnit sitt silfver öfver den sakta framflytande ån. Han mindes daggiga, svala morgnar, då han gått ut med bössan på axeln — aftnar då han suttit på terrassen och insupit blomsterdoften från trädgården.

Och allt detta kunde ännu varit hans. Om! Om han inte själf förverkat det. Och för *hvad*?

Allt det han ägt och ej vårdat fick ett ovärderligt pris, och de njutningar han skaffat sig, på bekostnad af sin välfärd, sjönko under pari.

Han reste sig upp för att taga ännu ett glas konjak. »Så mycket,» sade han, »att jag får mod och blir stadig på handen — ej mer.»

I den stora väggspiegeln såg han plötsligt sin egen bild — just som han skulle gå förbi — och stannade tvärt.

Och detta var han? Han själf, som varit omtalad för sitt vackra utseende.

Visst hade han länge vetat, att han förlorat sig, och måst taga alla toalettkonstens hemligheter i sin tjänst; men nu skulle intet hjälpa! Intet!

Han stirrade på det pussiga, gråbleka, förvridna ansiktet med de blodsprängda, uttryckslösa ögonen, tills han blef rädd för sig själf.

Väggurets tickande, som han aldrig brukade höra eller gifva akt på, föreföll med ens så pinande skarpt, som ville det påminna om, att han ej hade många minuter kvar.

»Tiden skall gå, människorna lefva och röra sig som förut,» tänkte han med bitterhet, där han stod framme vid fönstret, blickande ut öfver den glada ave-

nyen, de präktiga husen och den framskyndande människoströmmen.

»Lefva! Lefva hur som helst, till hvad pris som helst!» framstötte han krampaktigt.

Klockan slog två.

Han ryckte till. Helena kunde komma — och dessförinnan...

Han närmade sig ånyo skrifbordet och tog fram ett rent pappersark. Ett strömoln gick öfver solen, rummet föreföll dystert och kallt, och han skakades af en frossbrytning.

Netten låg på bår. Hon hade dött helt hastigt, utan någon egentlig sjukdom. Visst hade hon emellanåt klagat öfver, att hon känt det så tungt öfver bröstet och haft svårt att andas, men ingen hade särskildt fäst sig därvid, då hon förrättat sina vanliga sysslor och afböjt all erbjuden hjälp.

Fru Holm förebrådde sig bittert, att läkaren ej anlåtats; men Sara tröstade henne med, att urverket var utnött och ingen hjälp möjlig, samt att väl intet i världen kunde vara lyckligare än att få slockna så, utan plågor och kamp.

»Det är som om jag förlorat hälften af mig själf,» klagade fru Holm. »Hvad har jag, gamla, skröpliga, blinda kräk, kvar på jorden att göra?»

»Mamma behöfs för Knut, Lillen och mig,» svarade Sara ömt.

»En börda blir jag mer än någonsin, sedan jag förlorat henne, som var så godt som mina ögons ljus. Du trofasta!» sade hon och grep efter Nettens kallnade hand.

»Hon ser så lycklig och blid ut,» hviskade Sara, »såsom kunde man tro, att hon sof och i nästa ögonblick skululle resa sig upp och börja arbeta för oss alla.»

»Dess plats finnes icke mer,» sade fru Holm högtidligt. »Dessa ord ha alltid förefallit mig förundransvärdt gripande. Jag vet väl, att ingen människa är outhärlig, och att, när hon går bort, det är som när tvågorna slå tillsammans. Ingen vet början eller slutet, ingen skiljer den ena från den andra -- men en plats är dock tom, ett dagsarbete utfördt, som ingen annan kunnat uträtta eller varit ämnad att uträtta.»

Hon höll ännu Nettens hand i sin.

»Jag skulle vilja se henne, som hon ligger där,» återtog hon, »men att hålla hennes hand i min är nogg. Jag vet, att den arbetat, utan att förtröttnas, intete för sig själf, utan för andra. Den är gammal, skrynklig och sliten, men just det gör den så dyrbar. En i sådan vissnad hand kan förtälja så mycket.»

Det ringde på tamburklockan med en häftighet, som skrämd fru Holm, hvilken förnam alla ljud på ett tydligare, intensivare sätt än andra.

»Hvad är det?» sade hon med handen på hjärtat.

Det var ett stadsbud med en slarfvigt hoplagd biljett, adresserad till henne.

Sara bröt den.

»Hvad är det?» frågade fru Holm åter.

»Helena ber, att mamma genast skall följa med budet. Det står en droska utanför, morbror är sjuk.»

»Död!»

»Nej! Inte ännu.»

Sara hjälpte modern på med ytterkläderna. Marssoleen sken in i skolsalen, där Nettan stod lik, och blommar omgäfvade det åldriga ansiktet, hvars hela ut-

tryck sade: »Det är godt att sofva efter väl förrättadt arbete. Jag har intet att frukta, allt att vinna.»

»Tack! Jag kommer snart efter,» hviskade fru Holm och smekte ännu en gång de kallnade händerna.

En tjänarinna mötte i tamburen, när hon nådde broderns hem, där allmän uppståndelse rådde.

»Hur är det?» frågade hon.

»Doktor Brag är därinne och en annan läkare också.»

»Och fröken Helena?»

»Hon är alldeles utom sig. Hon var den förssta, som fick se honom.»

»Var det ett slaganfall?»

»Doktorn trodde det. Fröken berättar väl alltsammans.»

Fru Holm gick in med en förkänsla af någonting förfärligt.

Helena låg framstupa på golvet i sitt rum med hufvudet mot soffkanten.

Fru Holm böjde sig ned och lade handen på hennes axel.

»Faster!» ropade hon och slog armarna om hennes hals. »Det är så förfärligt! Jag kan inte bära det!»

»Finns det intet hopp?»

»Jag vet inte, Hugo är därinne.»

Hon skakades af frossbrytningar, så att tänderna skallrade.

»Du skall dricka ett glas vin!»

»Det har jag redan gjort, men det hjälper iinte. Jag kan aldrig glömma det! Aldrig se något annat

än den synen, tror jag. Faster får inte gå härifrån. Jag kan intet vara ensam.»

»Vet din mor något?»

»Jag har telegraferat. Det var det första jag gjorde. Så länge jag hade något att tänka på, kunde jag hålla mig uppe.»

Hon strök med de kalla, fuktiga händerna håret från den heta pannan.

»Hvad en människa måste lida, innan något sådant kan ske,» sade hon doft. »Ingen att förtro sig åt! Ensam om det — alldeles ensam!»

Fru Holm hade från början anat det värsta.

»Jag hade talat vid honom på morgonen,» återtog Helena, »och borde aldrig lämnat honom, men han ville vara ensam, och jag hoppades att Hugo...»

Hon satt onaturligt kall och stel, när hon berättade, och orden kommo fram, ett och ett, mekaniskt och med synbar ansträngning.

»Åh,» ropade hon plötsligt och slog händerna för ansiktet. «Hur skall jag kunna glömma?»

Fru Holm satt tyst, utan att fråga, tills paroxysmen gått öfver.

»Han satt tillbakalutad i soffan,» började Helena åter, »och i första ögonblicket märkte jag ingenting — men sedan — när jag kom närmare. Pistolen låg på golvet — och ansiktet! En sådan utsäglig fasa det uttryckte!»

En krampaktig snyftning från fru Holm afbröt henne.

»Han satt i skjortärmarna, utan väst, och linnet var alldeles blodigt. Han hade siktat åt hjärtat — hufvudet hängde slappt tillbaka.»

»Skulle *det* bli slutet?» suckade fru Holm. »Sådan som jag minns honom! Så ung och käck!»

»Jag hade styrka att springa till telefonen,» fortsatte Helena entonigt. »Hugo kom nästan genast. Vi buro honom till sängen, han och jag. Vi hoppades, att ingen skulle få veta det, och jag minns som i en dröm, att han tvättade upp blodet från golfvet. Stackars, stackars pappa!»

Hon tystnade och lät hufvudet sjunka.

»Om jag vetat eller anat! Det är inte möjligt annat, än att utvägar funnits! Det var ett bref han skrifvit, som brändes för min skull, och det förebrår jag mig så bittert. Tänk, om det kunnat rädda honom? Allt annat förefaller smått däremot!»

»Det är inte troligt, att något kunnat hindra hvad som skett,» sade fru Holm lugnande.

»Han hade en psalmbok bredvid sig, och det var gjordt ett märke för psalmen 466. »En sent uppvaknad, men botfärdig syndares suckar mot döden,» är det inte hjärtslitande? Tror faster, att Gud hör en sådan bön i sista stunden?»

»Jag tror, att Herrens öra aldrig slutes för någon nöd, och att vi aldrig kunna utransaka eller förstå hans rådslut.»

»Det är en vers som är särskildt förstreckad.»

»Läs upp den!»

»Nu jag min suckan ställer

Till dig, min Gud, och tror,

Att du mig icke faller,

Fastän min nöd är stor.

För Jesu skull

Jag vet du ej förkastar

Den själ, som till dig hastar,

Betryckt och ångerfull.»

»Gud är barmhärtigare än människorna,» sade fru Holm varmt, »och om han får lefva...?»

»Jag skulle inte vilja det, om jag vore i hans ställe,» svarade Helena dämpadt.

Hugo kom in, allvarlig och dyster.

»Kulan är uttagen,» sade han. »Det kan finnas möjlighet till räddning, ehuru det inte är mycket att hoppas på. Doktor Alm kommer att sköta honom.»

»Hvarför inte du själf?» frågade Helena, som hade en blind tro på broderns skicklighet.

»Jag kan inte! Läkaren måste framför allt ha en brinnande önskan om patientens vederfående, och det har jag inte. Jag kan inte tänka mig hans lif härefter.»

»Mamma bör vara här i morgon bittida,» sade Helena med glädjestrålände ögon. »Jag tycker det känns, som om allt kunde bli godt, bara hon kommer. Det är en välsignelse att *kunna* längta efter henne, som jag nu gör.»

Det var natt.

Fru Holm satt på ena sidan om sjuksängen, Helena på den andra, och nattlampan kastade ett svagt sken öfver rummet, som till största delen låg insvept i mörker.

Fru Holm satt i skuggan, men på Helenas fina profil och bjärtröda morgonrock föll en bred ljusstrimma. Hennes hufvud låg tillbakalutadt mot stolens ryggstöd och ögonen voro slutna, men hon sof ej.

Hennes hela lif drog liksom förbi — särskildt det hon genomlevvat med föräldrarne. Hon kunde och ville ej döma fadern, och dock steg så mycket fram för att anklaga honom.

»Hur annorlunda kunde ej allt varit!»

Hon själf också ...

Mycket som hon förut ej förstått, knappast annat, blef klart, när hon nu tänkte däröfver.

»Stackars mamma hvad hon fått tåla och förlåta!» blef sluttanken.

Den sjuke låg och rörde oroligt på hufvudet, som för att flytta det, och hon hjälpte honom till rätta.

Sårfebern hade börjat, och ansiktet var flammande hett. Allt emellanåt frammumlade han långa meningar, ur hvilka enstaka ord trängde fram; men allt som febern steg och med den de skenbara krafterna, blef det mera sammanhang mellan orden.

Det var som hade en kedja af bilder från det förflutna hägrat äfven för hans syn.

»Pappa får inte slå mamma — pappa får inte!»

»Minns han det ännu?» sade fru Holm rysande.

»Elise! Elise!»

»Hvad vill du?» frågade systemen och böjde sig öfver honom.

»Du hade rätt, jag skulle gift mig med Alma och byggt oss evinnerliga hyddor... i stället för att...»

Han pustade tungt.

Helena föll på knä vid bädden och torkade kallsvetten från hans panna samt fuktade de torra läpparna.

»Tack Cecilia! Dig älskade jag in i det sista.. När jag tänker på Eva, blir det så tungt, som låge en sten på mitt bröst. Tack! Du lyfter af den, du.. Mitt hufvud bränner som eld. Vet du hvad det är?? ... Glödande kol. Hon lägger ständigt dit nya. Hon låter dem aldrig slockna. Må Gud förlåta. Jag afskyr henne!»

Han tystnade matt och flämtande.

Helena reste sig upp. »Det är förfärligt,» snyftade hon, »att han kan tala så om mamma.»

»Räkna inte på hvad han säger.»

»Det är sammanhang i det, och hans innersta tankar, det är jag säker på.»

Det dystra rummet, de djupa skuggorna och den febersjukets tal fyllde henne med en fasa, som ökades, när han skrattade till.

»Hej! lustigt har jag haft! Alla korten på bordet. 'Dunkom, så länge vi lefvom'.»

Den sista strofen framgnolade han upprepade gånger, medan Helena gick fram och åter, vridande sina händer.

»Nu kommer den igen, den där tyngden,» återtog han klagande. »Hon vill kväfva mig till straff för att... Eva förbarma dig! Jag drog dig ju upp ur vattnet — minns du inte det? Strömmen höll på att behålla mig. Ack att den gjort det!»

Han låg i halfslummer, tillintetgjord af mattighet.

»Tänk, om han talar så, när mamma kommer,» sade Helena förfärad, där hon satt med hans hand i sin.

Hugos steg hördes ånyo i rummet utanför, gifvande en känsla af trygghet.

»Cecilia!» hviskade den sjuke med ett tonfall af ömhet. »Jag har aldrig glömt... Din dotter har varit mig kärare än allt på jorden. Hon är så lik dig... det har jag också sagt henne. Ögonen äro dina och så — den där spotska minen.»

Helena hade rest sig upp och stirrade ångestfullt frågande framför sig.

»Han yrar!»

»Det *kan* inte vara mening i detta?» frampresade hon häftigt.

»Det sade jag ju nyss,» svarade fru Holm med skälfvande läppar.

»Faster tror det, det förstår jag!» ropade hon utom sig.

»Lugna dig, kom ihåg hvar du är!»

»Han talar åter,» inföll Helena och böjde sig ned för att uppsnappa hvarje ord.

»Det var ju mycket vackert af Eva att adoptera vårt barn. Ha! ha! ha!»

Det skärande skrattet genljöd dubbelt hemskt i nattens tystnad.

»Hon föddes i Italien. Det går lätt nog att narra människor ibland.»

Rösten sänktes till en hviskning.

»Ingen får veta det — hon själf minst af allt. Eva säger det inte — hon är så korrekt — och öfver mina läppar kommer det aldrig — *aldrig!*»

Han tystnade och rörde ängsligt på hufvudet. »Det är väl ingen som hör?»

Helena förde med darrande händer läskedrycken till hans läppar.

Hvarje ord från hans mun träffade henne likt förgiftade pilar, och dock brann hon af begär att höra mer.

»Jaså, det är bara du, Cecilia — att *du* vet det gör ingenting. Eva trodde, jag skulle älska henne mer för det där med barnet — men det är inte roligt att ha så mycket att tacka för och — pengarna — pengarna hennes — dem får hon se sig om efter.»

Återigen ljöd det hemska skrattet genom rummet.

»Gå ut och bed Hugo komma in,» bad fru Holm, »det här är inte för dig.»

»Jag kan inte. Jag vill höra *allt!*»

Den sjuke tycktes dock hafva uttömt sina krafter, ett sakta stönande eller ett lösryckt ord var enda tecknet, att lifsarbetet ännu pågick.

Helena var som förlamad, utan tankeförmåga eller kraft att röra ett finger.

Åter böjde hon sig fram för att fånga de framumlade orden.

»De Mourniers, grefve Henry de Mourniers! Ett ståtligt namn och en Cræsus, du! . . . han kunde inte rädda *mig* — men — han skall gifta sig med . . . vår . . . vår . . .!»

Helena rusade ut ur rummet och sjönk ned på mattan vid Hugos fötter.

»Allt skall bli bra,» fortsatte den sjuke. »Jag skall lefva hos dem — i Frankrike — på ett slott Ingen känner mig — ingen vet något. Där kunna vi också träffas — du och jag. Jaså — du är död. Kanske råkas vi ändå. Den här tyngden — och kolen på hufvudet — ta lifvet af mig. Inte pistolen — nej! Jag siktade åt hjärtat — kanske hade du inte känt igen mig annars — jag ville inte bli van ställd.» . . .

»Élise!» kom det en stund senare.

Fru Holm böjde sig öfver honom.

»Tror du, Gud förlåter, när man ber honom?»

»Ja,» svarade systemen med tårdränkt stämma.

»För Jesu skull

Jag vet du ej . . . förkastar

Den själ — som . . . som . . .»

»*Han* håller sitt ord . . . om också ingen annan — ingen annan — gör det,» slöt han med slocknande röst.

Det blef dödstyst i rummet. Endast uret pickade och pickade i oafbrutet kretslopp.

Fru Holm hade sett döden på nära håll, men aldrig i en så förfärande gestalt.

»Lyckliga Netten!» hviskade hon, medan tankarna gingo tillbaka till hennes fridfulla läger. »Herren låter icke gäcka sig; hvad människan sår det, skall hon ock uppskåra.»

Fru Brag kom med morgonsnälltåget, där Hugo var henne till mötes.

»Finns det hopp?» frågade hennes ögon, och svaret blef en sorgsen blick.

De åkte tysta genom gatorna, hon med hans hand i sin.

Den sjuke låg i en dödlik dvala, ur hvilken det var osäkert, om han skulle vakna upp, och såg ej de kärleksfulla ögon, som blickade ned på hans elände.

Fru Holm väntade med upplyftadt hufvud, såsom alltid då hon särskildt önskade och ofrivilligt försökte se, hvad som tilldrog sig omkring henne.

»Eva! Kan du förlåta?» hviskade hon.

Två armar kring hennes hals och en kyss på de blindade ögonen var enda svaret, men båda visste, att de vid hans dödsläger, som varit orsaken till de bittra orden och tankarna dem emellan, slutit ett vänskapsband för lifvet.

Det fanns egentligen ingenting att göra för den sjuke; men bara det, att hans hustru satt där lugn, sansad och dock så bittert bedröfvad, gaf en känsla af frid.

Ljud och dagar voro dämpade, hvar och en gick

och talade tyst, och i sjukrummet voro persiennerna nedfälda.

I rummet utanför sken solen in med budskap om vår och grönska.

Då och då mumlade den sjuke några otydliga ord, som ingen förstod, och fru Holm tackade Gud, att hustrun ej hört honom natten förut.

»En enda igenkännande blick, ett vänligt ord skulle komma mig att glömma och förlåta allt,» sade fru Brag innerligt, och fru Holm satt och bad till Gud, att hennes önskan måtte uppfyllas.

»Hvar är Helena?» frågade hon plötsligt, »hennes plats vore här.»

»Hon var den första som såg honom efter att . . . (det grep henne förfärligt. Hugo har förbjudit henne att komma in; Edvard yrade och skrämde henne stackars barn!»

»Sade han något särskildt? Något som rörde henne.»

»Allt!»

»Och hon trodde det?»

»Det var inte gärna möjligt annat.»

Fru Brag satt tyst en stund, så började hon med låg röst:

»Vill du veta något därom?»

»Ja.»

»Det är det bittraste jag genomlevvat. Han har varit mig otrogen otaliga gånger, men jag var ung då och hade ej lärt mig lida och fördraga.

Hon var anställd vid en cirkus och jag var med. då han såg henne första gången — det var i Malmö. Hon var underbart vacker — vackrare än Helena. Jag märkte genast det intryck hon gjorde på honom, och min svartsjuka flammade upp. Det är en grym

lott för en kvinna att vara ful. Han for in till staden ett par gånger sedan, och jag misstänkte, att han träffade henne, men när cirkussällskapet gaf sig af till Köpenhamn och han stannade hemma, glömde jag hela saken för nya bekymmer. Att han gjorde en så kallad affärsresa till Norrland strax därefter och blef borta nära två månader oroade mig ej särdeles.

Jag älskade honom så gränslöst, att jag lefde som på en vulkan, då han var hemma, och på samma gång jag längtade mig sjuk efter honom, kände jag en ovillkorlig lättnad, då han var frånvarande.

När han kom hem, var han vänligare än någonsin, och jag borde förstått, att det låg något därunder, Några månader gingo -- den lyckligaste tid jag genomlevat -- men en afton . . .»

Hon tystnade öfverväldigad af de bittra minnena.

»En afton,» återtog hon, »då jag var ute och åkte, tog jag af en ren slump, eller en högre skickelse, en väg jag aldrig brukade taga, till en af utgårdarna, som ligger ovanligt vacker inbäddad i skogen.

Jag kände mig törstig och steg ur. I stället för den enkla landtgården fann jag en förtjusande, nybyggd villa, om hvars tillkomst jag ej hade en aning.

En ung, strålande vacker kvinna satt på verandan. Kanske skulle jag inte känt igen henne, om *han* inte stått med armen om hennes lif.

Hon hade lefvat i min närhet, på min gård, af min egendom! Jag vet inte, hvad jag kände, tänkte eller gjorde.

De hade sett mig. Hon rusade upp, och jag sprang som förföljd en genväg genom skogen. När jag vaknade till fullkomligt medvetande, låg jag på strandbädden vid ån. Han hade dragit upp mig, och

skogvaktaren, som kommit honom till hjälp, stod bredvid.

Hans tystnad köptes, men obestämda rykten ha nog ändock kommit i omlopp.

Den stackars kvinnan drefs ut ur sitt paradiset och dog några dagar därefter i en bondgård, sedan hon gifvit lifvet åt en flicka. Det var otvifvelaktigt skrämelsen, som rent af dödade henne.

Jag vördade hans sorg och ånger, ty dessa känslor förstod jag. För barnet var det hans skyldighet att draga försorg, och jag gjorde det lättare för honom. Vi reste till Italien, togo i hemlighet flickan med och stannade så länge att inga misstankar väcktes, när vi återkommo med henne som vår gemensamma egendom.»

»Det var vackert gjort af dig.»

»Jag vet inte. Jag trodde så då, men bitanken var nog att binda honom fastare vid mig...»

Hennes stämna skälfdes af smärta, då hon efter en stunds tystnad återtog:

»Flickan skilde oss i stället allt mera. Jag led af hans kärlek till henne, ty hon var sin moders afbild, och förebrådde mig, att jag ej kunde älska henne, som jag ville och borde. Jag hade längtat efter en dotter, men hon var i allt olik hvad jag drömt mig.»

Det var åter natt.

Fru Holm hade på Hugos tillsägelse gått till hvila för några timmar, och fru Brag satt ensam vid sjukbädden — som hon bedt att få göra.

»Jag har inte rådt om honom i lifvet,» sade hon bittert, »låt mig få göra det nu!»

Det var afgjort, att ingen räddning fanns, samt att han ej hade lång tid kvar.

Timmarna gingo. Hans ögon förblefvo slutna, händerna famlade på täcket, och öfver ansiktet gick då och då en sprittning af smärta.

Det led mot morgonen, då han slog upp ögonen, liksom med en skymt af medvetande, frammulade några otydliga ord och smålog.

Strax därefter började dödsarbetet, och ett par timmar senare tillslöt hustrun hans Brustna ögon.

»Mamma måste gå till hvila,» bad Hugo enträget, men hon skakade blott på hufvudet och svarade:

»Låt mig få stanna hos honom, så länge jag kan.»

»Jag ville ej haft det annorlunda — för mig var han den ende,» suckade hon, när hon i tankarna genomgick det förflutna.

Småningom tyngdes hennes ögonlock och hon visste ej, hur länge hon sofvit, när hon vaknade med en obestämd känsla af att ej vara ensam.

På knä vid bädden låg Helena, och i hennes hela ställning röjdes en så hopplös sorg, att fru Brag rördes däraf.

»Var inte så förtviflad,» bad hon och lade sin hand smekande på hennes hufvud, men Helena böjde sig endast djupare ned öfver den döde, medan den tillbakahållna gråten bröt fram med ohejdad styrka.

»Pappa! Pappa!» klagade hon, »jag hade endast dig.»

»Du har mig också.»

Hon skakade blott på hufvudet.

»Jag har hvarken far, mor eller bröder numera! Ingenting! Ingenting!»

Den tid hon genomlevvat, sedan fadern under

feberyrseln röjt den sorgliga hemligheten, hade varit förfärlig.

Det var som om allt sammanstörtat kring henne, allt svikit henne — tyckte hon.

Hennes egen far hade bedragit henne hela lifvet igenom, och den hon kallat mor hade hycklat en kärlek hon omöjligen kunde känna.

Hvad fanns att tro på?

Allt var slut! Hon hade inga anhöriga i hela, vida världen, och på kärlekslycka fick hon ej längre tänka.

Hade hon redan förut varit ovärdig att blifva en rättskaffens mans hustru, kunde nu ej blifva tal därom, ty hvad annat var hon väl än en själfspillings och en äfventyrerskas dotter — utom äktenskapet.

Den moder hon längtat efter och varit färdig att omfatta med dotterlig ömhet samt aldrig känt sig behöfva som nu, var endast en kvinna, som tolererat henne, för hvilken hon varit en daglig pina och ständigt påminnelse om en begången oförrätt.

Det hade funnits stunder, då hon trodde sig på väg att förlora förståndet genom att grubbla på allt detta.

Fru Holm och Hugo hade knackat på hennes dörr samt bedt att få komma in; men hon nekade att taga emot, och dock längtade hon med feberaktig otålighet att återse fadern och höra ett vänligt ord från människoläppar, utkastad och öfvergifven som hon kände sig.

»Stackars min lilla Helena,» sade fru Brag och smekte ännu en gång hennes hår, men hon gjorde en häftig rörelse med hufvudet, som för att skaka utaf något obehagligt.

»Kan du intet bjuda till att hålla af mig lite?»

»Jag är glad, att jag aldrig gjort det,» svarade hon hårdt.

»Försök att förlåta mig, om ej mera. Jag menade så väl, fastän...»

»Tusen gånger hellre vill jag blifva uppfostrad på fattighuset. Den tillgifvenhet jag där fått hade åtminstone varit sann och äkta.»

»Har du intet att förebrå dig själf? Har du gjort det lätt för mig att älska dig?»

»Jag tackar Gud, att instinkten lärde mig att misstro er — min fru.»

Helena snyftade till.

»Jag vet inte en gång, hvad titel jag skall begagna — och jag som längtade så!»

»Hvad längtade du efter?»

»Det är förbi nu.»

»Längtade du efter mig? Gjorde du det verkligen?»

Helena stod tyst ett ögonblick, kämpande med sig själf.

»Nej!» framstötte hon krampaktigt.

»Kanske har du rätt att döma mig så strängt; men mitt lif har inte varit en dans på rosor, och hvad jag än felat, vet jag, att jag älskat *honom* där in i döden.»

»Det är sant» svarade Helena stilla.

»Vi ha älskat honom båda. Kan inte det försona?»

»Den ena stunden tackar jag Gud, att jag fick veta sanningen och den andra ville jag gifva min återstående lefnad för att sväfva i lycklig okunnighet,» utbrast Helena bittert.

»Jag hade tänkt, att vi nu skulle blifva mera för hvarandra än någonsin — med den förhoppningen kom jag hit,» svarade fru Brag mildt.

»Och jag!»

Helena tystnade tvärt.

»Det är inte värdt att tänka på hvad som kunnat vara,» återtog hon kallt. »Vi ha ingenting gemensamt.»

»Jo våra minnen! Jag minns dig som ett litet, litet barn, när du slog dina små armar om min hals, och när du var sjuk och inte tålte någon annan vid din sida. Det var inte lätt, det jag gjorde; men det hade dock sina ljufva stunder, och det var just för att du inte skulle behöfva umgälla dina föräldras synd, jag sökte bereda dig ett *hem*. Finns det intet godt du har att minnas af mig? Intet! Då har jag sannerligen förfelat mitt mål.»

»Förlåt!» hviskade Helena passioneradt och omfattade hennes knän. »Jag har intet annat än godhet att minnas — dubbel godhet, därför att den kostat så mycket. Jag vet inte, hvad jag sagt, men jag menade det inte. Jag har lidit så gränslöst. Just när jag behöfde en mor, förlorade jag henne — och med henne allt!»

»Intet behöfver förändras.»

»Allt! Jag själf först osh främst. Gud vare lofvad, att jag har min konst. Från och med nu skall det bli mitt allt i lifvet.»

»Den kan bli dig mycket, men inte *allt!*»

»Hvad har jag eljes?» utbröt Helena med återvändande förtviflan. »Jag skall inte tänka på något annat, samla alla mina krafter, hela min energi där omkring — kanske skall jag då glömma.»

»Glöm inte, att du har ett hem, där öppna armar och hjärtan vänta dig.»

»Jag kan inte känna så... I en framtid möjligen — men jag tror det inte.»

Hon stod kämpande med ord på läpparna, som ej fingo komma däröfver,

»Se där! Gud ensam vet hvad det kostat mig att ej riva sönder det,» sade hon slutligen och räckte fram ett hopviket papper, på hvilket fanns endast dessa ord:

»Eva! Du är min sista tanke. Gud välsigne dig! Tack!»

»Nu kan jag bära allt,» sade fru Brag, medan tårar förblindade hennes ögon.

Tidningarnas eftermäle blef ej så fällande, som den döde fruktat, ty det lyckades Hugo — som i tid blifvit varnad — att betäcka de balanser, som förefunnos, samt genom namn och borgen förmå fordringsägarna att gifva tid.

»Den affidne, hvars för tidiga bortgång vi beklaga,» skrefs det, »har varit en dugande kommunalman och god husbonde för sina många underhafvande samt uppdrifvit sitt gods, Högsjö, till ett af Skånes betydligaste herresäten. Dåliga konjunkturer ha tyvärr under de sista åren vållat betydliga förluster, och smygande rykten — hvilka lyckligtvis visat sig utan grund — ha till och med talat om hotande ruin.

Den affidne var äfven i flere år riksdagsman i första kammaren och arbetade ifrigt för framåtskridande inom alla områden samt har rönt mer än ett vedermäle af sin konungs bevågenhet och fäderneslandets tacksamhet.

Som make och fader var han ett mönster. Ingen tiggare gick ohulpen från hans dörr, och ingen blef nekad en handräckning, när det gällde.

Kanske var denna hans hjälpsamhet just en af de faktorer, som kommit hans ekonomi att vackla,

Hans utseende och sätt voro särdeles vinnande, och som sällsksapsman var han mer än vanligt älskvärd.

Han sörjes närmast af en djupt förkrossad maka, med hvilken han varit förenad i ett ovanligt lyckligt äktenskap, en dotter, den framstående skådespelerskan fröken Helena Brag, och två söner, af hvilka den äldre, doktor Hugo Brag, värdigt träder sin fader i spåren som nyttig världsborgare.»

Den som satte Hugo i stånd att bevara sin fars namn och minne utan fläck, var grefve de Mourniers, som öppet kom och erbjöd sin hjälp.

»Jag har hört och sett för mycket för att ej förstå affärsställningen,» sade han uppriktigt, »och det är inte för den dödes, utan för din och fröken Helenes skull jag beder dig att anse min börs som din egen. I dig har jag träffat en man jag aktar och älskar som en bror — och din syster...»

Det lifliga, sydländska ansiktet visade en djup smärta.

De båda männen tryckte hvarandras händer.

»Det kostar på att mottaga ditt anbud,» svarade Hugo, »men jag tackar dig så varmt den ena människan kan tacka den andra. Min högsta sträfvan skall blifva att betala dig fullt och så fort som möjligt.»

»Tänk först på de dina. På fröken Helene särskildt...»

»Jag skall vara henne en bror, för så vidt hon tillåter det, men i penningefrågor vet jag, att hon ställer sig fullkomligt oberoende. Ett afslöjande har gjorts vid min fars död, som djupt gripit henne, och hon reser härifrån genast efter begrafningen.»

»Hvart?»

»Det säger hon inte ens till oss.»

De Mourniers stod tyst, vänd åt fönstret.

»Äfven jag reser härifrån med sorg i hjärtat,» sade han dystert. »Min mor har skrivit, att hon väntar mig, och *hon* måste för mig vara det första af allt. Framför mitt deltagande och min vördnadsfulla hälsning till din syster — jag far redan i afton »

»Det blir ett enkelt hem jag kan bjuda mamma,» sade Hugo ömt, »men med Guds hjälp blir det lungt och fridfullt.»

»Jag kan inte tänka mig en större glädje än att få vara hos dig,» svarade fru Brag, »men jag vill inte för allt i världen vara ett hinder för din lycka. Det skulle glädja mig mer än allt annat, om du gifte dig.»

»Tänk aldrig därpå,» svarade han vemodigt. »Den drömmen är för länge sedan slut, och jag anser det bäst. Vål hoppas jag, att den egna lyckan inte skulle gjort mig kall för min plikt; men ju mera ensam och oberoende en människa står, dess mer kan hon göra för andra. Jag hoppas mycket på din hjälp mor, för mina fattiga sjuka. I det fallet får du vara min hustru, ty hade jag gift mig, hade jag fordrat, att min maka skulle delat mina plikter och min börda — så vidt andra plikter tillåtit det. Vid sjuksängen utträttar kvinnan oftast mer än mannen.»

»Tack,» svarade fru Brag rörd. »Hur väl du förstår mig! Det är arbete jag behöver. Men Harry taga vi hit — eller hur?»

»Naturligtvis! Jag har redan skrivit till honom, att han skall stanna här med ens. Vi ha för öfrigt inte råd att låta honom resa tillbaka efter begraf-

ningen eller hålla honom vid akademien. Det är väl inte heller nödvändigt att alla gå läsvägen. Jag skall grundligt pröfva, hvartåt hans håg ligger, och med Guds hjälp göra en karl af honom.»

»Kanske är hvad som skett till hans bästa,» inföll modern allvarligt.

»Det är jag viss om. När han vet, att han är en fattig gosse utan resurser, skall han arta sig på annat sätt. Det är min öfvertygelse att intet här i världen sker afsiktslöst. Den ena människans synd, fel och misstag inverka ovillkorligen, på den andra och oftare än man tror, till väckelse och förbättring.»

På morbroderns begrafning räckte Sara, af öfversvallande hjärta, sin hand åt Helena — om orsaken till hvilken djupaste lidande hon ej hade en aning — men som det gjorde henne så ondt att se så förändrad och bruten.

Dagen därpå reste hon.

Någon hjälp ville hon ej mottaga, ty hennes till reda pengar förvandlade smycken och dyrbarheter skulle räcka mer än väl, tills hon hunnit skaffa sig en inkomst, bedyrade hon.

»Jag låter höra af mig framdeles,» sade hon till fru Brag, »men oroa er ej. Jag är alldeles säker på att lyckas, ty jag hoppas ingenting.»

I afskedsstunden tycktes hon ha återvunnit sin fattning.

»Det skall bli bättre i nya omgifningar, det känner jag redan,» försäkrade hon; men när hon skulle taga afsked af fru Brag, svek henne modet.

Högsjö såldes förmånligt, och när allt realiserats, voro de mest pressande fordringarna betalda; men Hugo gaf sig ingen ro, förrän alla fingo sitt, och ingen blef lidande på den fader han trott sig hvarken

älska eller akta, men hvilken — allt som tiden gick — trädde liksom närmare hans hjärta.

De båda svägerskorna kunde ej undvara hvarandra, och det var nästan ingen dag de ej träffades.

»Du kom i en välsignad stund, Eva,» sade fru Holm mer än en gång. »Det är som om vår Herre sändt dig i stället för Netten.»

Knuts pjes liksom skärgårdsskisserna voro under öfversättning, till olika språk, och framtiden låg hoppfull och ljus.

Arbetet började blifva honom en nödvändighet. Viktor var åtta år gammal och sina föräldrars ögonsten såväl som tyrann. Det enda tvistefröet emellan dem också; ty båda erkände inom sig, att de skämde bort honom, båda försvarade sig mot anklagelsen och skyllde på hvarandra.

För Knut var han brännpunkten i lifvet, kring hvilken allt vände sig, och hvad han än företog sig skedde med fästadt afseende vid honom och hans framtid.

För honom arbetade han, för honom sparade han hvarje öfverflödig slant, och för honom vårdade han själ och kropp.

Det hade kommit något rent vidskepligt i hans kärlek till gossen, ty med hans födelse, och liksom genom honom, hade han återvunnit hälsa, arbetslust och människovärde, och så nära syntes honom hans eget lif förbundet med barnets, att han utan det skulle återfalla till sitt gamla jag.

Han hade blifvit en skriftställare af rang — säker på formen och på sig själf — som aldrig vänta depå inspi

ration och stämning, utan endast arbetade stadigt och oafåtligt. Den salighet skapandet — framsprunget omedelbart ur inspirationen, för med sig — erfor han sällan, men framgången hade — utan att föda öfvermod — gifvit säkerhet åt hans väsen och jämnvikt åt sinnet, genom den tro på egen förmåga den medförde.

Sara fick ej gifva några lektioner nu mera, då hans inkomster voro nog stora att bereda dem ett behagligt, komfortabelt lif. Hon saknade sin verksamhet och sitt oberoende, men så småningom fyllde denna tomhet i hennes lif genom gossen, som hon närmast hade under sin ledning.

Knut tänkte med stigande oro på, att den tid närmade sig, då han måste sättas i skola och komma i beröring med »andra gossar» — hvilka för honom representerade all världens ondska.

Viktor var intet snällt barn. Van att ständigt se sig som den förste personen i huset, blef han despotisk, fordrande, njutningslysten och egensinnig, och om Sara satte sig emot någon alltför orimlig önskan, visste han med säkerhet, att fadern på ett eller annat sätt kringgick hennes förbud och gaf honom rätt.

Att smickra, smeka och smila sig till, hvad han ville, lyckades bättre än att gråta sig till det, det visste han också, liksom att allra bästa sättet var att hänga med hufvudet, skjuta bort maten och klaga öfver illamående.

Då han ett par gånger varit lindrigt sjuk, hade Knut blifvit rent utom sig samt själf hvarken ätit eller sofvit.

Gossen skulle dö, det var hans fasta öfvertygelse, och med honom alla hans egna möjligheter.

I sin ångest ville han skaffa allt mellan himme

och jord, som kunde hjälpa eller glädja — om blott för ett ögonblick — och gossen var allt för skarp-sinnig att ej göra sina iakttagelser och draga nytta däraf.

»Vår kärlek är egoistisk,» tänkte Sara med stigande oro.

»Det är att fresta Gud att älska en människovarelse så öfver alla gränser,» sade fru Holm och skakade betänkligt på sitt hvita hufvud.

Själff tyckte hon, att det med barnet kommit ljus i hennes mörker; ty dess prat och joller omgaf henne likt fågelkvitter och väckte nya intressen, tankar och påminnelser, Äfven när han bråkade som värst, störde han henne ej. Hon hade så öfvernog af ensamhet och egna tankar, och hans rika fantasi och vaknande tankelif vidgade för hvarje dag den cirkel mörkret slagit omkring henne.

Det var hennes stora sorg, att hon ej kunde lära honom bokstäfver och siffror; men när han kände dem och hon fått fram en gammal lärobok, i hvilken hon kunde hvarje bokstaf utantill, blef det som att hålla skola på nytt att höra honom stafva sig fram ord för ord eller addera och subtrahera de tal, hon nämnde upp.

Han hade lätt att lära och var road däraf, och den enda fritid Sara hade var då han var inne hos mormodern, som hade en förunderlig förmåga att underhålla och sysselsätta honom.

Han var eljes vild och bråkig och lekte helst med stolar och bord, som han skjutsade kring i rummen.

När det gick allt för hett till, kom Knut ut ur sitt rum med pennan bakom örat och en bister min.

»Sara! jag har ju sagt dig, att jag inte kan skriva, om här inte är någorlunda tyst.»

»Pappa, det är jag, som är ute i krig,» ropade Viktor ifrigt.

»Kan du inte sluta stillestånd för en stund?»

»Fienderna ska just tåga genom fästningsportarna nu.»

»Nå! Så låt det gå fort då!»

Men striden upphörde ej, tumultet blef endast värre, trumhvirflarna och trumpetstötarna allt häftigare.

Knut tittade åter i dörren.

»Sara, har du då ingen förmåga att få ditt barn att lyda! Jag har ju bedt dig.»

Sara såg upp från sitt arbete — en blus till gosen — och svarade. »Han bör väl lyda dig först och främst — säg åt honom du.»

Knut teg ett ögonblick, smått förlägen.

»Viktor, striden får vara slut för i dag,» sade han lamt.

»Vet pappa, det låg ett helt regemente i bakhåll, och när di skulle in i fästningen, blef di utkastade igen — fienderna förstås — och det blef att slåss på nytt. Det var hundra tusen man, som stupade.»

»Då finns det väl inte många kvar, hoppas jag.»

»Jo det kom turkar och indianer till hjälp — ett helt kompani — och nu ska di slås ihjäl allihop.»

Tennsoldater stupade i stora flockar, ärter smällde kring väggarna, stolar skötos fram och åter, och trumman hvirflade.

Knut stod och såg på. Så vacker och hurtig han var, den lille segerherren i blå jacka, trekantig hatt och sabel vid sidan.

»Hvem vet, hvad han kan bli med tiden?» tänkte fadern, för hvilken det ej fanns någon plats så hög, att hans gosse ej kunde nå den.

Det gjorde honom ondt att störa hans fröjd, men den novell han höll på med var beställd och måste vara färdig inom ett par dagar. Den för inlämnandet bestämda tiden var redan betänkligt öfverskriden.

»Pappa har något åt dig i sin byrå. Kom skall du få se,» sade han öfvertalande, och gossen följde, lämnande sin armé i sticket.

Sara ställde hastigt i ordning i matsalen, där bataljen stått, och Viktor kom ögonblicket därpå öfverlycklig ut ur faderns rum med en stor Noaksark i fånget.

»Gå in till mormor och visa den!» sade hon.

Hennes enda resurs, då hon ej fick honom att lyda eller vara tyst, var att skicka honom in till mormodern.

Där kunde han höra på i oändlighet, hur hon berättade om små gossar och flickor, hvilka suttit i samma rum som han nu, böjda öfver sina pulpeter, eller rasat och lekt ute på gårdsplanen under rasterna.

Hon tröttnade ej att beskrifva och han ej att lyssna, och allt mera växte hans längtan efter kamrater.

Han fick aldrig gå ut annat än med far eller mor och endast någon gång leka med ett par högt betrodda, stadiga gossar i granngården.

Några gånger hade han smugit sig ut olofvandes, och det var den enda förseelse, för hvilken han fått en allvarlig tillrättavisning.

Men en gång hade Knut talat med Sara om att flytta till en modernare, rymligare bostad, men afstått därifrån för fru Holms skull, då han väl förstod, att hon skulle känna sig fridlös vid blotta tanken på att

lämna det hem, där hon framlevat det mesta af sin tid och haft sin lifsverksamhet.

Han höll af den blida gamla och kallade henne husest tomte, och hon var stolt öfver honom och hans arbeten och allra stoltast öfver att han läste upp för henne allt han skref och aldrig skickade af ett manuskript, förrän han hört hennes omdöme.

Utän att vara det ringaste litterärt anlagd, hade hon af lifvet lärt så mycket, att hon kunde gifva goda råd och rätta ett eller annat misstag, där hans människokänedom ej räckte till.

Fru Holm hade en lycklig ålderdom och kände med sig, att hon var till både direkt och indirekt nytta.

Aldrig var stickningen ur hennes händer och aldrig leendet borta från hennes läppar, äfven då ålderskrämporna gjorde sig påminta.

Hennes rum var det enda i huset, där de gamla möblerna fått stå kvar, och Hugo ville aldrig sitta annat än därinne, då han kom på besök

»Vackert dekorerade rum ser jag alla dar — öfverdekorerade till och med,» sade han, »men något så vackert och hemtrefligt som gamla faster, omgifven af sina föräldrade möbler och småting, har jag aldrig funnit.»

Knut, som vid sitt giftermål ej kunnat skaffa det ringaste till bosättningen, fann sin glädje i att genom eget arbete anskaffa möbel efter möbel, och allt hvad han köpte var gediget och dyrbart — ty, tänkte han: »Det skall inte räcka i vår tid endast; Viktor skall ha det efter oss.»

För hans räkning sattes regelbundet in en viss procent af hvarje honorar, och så godt som alla nöjen nekade han sig för gossens skull.

Den summa, som skulle gått åt, om han deltagit i en sexa, middag eller utflykt, beräknades noga och lades i stället i hans sparbössa.

Knut hade själf vuxit upp i ett fattigt hem samt lidit bittert däraf, och i händelse han ej skulle få lefva, tills gossen måste ut i världen, ville han åtminstone bespara honom de svårigheter och förödmjukelser fattigdomen medför.

Om Helena visste man ej mycket, ty hur nog fru Brag än studerade alla tidningar, såg hon aldrig hennes namn.

Då och då erhöll hon ett bref med olika poststämpel, innehållande en växel.

Första gången stod på en medföljande papperslapp dessa ord:

»Till betäckande af min fars skulder. Det skall komma mer — penningarna äro ärligt förvärfvade..

Helena.»

Dylika bref återkommo allt emellanåt, men ingen skrifven rad, och fru Brag, som kände sig lycklig och nyttig samt hade intet att oroa sig för, sedan Harry blifvit en driftig, redbar köpman, kunde ej undertrycka en ständigt växande längtan efter den bortavarende, som hon i tankarna aldrig kallade annat än dotter.

Snön, som fallit i stora massor under natten, låg hvit och kram med en tunn skare öfver sig på trädgrenar, hustak, gårdsplaner och gräsmattor, där dem fått ligga i fred.

Från trottoarer och gator var den bortskottad, och snökörare höllo som bäst på att forsla bort lass efter lass.

Skrattande och skrikande småtöser och pojkar kringklappade hvarandra med snöbollar, så att det blef dem hett om öronen, medan andra åter skyndade förbi med sina kälkar till Floras kulle och Landtmätarebacken.

Det frös på, solen strålade från en klarblå himmel och skimrade mot snön, på hvilken blåaktiga skuggor här och där gäfvo hvila åt ögat.

Sara och Viktor voro ute på gårdsplanen och hjälptes åt att forma en snögubbe.

Lönnarna stodo öfverpudrade af gnistrande kristaller, och småfåglarna kvittrade kring sädeskärfvarna därute.

Sara lade hufvudet bakåt och insöp den friska, härliga luften.

En snöboll träffade henne i detsamma på örat.

»Aktä dig, pojke,» ropade hon, böjde sig ned och kastade ett fång lös snö på Viktor, som skrattande sprang åt sidan, utan att träffas däraf.

»Äh, mamma kan inte!» ropade han öfvermodigt och kastade åter en snöboll, som flög tätt förbi hennes hufvud.

»Du blir mig för svår! Låt oss ta itu med vår gubbe igen, annars hinna vi ej. Jag skall gå ett ärende åt pappa klockan ett.»

»Skall mamma?»

Det glimmade till i hans ögon.

»Stå inte där och fundera, utan kom hit med snö i stället,» kommenderade hon, redan i fullt arbete.

Han lastade sin lilla kälke full, gång på gång, och dref på arbetet som en slafägare.

Sara knådade och formade snön, så att hon blef både röd och varm samt måste knäppa upp jackan och skjuta pälsmössan ner i nacken.

Knut stod i sängkammarfönstret och betraktade henne, där hon rörde sig, smidig, kraftfull, ungdomlig och lefnadsfrisk.

»Hvilken af dem är mig kärast?» tänkte han, medan blicken gled från henne till den hurtige, liffulle gossen i knäbyxor, kavaj och sjömansmössa.

Han knackade på rutan och nickade ner till dem.

Båda sågo upp och svarade — Sara med en slängkyss och Viktor med ett fång snö, som öfverpudrade rutan.

»Jag är en lycklig människa, som äger dem båda,» tänkte han, då han satte sig till skrifbordet.

»*Lycklig!*» hviskade han med ett egendomligt leende, när han återgick till arbetet — den beställda novellen — som i det närmaste var färdig.

Orden flöto liksom af sig själfva ur pennan, ögonen stodo fuktiga och hjärtat skälfdde.

Han visste, att det han nu skref, var det bästa han någonsin gjort, men som en undertanke — ständigt tillbakaskjuten och ständigt framträngande — kom frågan: »Hvad skall jag kalla den för? På titeln beror så mycket. Ibland kommer den af sig själf, och stundom ger den mera hufvudbry än hela arbetet.»

Medan han skref, reste sig snögubben med kol till ögon och näsa samt en smal röd trasa till läppar.

Viktor hade varit mycket ifrig, men ibland förglömmt sig för att se ut genom porten på barnen, som tågade förbi med sina källkar.

»Tror inte mamma klockan är ett nu?»

»Bara half.»

»Nu är snögubben i alla fall färdig,» jublade han.

»Vi ska bara klappa om honom lite, »sade Sara, i det hon hällde på vatten och jämnade kantigheterna.

»Så gå vi väl då,» tillade hon. »Jag skall bara snygga mig lite. Du får ta den andra kavajen.»

Hon sprang uppför trappan.

»Kommer du inte!» ropade hon uppe i förstugan.

»Jo, men jag är så trött.»

Han kom med släpnnde steg efter henne.

»Kära barn, du har ju varit så rask hela tiden.»

»Jag blef så trött med ens.»

»Vill du inte gå med mig då?»

»Om jag får stanna hemma så?» sade han bedjande.

»Visst får du det! Du kan ju gå in till mormor.»

»Nej, jag vill helst ligga lite på sängkammarsoffan och se i mina bilderböcker. Då stör jag inte pappa, han sade i morse att i dag ville han vara alldeles i fred.

»Det var min snälle gosse.»

Hon lade en kudde på soffan, bredde en filt öfver honom och tog fram de vackraste bilderböckerna.

»Ligg nu stilla och sof en stund, om du kan. Malin skall få komma in med varm mjölk och skorpor.»

»Det skall bli skönt,» svarade han och kröp ihop som ett litet nystan.

Sedan Sara ömsat klädning och skodon samt fått på bästa hatten och kappan, såg hon på klockan.

»Nu får jag minsann skynda mig,» sade hon ifrigt.

Viktor vände ansiktet åt väggen, som hade han varit ljusskygg.

»Adjö då, gossen min!»

I ett häftigt utbrott af ömhet slog han armarna om hennes hals. »Mamma är snäll,» sade han lifligt, »och pappa med. God natt!»

Knut satt ännu vid skrifbordet, då Sara klockan fyra kom in med middagsbud.

Han skref ej, utan gömde ansiktet i händerna.

Hon såg på de kringkastade, fullskrifna arken framför honom. På det öfversta stod endast ett enda ord:

»*Skattepenningen.*»

»Du har funnit titeln, ser jag.»

Han tycktes liksom vakna ur en dröm, med tankarna långt borta.

»Ja, jag skall förklara meningen sedan. Eller finner du den, hoppas jag, när du läser hvad jag skrifvit.»

»Är inte Viktor härinne?» frågade hon plötsligt och såg sig omkring.

»Viktor! Han var ju med dig.»

»Ja, ute på gården, men inte hos boktryckaren, dit du bad mig gå.»

Det var oftast hon som fick skriva alla affärsbref och bestyra den praktiska delen af hans skriftställer.

»Hvarför tog du honom inte med dig?» sade han förebrående.

»Han var trött och bad att få ligga på sängkammarsoffan. Jag bredde själf filten öfver honom och sade till i köket om mjölk och skorpor. Han var färdig att somna, när jag gick.»

»Han är väl inne hos mormor.»

»Nej.»

Man och hustru sågo på hvarandra.

»Då har han gått ut olofvandes, som en gång förut,» sade Knut.

»*Många gånger,*» rättade Sara. »Att han kunnat

narra mig så, bedröfvar mig mest — det var så afsiktligt.»

»Sådana äro alla barn.»

»Det tror jag inte,» svarade hon sorgset. »Kanske det vore bättre vi lät honom få flere lekkamrater?»

»Då skulle vi veta, att det vore riktigt snälla barn, som inte fördärfvade honom.»

»*Deras* föräldrar skulle kanske inte finna *honom* snäll nog.»

Han såg på henne med en vredgad blick.

»Det är inte det ringaste ondt hos pojken, bara liffullhet och begåfning.»

»Dess svårare är han att leda.»

Hans blickar irrade ut öfver snön, som skimrade i rosa och guld i solnedgången eller låg med svartblå skuggor öfver sig.

I en backe, på andra sidan gatan, rutschade barnen utför på sina kälkar under höga jubelrop.

»Kanske han är med dem?» sade han, »vi få förlåta honom för i dag. Jag undrar sannerligen inte på, att han lätit fresta sig. Jag minns väl själf, när jag var pojke! Jag skall i alla fall genast gå ut och söka upp honom.»

»Låt oss äta först!»

»När det gäller gossen?»

»Maten står på bordet. Ät en bit! Han har ju roligt under tiden.»

»Det har du rätt i.»

Knut satte sig, men åt nervöst och brådiskande. Vid andra rätten steg han upp.

»Jag kan inte.»

»Hvart ämnar du gå?»

»Jag vet inte.»

Han stod och spejade ut på gården.

»Kälken är borta, det har jag redan sett efter,» sade hon upplysande.

»Nå, så går jag till alla kälkbackar som finns, om det behöfs,» brusade han upp.

»Jag kommer efter.»

»Det tjänar till ingenting, vi kunna gå om hvarandra.»

»Jag kan inte sitta överksam.»

»Har du nämnt något till mormor?»

»Nej.»

»Gör det då inte! Hon kunde bli orolig och behöfver ju heller inte veta, att han varit olydig.»

Han skyndade ut till kälkbackarna i närheten, men fann honom ej.

»Han har varit för klok,» tänkte han och skyndade vidare.

Från Humlegården hördes stöj och skratt.

»Där är han säkert,» hoppades han, men hur han bespejade hvarje liten gosse i kavaj och sjömansmössa, bar ingen de kära dragen.

Mörkret föll på, hvart skulle han vända sig?

»Kanske är han längesedan hemkommen?» tänkte han med en plötslig förhoppning.

Sara kom i detsamma emot honom med raska steg.

»Är han kommen?» ropade han uppklarnande.

»Nej.»

»Är det länge sedan du gick hemifrån?»

»Jag kommer direkt.»

»Den bytingen, han skall minsann få, när vi råkas!» brusade han upp.

»Få vi honom bara lyckligt hem, tänker jag du glömmet allt annat.»

»Det är nog troligt, men göra om det får han, min själ, inte.»

Två gossar, som kommo emot dem dragande på hvarsin kälke, visade sig vara hans utvalda lekkamrater.

»Har ni sett Viktor?» frågade Sara ifrigt.

»Ja, för en stund sedan.»

»Hvar?»

»I Landtmätarebacken. Vi ville ha honom med oss, men det var omöjligt.»

»Gud vare lofvad,» suckade Knut, men själfva glädjen verkade så, att han för ögonblicket kände sig matt och vacklande. Förr än nu visste han ej, hur ängslig han varit.

»Gå du hem i förväg, Sara,» sade han hastigt.

»Vi komma strax efter. Ha varmt te i ordning!»

»Adjö då så länge! Var inte för sträng,» sade hon skämtsamt. De smålogo mot hvarandra och gingo åt hvar sitt håll.

Fru Holm såg ingenting af det, som tilldrog sig omkring henne, men gissade sig till det mesta, och redan före middagsmåltiden, som hon intog tidigare, förstod hon, att Viktor återigen gått ut ofolvandes, och att föräldrarne voro mer än vanligt oroliga.

»Den gossen är inte lätt ett sköta redan nu, och svårare blir det,» tänkte hon, medan hon med tillhjälp af en käpp gjorde sin aftonpromenad på en matta, som sträckte sig från vägg till vägg. »Gud låte honom inte göra dem allt för mycket bekymmer!»

Hon förnam hvarje ljud och visste, att Knut gått ut midt i middagen och Sara kort därefter.

Det som berättades och hvad hon gissade sig till af det, som tilldrog sig i huset, var henne nog; någon fråga kom aldrig öfver hennes läppar.

»Hvar och en skall sköta sitt,» tänkte hon, »och fast vi bo tillsammans och på sätt och vis ha allt

gemensamt, ska de unga känna sig alldeles oberoende jag vill inte vara något påhäng.»

Det brann en lampa i taket, fast hon ej hade någon nytta däraf.

»Bara medvetandet af att det är ljusst i rummet ger en känsla af trefnad,» påstod hon.

Hon hade redan sagt till om eld på spiseln och vatten till te, då Sara kom hem.

»Nu ha vi funnit honom, Gud ske lof!» sade dottern, liksom om hon förut anförtrott modern hela historien.

»Det var väl!»

»Knut har varit utom sig.»

»Det kan jag förstå.»

Det var inte ofta fru Holm hade sin dotter för sig själf, och när Sara nu slog sig ned inne hos henne, kände hon sig så innerligt belåten.

»Vill du inte ha en eldbrasa?» frågade hon.

»Jo tack,» svarade Sara, mest för att göra modern en glädje.

Snart knastrade elden i den torra björkveden.

»Nu lägger jag mig på braskudden, så prata vi under tiden,» sade hon. »Mamma kan inte tänka, så vackert det varit i dag.»

»Jo, barn, det vet jag mycket väl! Så länge vi bo kvar här, ser jag det alltsammans. I nya omgifningar tror jag nog det skulle blifva fullständigt mörker.»

»Det är härligt att lefva!» sade Sara plötsligt.

»Ja,» svarade fru Holm, drömmande, »äfven om skattepenningen är dryg.»

»*Skattepenningen!*» svarade Sara och reste sig på armbågen. »Vet mamma, att Knut kallat sin sista novell så?»

»Nej, det visste jag inte.»

»Jag förstår inte meningen, men jag tycker det låter bra.»

»Du lär dig nog att förstå den.»

»Jag tycker de borde vara här nu,» sade Sara oroligt.

»De komma väl.»

Det ringde på tamburklockan, och Sara sprang upp.

»Låt mig gå,» sade modern häftigt och sköt henne åt sidan. Det var något i ringningen, som sade henne, att Sara ej borde vara den som öppnade.

Knut skyndade framåt.

I Landtmätarebacken var det lifigare än annorstädes — ett rent öron döfvande larm af skrattande, skrikande barnungar, som ilade om hvarandra på sina kälkar utför den som en isgata liggande liden, uppför hvilken man endast kunde komma i den vid sidorna tilltrampade snön.

Att urskilja något särskildt i detta virrvarr af nedstörtande kälkar var ej lätt, och Knut, som ej såg till den han sökte, började gå uppåt backen för att leta bland de där församlade barnen. Han stannade tvärt. Där i blå kavaj, med blossande kinder och glänsande ögon, kom den lille från backens krön, styrande sin kälke med förvånansvärd säkerhet.

»Viktor!» ropade han ofrivilligt.

Gossen såg upp med förskrämd min, förlorade balansen, stötte mot en annan kälke, gjorde en volt och kom ned på nacken.

Det ljud ett gällt skri, ej från barnet, utan från fadern, som rusade fram.

Där låg den lille hopfallen, utan att gifva ett ljud ifrån sig — bruten som blomman från sin stjälk.

Folk samlade sig omkring honom, men Knut trängde undan dem med brutal häftighet.

»Doktor Brag! Spring efter doktor Brag!» skrek han, där han låg böjd öfver gossen, hvars kinder ännu lyste röda och varma.

Famlande i sin rock ryckte han fram ett visitkort, utan att veta, hvem som tog emot det, och tillade: »Bed honom komma till mitt hem!»

»Han är ju röd och varm. Han lever, det är en galenskap att tro annat,» klagade han och såg sig omkring med förtviflade blickar, som ville han i de kringståendes ögon läsa, hvad hans hjärta önskade.

Han mötte idel medlidsamma ansikten — intet annat.

Den lilles händer och läppar började blekna och lifsvärmen aftaga.

Det var slut med leken rundt om; ty som en löpeld hade underrättelsen om hvad som skett spridt sig. På att gå hem tänkte ingen, och barn af alla åldrar stodo strålande af hälsa — varma och rödkindade, efter den häftiga kropps rörelsen — och blickade ned på den döde lekkamraten.

När Knut reste sig med sin gosse på armen, såg han sig omkring med hatfulla blickar. »Hvarför hade det ej drabbat någon af dessa små? Drabbat dem *alla!* Hvad betydde de mot hans enda, lilla lam?»

Han ville skrika af smärta och bet ihop tänderna, där han halfsprang mot hemmet, följd i hälarna — utan att märka det — af deltagande människor, som ville se, om han orkade hem med sin börda.

Då fru Holm öppnade tamburdörren, raglade han in som en drucken, lade barnet i hennes armar, sjönk

ned på en stol med hufvudet mot vedlären och bröt ut i en jämmer, som var en blandning af gråt, skratt, skrik och onaturligt gurglande strupljud, så förfärligt att höra, att den tog bort en del af fasan i det som skett.

En enda blick på barnet sade Sara, hvad som händt, men för ögonblicket kunde hon ej tänka därpå. Det hos henne medfödda, starka begäret att trösta och stöda bröt fram i sin fulla kraft.

»Knut! Älskling! Du måste lugna dig — för min skull.»

Han stötte bort henne

Hon smekte hans hår, som låg klibbigt och tungt öfver den heta pannan, och förstod, att han ville säga något, men ej kunde få fram orden.

Hon blef rädd. Skulle hon förlora dem båda?

Det kunde hända hvad som händt en gång förut. Hon visste, att han måste akta sig för starka sinnesrörelser.

Fru Holm, som tagit af den lilles kavaj, mössa och stöflar samt lagt honom på braskudden, satt och gned hans händer och fötter för att få lif och värme uti dem.

Hon visste intet, såg intet och ville ej uppgifva hoppet.

När Hugo kom, rusade Knut upp.

»Säg, att han lefver!» ropade han.

Då han kunde bruka sin tunga, glömde Sara sin ängslan för honom och vände sina tankar till barnet.

Hugo slängde af sig ytterrocken och lyfte upp gossen på bordet under taklampan.

Sara stod bredvid.

»Gå undan så länge!» sade han strängt. I detta ögonblick var han endast läkare.

Tre människor stodo omkring honom, som vändade de sin dödsdom.

Undersökningen varade ett ögonblick längre än som behöfdes, ty han hade hvarken mod eller kraft att möta de blickar, som sökte hans.

Vid månget dödsläger hade han stått, men ingen erfarenhet under hans praktik hade varit så tung, intet ögonblick i hans lif så bittert som detta, ty nu var han endast människa och skulle gifva dödsstöten åt den han älskade öfver allt annat i världen.

»Sara!» Han hade ingen annan tanke.

Deras ögon möttes, som människoögon kunna mötas, med själen präntad i blicken, likt orden i en uppslagen bok. Han såg henne segna ned, som under en tryckande börda, och sprang fram.

Hon lutade sig emot honom, blek och kall, med slutna ögon.

»Sara! Älskade! Försök att bära det, försök! försök!» upprepade han, utan att finna andra ord, men hon tycktes ej höra.

Han satte sig med hennes hufvud mot sin axel och såg sig omkring i rummet efter hjälp.

Knut stod med hufvudet mot dörrspegeln och utstötte då och då en skärande klagan. »Knut,» sade han allvarligt, »du måste tänka på din hustru mer än på dig själf.»

Han vände ej på hufvudet.

»Hon skulle låtit mig gå genast. Inte uppehållet mig ett ögonblick,» svarade han hårdt.

Hugo tryckte Sara omedvetet närmare intill sig, som för att skydda henne. Hade hon hört?

Troligen, ty det gick en skälfning genom hennes lemmar.

Fru Holm smög sig fram, lyfte upp det lilla

liket och tog det i sin famn som förr det sofvande barnet.

»Det är jag, som dödat honom! Hade jag inte ropat, lefde han ännu,» jämrade sig Knut och började gå fram och åter. »Det finns ingen rättvisa, ingen rättfärdighet till i världen. Hvarför skulle detta hända mig? Hvarför inte en annan far, som inte frågar efter sin afföda? Det är, som om Gud förföljde mig särskildt och funne ett nöje däri. Han är grym! Det är synbarligen hans beslut att tillintetgöra mig. Må han få sin vilja fram. Jag skall intet sätta mig däremot.»

Sara såg upp förfärad.

»Barn!» sade fru Holm och reste sig upp. »Ni måste ta det på annat sätt.»

Knut stannade i sin vandring och lät armarna sjunka, slagen af det allvarliga, rent af högtidliga i hennes stämma.

»En sorg som denna kommer från Herren,» fortsatte den gamla, »och hans *hvarför* och *därför* äro ej ämnade att förstås här i tiden. Hvad veta vi om hvad det blifvit af gossen, ifall han fått lefva? Det finns något ännu bittrare än döden, som kan skilja människor åt. Tänk, om ni fått sörja honom som död i synden! Gud har själf tagit hans uppfostran om hand — minns det!»

Hon dröjde ett ögonblick för att hämta styrka. Det äldriga ansiktet lyste som förklaradt.

»Ni få återse honom! Här — med min visnade ålderdomsglädje i famnen — kan jag säga eder, att lifvet bär inom sig så mycket vackert, stort och skönt, att det ej kan vara annat än evigt.»

På Knut invercade fru Holms ord mäktigt och kommo hans lidelsefulla utbrott att lägga sig, men Sara förblef slö och likgiltig.

Hugo fick henne att dricka ett glas vin och litet varmt te, men det skedde mekaniskt, liksom allt hvad hon gjorde.

Han förde henne till en soffa och höljde öfver henne en filt och hon lät det ske; men ögonen stirrade ut i rummet, synbarligen utan att se, medan kroppen då och då genomilades af en sprittning.

»Du, Knut, som har makt öfver henne,» sade Hugo med omedveten bitterhet, »måste visa hvad du förmår. Det gäller att få henne att gråta.»

Knut lade sig på knä bredvid henne, smekte hennes iskalla händer och talade till henne under tårar, men hon betraktade honom så främmande och kallt, som hade han varit en obekant.

»Hvarför gråter du?» frågade hon matt.

Knut såg upp till Hugo med en frågande, förfärad blick.

»Det är en nervkris, som kan bli farlig,» svarade denne utan förbarmande.

Det finns många förborgade djup i människosjälen, och denna aftons kvalfulla timmar hade med ens rifvit upp den själfbehärskning och de konstgjorda förskansningar, hvarmed Hugo omgifvit sitt hjärta, och väckt till lif en bitterhet mot den lycklige rivalen, som nog alltid funnits där, honom ovetande. »Du borde behandlat henne skonsammare och med mera kärlek,» tillade han skarpt, »du är henne inte värd.»

»Du har rätt,» svarade Knut ödmjukt, »det har jag aldrig varit.»

De hårda orden hade verkat som läkemedel genom

att gifva hans tankar en annan riktning och liksom sätta upp sorg mot sorg.

»Vi måste visa henne den lille,» sade Hugo,
»Det är ett vågadt medel, men jag vet intet annat.»

»*Jag* kan inte.»

»Det förstår jag.»

Hugo tog barnet och lade det i hennes armar, men hon vände sig bort.

»Det är inte han — tag bort honom!» bad hon rysande.

Natten kom med mörker och tystnad.

»Jag kastar mig på salssoffan,» sade Hugo till fru Holm, »det är mig omöjligt att gå härifrån.»

»Det är en välsignelse att veta dig vara här,» svarade hon.

Han satte sig vid ena fönstret, och medan han såg ned på de många människoboningarna, öfver hvilka snön bredde sitt hvita täcke, fylldes hans hjärta af bitterhet.

»Hur mycken andlig och lekamlig nöd gömmer sig ej därinom! Hvad lifvet dock är sorgligt!» tänkte han.

Stjärnorna gnistrade på den mörkblå himlagrund, och jorden låg sofvande därunder, insvept i sin hvita mantel — en bild af frid och hvila.

I hans hjärta var fullt uppror.

Han hade aldrig tänkt på att bekämpa sin kärlek till Sara och aldrig funnit något orätt däri, då han så fullkomligt behärskat hvarje yttring däraf. Den hade slumrat lika fridfullt, eller lika skenbart, som staden därute under stjärnhvalfvet, och nu med ens hade den vaknat upp med en styrka som förskräckte honom.

Medgången, människors aktning och medvetandet

om till det yttersta fyllda plikter hade alstrat själf-
förtroende och själfgodhet — det insåg han först nu.

Det var en dryg räkning han hade att uppgöra
med sig själf, men när morgonen kom, var den i det
närmaste uppgjord.

Solen trädde fram, lika strålande som dagen förut,
och som då tågade jublande barnskaror ut till lek
och fröjd.

Sara hade legat kvar på soffan inne hos modern
och kom ut, blek och förstenad som aftonen förut,
för att ordna kaffebordet, som det var hennes vana.

Det gjorde Hugo så ondt att se henne, att han
ej kunde bevara sin själfbehärskning.

»Är du ledsen öfver något?» frågade hon matt.

»Tycker du också, att lifvet är tungt?»

»Det kan vara ljusst också, Sara.»

Hon skakade på hufvudet.

»Jag blir aldrig glad mera, det känner jag.»

»Hur mår Knut?»

»Jag vet inte. Bra förmodar jag.»

»Är han uppstigen?»

Hon blickade förvånad på honom.

»Det har ju inte varit någon natt.»

»Hvad skall jag göra för att väcka henne ur detta
tillstånd?» frågade han sig med förtviflan.

Han gick in i sängkammaren till Knut, som höll
på att kläda sig.

»Hur är det med Sara?» sade denne ifrigt.

»Illa! Jag vet snart ingen hjälp. Här får inte
tänkas annat än på henne.»

Han stod framme vid fönstret och betraktade
lönnarna på gården med deras af det rikaste silfver-
filigrans omspunna grenar. Sara kom och ställde sig
bredvid honom.

»Ser du, hur det gnistrar?»

Hon skakade på hufvudet. »Det gör ondt i ögonen.»

Hon var på väg att gå, men stannade tvärt och böjde sig framåt, som för att se bättre. Ansiktet fick ett mera medvetet uttryck, som vid ett vaknande minne — ögonen glans och lif.

Hugo iakttog henne med en nyväckt förhoppning och gjorde ett tecken till Knut att hålla sig stilla.

»Hvad ser hon?» tänkte han.

»Jag minns,» sade hon, som hade hon ännu varit under inflytandet af en dröm.

»Jag minns!» stämman fick en skärande, skarp klang. »Han körde snö på sin lilla kälke och jag! Jag! Där står han, snökonungen!»

Hon sjönk ned mot fönsterbrädet med en krampaktig snyftning, och tårarna störtade ur hennes ögon.

»Hon är räddad,» sade Hugo med osäker stämman, »nu behöfs jag inte längre.»

Dagarna gingo.

Sara skötte sitt lilla hushåll som förut, men ingenting intresserade henne. Hon fann det så underligt, ändamålslost, att stiga upp hvarje morgon, äta på bestämda tider och gå till hvila igen.

Hvartill tjänade det alltsammans?

I huset var tyst och dödt.

Den kära lilla stämman, som fyllt det med jubel, sång och glädje, var förstummad, och alla gingo liksom lyssnande därefter, rädda att jaga bort det eko, som ännu dröjde kvar. Så långt fru Holm förmådde, röjde hon med Hugos tillhjälp bort allt, som kunde väcka bittra erinringar till lif, men hvad hjälpte det

— den döde lefde lifligare än någonsin i de sörjandes hjärtan.

Sara såg så blek och hvit ut mot sin svarta dräkt, att hon blef Knut en daglig påminnelse att behärska sig själf.

Han hade endast milda, uppmuntrande ord för henne, försökte dölja sin sorg och antaga en hoppfullare min samt föra henne med sig på små promenader — långt orkade hon ej gå.

När han trodde sig ha ingifvit henne en smula hopp och mod, skyndade han in till mormor, som fru Holm alltjämt kallades, och grät ut sin sorg i hennes knä.

Det var den enda lindring han fann.

Ibland ströfvade han omkring ensam i utkanterna af staden, tills han hemkom, kroppsligt uttrötad och liksom döfvad, med hopp om några timmars sömn under natten.

I stunder af tvifvel — och de voro många — stängde han in sig i sitt rum och gick fram och åter likt ett lejon i sin bur.

»Var det ett straff? Och hvarför? Hvad var meningen? Hvad ville Herren honom?»

Andra stunder anklagade han sig själf. Hans ensamt var felet. Han hade älskat själfviskt och utan mått. Han hade varit en dålig uppfostrare, på väg att fördärfa en själ, som utgått ren och fläckfri ur Herrens hand. Var det ej en nåd att han återtagit sitt lån?

Arbeta kunde han ej. Han försökte uppriktigt och allvarligt; men det var omöjligt fästa tankar och intresse vid diktade sorger och glädjeämnen, när hans hjärta ej hade minne för annat än egna kval.

»Jag måste arbeta för bröd, om inte annat.» tänkte han och tog itu med ett par tidningsartiklar, som ej togo fantasi och känsla i anspråk.

En stund skref han flitigt, men när blickarna händelsevis föllo på Viktors sparbössa, som ännu stod kvar på skrifbordet, var det slut med ens. Hvad hade han egentligen att arbeta för? Hvad tjänade det till? Alltid kunde han skrapa ihop så mycket som till ett lif för dagen. Framtiden hade varit sonen, och han fanns numera ej.

Sorgen förde ej makarna närmare hvarandra, utan tvärt om.

I sitt innersta grubblade båda öfver, i hvad mån skulden låg hos den ena eller den andra, och i sin helhet var det outtalade tankar, som ställde sig skiljande emellan dem.

Sara hade blifvit rädd för ensamheten och satt helst hos sin mor, oftast utan att taga sig något för eller yttra ett ord.

»Du skulle arbeta, barn,» sade fru Holm, »det är det enda som hjälper.»

»Jag har ingen att sy åt.»

»Börja med dina lektioner igen.»

»Det har jag hvarken håg eller förmåga till.»

Fru Holm satt med sin stickning som förut — litet mera böjd endast — och med den bittra tanken, hon också: »Hvad tjänar det till numera?»

För henne hade det varit en verklig glädje hvarje gång Sara sagt, att Viktor behöfde nya strumpor och tröjor — hvilket händt ofta nog.

»Jag har ingen att sticka åt längre,» klagade hon en dag för fru Brag.

»Det vet jag visst,» svarade denna på sitt tvära sätt.

»Jag känner hundradetals fattiga barn, låt mig vara din kommissionär!»

Fru Holm var sig för öfrigt alldeles lik. Hon mottog Knuts klagan och gaf den tröst hon kunde samt fann sig i Saras tystnad och korta, afvisande svar.

Det var ingen af de två, som tänkte på att, hur stor sorg de hvar för sig hade att bära, hon bar på samma gång sin egen och deras.

Sara stod på vacklande grund.

Ingen bön till Gud gick öfver hennes läppar, ty de tre ord, hvilka varit henne nog som himmelsstege, räckte ej längre till.

Hvartill tjänade det att bedja om hjälp, där ingen hjälp fanns. Hur kunde hon sucka ett förlåt till den stränge herre, som förkrossat henne, eller ett tack till den, som tagit hennes allt.

Hon fyllde sina plikter kallt och själlöst och gaf intet därutöfver.

Knut hade ingen trefnad i hemmet och aflägsnade sig allt oftare därifrån, utan att Sara tycktes fråga därefter.

Han saknade sitt arbete mer nu, än han själf visste, och de vidskepliga tankarna och tviflen började dyka upp som hungriga måsar — först en, skriande efter flere — och därefter, inom kort, en oräknelig mängd.

»Det var gossen, som förde med sig lycka och framgång, och med honom försvinna de äfven. Mitt öde är be-

segladt, det tjänar ingenting till att spjärna emot,» sade han sig.

Jagad af oroliga tankar, kunde han ej sitta hemma och kom småningom in i sitt forna dagdrifvarlif. Någon glädje kände han aldrig. Kanske trängde sorgen sig däremot liksom närmare in på honom i ett gladt lag — men det var en förströelse, en tillfällig glömska — och dessutom: hvad betydde det numera, hvar han var, eller hvad han gjorde?

När han kom hem, satt Sara vanligen med bibeln framför sig, i hvilken hon läste med fanatisk ifver, och frågade aldrig, hvar han varit eller hvad tiden led.

Vintern hade efterträds af vår.

Solen sken in i rummen och lönnarna blommade; men Sara gick aldrig ut och fällde ned gardinerna för att slippa se naturens uppståndelsefest, som så starkt kontrasterade mot den lilla svarta, nyuppkastade grafkullen, under hvilken hennes glädje hvilade.

En natt satt hon och läste som vanligt, utan att märka, hvad tiden led, tills hon plötsligt kände, att lampan osade, och såg dagsljuset sila in genom rutan.

»Hvad är klockan? Hvar är Knut?» frågade hon sig.

Hon släckte lampan, drog upp gardinen och öppnade fönstret.

Det var i gryningen. Den friska luften och doften från tusentals spirande telningar, grässtrån och blomknoppar strömmade emot henne.

»Hvar är Knut?» frågade hon sig ännu en gång och såg på klockan.

»Snart fyra.»

Ängslan och vrede stredo inom henne, medan förgångna tiders kval och ängslan stego fram och gjorde sig påmint.

»Hur har han kunnat glömma?» frågade hon sig med bitterhet, men svaret blef en annan fråga: »Hur har jag kunnat glömma?»

Hon slog händerna för ansiktet, och ur hennes hjärta steg ett ångestfullt, ödmjukt:

»Förlåt! Förlåt!»

Hennes var felet! Ensamt hennes! Hon hade glömt den levande för den döde.

»Herre hjälp!» suckade hon åter och böjde sitt hufvud.

»O, om han blott ville komma! Jag har ju honom!
Hur otacksam har jag ej varit!»

En brinnande längtan att godtgöra och taga igen, hvad hon försummat, fyllde hennes hjärta.

Solen stod högt på himlen, då hon hörde hans steg i trappan och ilade honom till mötes.

Hur han kom, bekymrade henne föga. De hade varit borta från hvarandra i sorg, synd och nöd, och hädanefter var det endast *ett* som kunde skilja dem åt.

Han rodnade till, då han fick se henne. »Förlåt mig, Sara, men jag trodde du inte brydde dig om det.»

Hon tog hans hand mellan sina.

»Förlåt mig, att det sett så ut.»

Han strök håret ur pannan och ställde sig i det öppna fönstret. »Det skall aldrig hända mer.»

»Knut,» sade hon och lutade sig emot honom, »min tillgifvenhet behöfver inte delas nu mera.»

Han tryckte henne intill sig.

»Tror du, att den kan vara dig nog?» frågade hon ängsligt. »Tillräcklig, menar jag, att göra dig till hvad du var, innan *han* gick bort.»

Han stod och såg ut öfver den spirande unga våren, medan ögonen fingo ett allvarligt, sjäfullt uttryck.

»Med Guds hjälp skall den göra mig till något *mera*,» sade han tankfullt. »Men du får inte tro mig vara otacksam, älskade, eller missförstå mig, om jag säger, att det börjar dagas för mig, och att jag förstår att en människa måste stå på sin egen grund och uträtta sitt lifsarbete i smått som stort för ett högre mål och med en högre hjälp än kärleken till en annan dödlig — vore den än så stor.»

Det var högsommar.

Fjorden låg inklämd mellan tvärbranta, nederst vid stranden löfklädda stup.

Öfver den skimrande isbräen, uppe på krönet, liksom på det djupgröna vattnet, gnistrade solstrålarna.

På fjordens ena sida, där jordremsan mellan fjället och stranden var bredare, lågo den leende bygden samt turisthotellet och som bakgrund därtill mäktiga, skogklädda åsar, från hvilka tvänne forsar störtade ned likt hvita ringlande band.

Här hade Knut och Sara slagit sig ned under sin färärd genom Norge.

Lifvets flod kan hämmas af sorgen, men den låter ej stanna sig. Den dag kommer, då dess flöden bryta fram, liksom med fördubblad styrka, ställande nya kraf och giffvande nya intressen.

Den dagen hade kommit för Knut och Sara.

Dagligen gjordes bergstigningar, roddturer, utfärder till natursköna punkter i närheten eller promenader längs fjorden, utmed hvilken vägen slingrade sig genom löfdungar och ängsmark, där fruktträd och bärbuskar växte fritt utan inhägnad.

Utanför det hvitmålade hotellet sträckte sig en trädgård i halfcirkelform ända ned till vattnet. Vackra rödbetsblad och kruspersilja kantade rabatterna, och underbara rosor, ljusröda eterneller samt blommor af otaliga slag utsände sin berusande doft.

Om aftnarne, efter supén, när lamporna tändts ute på hotellets veranda, församlade gästerna sig helst dit, med undantag af ett eller annat par, som föredrog att stanna mellan fyra ögon i trädgårdens halfdunkel.

Inne i samlingsrummet, där det fanns ett piano, muserades af artister eller amatörer, och vid bordet framför soffan spelade några äldre damer vanligen ett parti whist.

Det fanns stamgäster, som återkommo år från år, och andra, som stannade blott några dagar, men att alla de enkla, oljemålade rummen med sina renliga bäddar voro upptagna, syntes bäst om morgnarna på de framför hvarje dörr uppradade nyborstade skodonen.

Stora ångare anlände flere gånger i veckan, medförande nya gäster, eller bortförande dem, som önskade ombyta vistelseort.

Knut skref reseskildringar för en Stockholmstidning och gick oftast med anteckningsboken i handen. »Jag samlar intryck på lager,» sade han till Sara, som följde honom på alla hans ströftåg, »den dag kommer väl, då de få lif och gestalt.»

Stundom snördes renseln för fotvandringar uppåt Hög-fjället, där videbusken lyste grå öfver vidderna, dvärgbjörken smög sig tätt intill marken, luften var lätt att andas och blodet sjöd likt ungt vin genom ådrorna.

»Lifvet är dock skönt!» tänkte Sara mer än en gång, men hon hade liksom ej hjärta att säga det.

Vid de gemensamma måltiderna tre gånger om dagen, till hvilka gongongen kallade, gjordes intressanta bekantskaper, och om aftnarna utspunnos samtalen ofta till meningsstridigheter, från hvilka man skildes som goda vänner — oftast utan att ha låtit rubba sig i sin öfvertygelse.

Viktor var ej glömd och skulle aldrig glömmas, men alltförbarmaren — tiden — läkte småningom såret, efter hvilket äret alltid skulle finnas kvar.

En ångbåt hade aflämnat en del nya gäster. Det var afton, och hotellet låg som ett féslott med sina tända lampor.

Knut stod nere i trädgården, lyssnande till forsarna, hvilkas larm man aldrig gaf akt på under dagen, men som om aftonen liksom söfde med sitt aflägsna, drömlika sorl.

I samlingsrummet lät en basbaryton höra sin präktiga stämma i Schumanns »Grenadiererna» med Heines ord, hvilken sjöngs med dramatiskt lif och kraft.

Knut kände en rysning af välbehag vid orden: »Mein Kaiser, mein Kaiser gefangen!»

»Skola vi gå in?» frågade Sara, som uppsökt honom.

»Det hörs lika bra härifrån. Musiken och naturen,» tillade han vekt, »jag vet inte, hvilket jag sätter högst — men förenade är det fullkomligheten.»

»Det lär bli deklamation också.»

»Jaså,» svarade Knut likgiltigt. »Hvem skall då förfuska en stackars författares tankar?»

»Det har kommit en hel del nya gäster och däribland fröken Svan.»

»Den framstående skådespelerskan?»

»Ja! Hon har lofvat deklamera en bit.»

»Henne vill jag höra.»

Sången var slut, men genom de öppna fönstren trängde sorl och prat.

Knut och Sara följdes åt utför trappan. Det blef alldeles tyst, och liksom ur tystnaden ljödo dessa, af en klangfull stämma, framsagda ord:

»I Adams barn, som af jorden födens

Och vänden åter till jorden om!

I ären mine! I ären dödens!

Allt sedan synden i världen kom?»

»Hvem är det?» frågade Knut synbart upprörd och gick fram till fönstret, genom hvilket han kunde se in i samlingsrummet.

»Helena!»

Sara såg ett ögonblick ängsligt spörjande upp i hans ansikte, men mötte en blick och ett leende, som kom hennes ansikte att ljusna upp af lycka.

Båda stodo fångslade.

»Och tyst blef sången och sjöngs ej om,

Och glädjen, gången, ej återkom.»

Båda hade glömt, hvem hon var, för det gripande i framsägningen och det själfulla i hennes väsen.

Hon stod till hälften gömd, bakom flygeln, iklädd en dräkt af mjuk, svartröd sammet, som smekte ögat. Kringr halsen dyrbara spetsar, ur hvilka det lilla hufvudet, med det kortklippta håret, den breda pannan och yfviga luggen, stack upp, finformadt och ädelt.

Bliken var ej strålande som förr, men genomträngandes och på samma gång inåtvänd.

»Jag är den starke, som hafver makten,

Till dess en starkare komma skall.»

Det var metall i stämman och uttryck i själfva de små, fina, nervösa händerna, som stucko fram ur den mörka sammeten och följde med orden, ej ostentativt, utan som ett behöfligt hjälpmedel, där stämman ej ensamt räckte till.

»Ty skatten akta,

Som Gud dig sänder!

Den halkar sakta

Ur dina händer

Och ses ej åter af dig, förrän

Du svara skall, hur du vårdat den.»

Hur ljuft och dämpadt dessa ord trängde igenom — och dock lika mycket en förebräelse som en varning.

»Det är till oss hon talar,» tänkte Sara, och när hon såg upp på Knut, förstod hon af hans upprörda utseende, att han kände som hon.

Det blef en stunds tystnad, sedan Helena slutat.

Äfven utlänningar, som ej förstått ett ord af innehållet, voro hänförda och tackade med tårar i ögonen.

»Låt oss gå in och tacka henne!» sade Sara lifligt.

Det glänste till i Helenas ögon och kinderna bleknade något, när hon fick se dem, men det var med ömsesidig glädje de hälsade hvarandra.

»Inte kunde jag tro, att det var du som gömde dig under det namn, som för hvarje dag blir allt mera känt och berömdt,» sade Sara och tryckte hennes hand.

»Jag skall inte gömma mig längre,» svarade Helena

skämtsamt. »I vinter uppträder jag i Stockholm. Berätta allt därifrån, hvad som *inte* stått i tidningarna!» tillade hon med en handtryckning och menande blick på Saras djupa sorgdräkt.

»Faster Eva bor hemma hos mamma, medan vi äro borta, de kunna ej undvara hvarandra, och Hugo är deras dagliga gäst. Harry håller på att förlofva sig, kan jag tycka af brefven, som ej ha annat än godt att förtälja.»

Knut stod och iakttog, hur förändrad Helena var. Det oroliga, djärfva, själfsvåldiga i hennes uppträdande var borta och hade lämnat rum för något medvetet, som berättade, att hon var säker på sig själf.

Hon hade redan hunnit för långt och syftade för högt för att känna så smått som egenkärlek; men framgången — framsprungen ur lidande och arbete — gaf värdighet åt hennes väsen och intryck af, att hon bar mera inom sig och skulle gifva mera, än hon hittills funnit uttryck för.

»Jag ville inte låta höra af mig, förr än jag kunde göra full heder åt mitt namn och de mina,» sade hon varmt, »men nu...»

Det kom ett själfullt, vackert uttryck öfver hennes ansikte.

»Jag kan ej säga, hur mycket jag längtar efter att komma *hem* till mor!»

Sara gaf akt på henne den återstående delen af aftonen; ty det var det egna med henne, att hur anspråkslöst hon än uppträdde, hela rummet tycktes liksom fyllas af hennes person. Hon briljerade ej, talade lågt och hade ej mycket att säga i den allmänna konversationen, men hvarje ord fick liksom ett dubbelt innehåll genom stämman och minspel.

»Såg du, hur mjuka och behagliga hennes rörelser blifvit?» sade Sara, då Knut och hon kommit upp på sitt rum.

»Ja, och den trötta rörelsen med hufvudet, hvilket hon helst lutade tillbaka mot soffkarmen, som hade det varit för tungt af tankar. Vi kunna båda glädjas åt hvad hon är — inte sant?»

»Ja,» svarade Sara varmt, »och jag gläder mig särskildt åt det för Hugos och faster Evas skull.»

Hennes blickar föllo på ett paket, som låg på nattduksbordet.

»Har du inte öppnat det ännu?» frågade hon, »det kom redan i middags.»

»Det är en bok, och jaa hsr så öfver nog af naturen,

att jag inga böcker behöfver. Här vill jag som biet flyga från blomman till blomman. Det ser ut som en lek, men blir nog honung till kupan en gång».

»Det är Hugos stil,» sade hon och betraktade omslags-papperet.

»Så öppna då!» inföll han skämtsamt, »jag förstår att du är nyfiken.»

»*Skattepenningen!*» läste hon och räckte honom en upp-skuren bok med gråblått omslag.

Båda bleknade, och samma minne genombäfvade dem. Novellen hade blifvit färdig samma dag, som . . .

»Jag hade glömt den,» sade han vemodigt, »och förstår inte, hur den kommit ut. Jag vet mig aldrig ha skickat af manuskriptet.»

»Det har nog mamma gjort.»

»*Hon!* Det är ju omöjligt.»

»Hugo har hjälpt henne,» svarade Sara, medan hennes ögon fylldes af tårar. »Den trogne vännen — Gud välsigne honom!»

Han stod och bläddrade i boken.

»Hvarför kallade du den så?»

Han dröjde med svaret.

»Nu synes det mig nästan som divinationsförmåga; men det tillhör också skalden att ana, hvad andra känt, äfven om det ej fullt kommit in i det egna medvetandet. Lidandet,» fortsatte han, »är den skattepenning vi alla ha att betala för rättigheten att vara till och hoppet om ett lif efter detta. Hvar och en betalar efter sina tillgångar — den ene mer, den andre mindre — somliga ända till yttersta skärfven.»

»Jag förstår dig,» svarade hon och såg upp till den bleka natthimlen, mot hvilken fjällen aftecknade sig dubbelt mörka och hotande.

»Det kan synas hårdt att bli så pressad,» återtog han, »men måhända kan lösepenningen aldrig bli för dryg, om målet ställes bortom tiden.»

Hon såg in i hans ögon med oändlig kärlek och sade varmt: »Hvad lifvet än ger eller tager, tycks mig dock slutsumman blifva ett ödmjukt, innerligt *tack!*»

(Slut.)

